

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SAHNE SANATLARI ANABİLİM DALI
DRAMATİK SANATLAR (DİSİPLİNERARASI)
BİLİM DALI

**KURULUŞUNDAN GÜNÜMÜZE DEVLET TİYATROLARINDA
YÖNETMENLER VE REJİLERDEN ÖRNEKLER**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Atilla ÖZGEN

KOCAELİ 2021

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SAHNE SANATLARI ANABİLİM DALI

DRAMATİK SANATLAR (DİSİPLİNERARASI)

BİLİM DALI

**KURULUŞUNDAN GÜNÜMÜZE DEVLET TİYATROLARINDA
YÖNETMENLER VE REJİLERDEN ÖRNEKLER**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Atilla ÖZGEN

Dr. Öğr. Üyesi Erbil GÖKTAŞ

KOCAELİ 2021

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SAHNE SANATLARI ANABİLİM DALI
DRAMATİK SANATLAR (DİSİPLİNLERARASI)
BİLİM DALI

KURULUŞUNDAN GÜNÜMÜZE DEVLET TİYATROLARINDA
YÖNETMENLER VE REJİLERDEN ÖRNEKLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KABUL VE ONAY SAYFASI

Atilla ÖZGEN tarafından hazırlanan Kuruluşundan Günümüze Devlet Tiyatroları'nda Yönetmenler ve Rejilerden Örnekler adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan:

Tezin Kabul edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Kararı ve No: 07.07.2021/16

Jüri Başkanı: Dr.Öğr.Üy. Erbil GÖKTAŞ

Jüri Üyesi: Dr.Öğr.Üy. Üftade MUŞKARA

Jüri Üyesi: Dr.Öğr.Üy. Sabri ŞENOL

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
TEŞEKKÜR.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	VI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE DEVLET TİYATROLARI.....	8
1.1. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE DEVLET TİYATROLARI.....	8
1.2. DEVLET TİYATROLARI'NDA GENEL MÜDÜRLER VE ÇALIŞMALARI.....	8
1.2.1. Muhsin Ertuğrul (30 Eylül 1949-1951/1954-1958).....	8
1.2.2. Cevat Memduh Altar (21 Mayıs 1951-1954).....	21
1.2.3. Cüneyt Gökçer (1958/ ARALIK 1979-1983 -2. Dönemi).....	24
1.2.4. ErginOrbey (1978-1979).....	26
1.2.5. Turgut Özakman (1983-1987).....	28
1.2.6. Raik Alınacı (1987-1988).....	30
1.2.7. Bozkurt Kuruç (1988-13 Şubat 1992/ 01 Nisan 1992-13 Ekim 1992- 2.Dönem-/ 01 Ağustos 1994-23 Ağustos 1998 Mahkeme Kararıyla).....	31
1.2.8. Mehmet Ege (14 Şubat 1992-31 Mart 1992).....	32
1.2.9. Yücel Erten (14 Ekim 1992-7 Şubat 1994).....	33
1.2.10. Tamer Levent (Şubat 1994-24 Mart 1994 Vekaleten/25 Mart 1994-31 Temmuz 1994, Asaleten).....	37
1.2.11. K. Lemi Bilgin (24 Ağustos 1998-8 Aralık 1999/ 14 Ağustos 2001- 21 Ağustos 2005 -2. Dönem-/23 Mayıs 2007-30 Mayıs 2003, 3. Dönem, Mahkeme Kararıyla).....	41

2.2.12. İ. Rahmi Dilligil (9 Aralık 1999-16 Ocak 2001).....	42
1.2.13. Faruk Günuğur (17 Ocak 2001-13 Ağustos 2001).....	42
1.2.14. İ. Mine Acar (22 Ağustos 2005-22 Mayıs 2007, Vekaleten).....	43
1.2.15. A. Necat Birecik (22 Ekim 2014-2 Ocak 2018).....	45
1.2.16. Mustafa Kurt (3 Ocak 2018-HALEN, 2. Dönem).....	46

İKİNCİ BÖLÜM

2. DEVLET TİYATROLARI'NDA YÖNETMENLER VE REJİLERİ

2.1. TATBİKAT SAHNESİ'NDE 1947-1949 DÖNEMİNDE OYNANAN OYUNLAR VE DEVLET TİYATROSUNA GEÇİŞ DÖNEMİ.....	52
--	----

2.2. İLK YILLARDA DEVLET TİYAROLARI'NDAN REJİLER VE GÖREV DAĞILIMLARI.....	61
---	----

2.3. DEVLET TİYATROLARI'NDA FARKLI DÖNEMLERDEN SAHNELENEN OYUNLAR VE GÖREV DAĞILIMLARI.....	72
--	----

SONUÇ.....	124
------------	-----

KAYNAKÇA.....	129
---------------	-----

EK:

DT GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA KURT'LA SÖYLEŞİ.....	132
--	-----

ÖZGEÇMİŞ.....	140
---------------	-----

TEŞEKKÜR

Bu tezin gerçekleŐtirilmesinde, pandemi koŐullarındaki çalıŐmam boyunca yardımlarını esirgemeyen saygıdeğer danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Erbil GÖKTAŞ'a, bu çalışma için beni cesaretlendiren saygıdeğer hocam Prof. Dr. Sema GÖKTAŞ'a, çalıŐmam süresince ve hayatımın her evresinde bana destek olan değerli aileme sonsuz teŐekkürlerimi sunarım.

Atilla ÖZGEN

Kocaeli, Mayıs 2021

ÖZET

Devlet Tiyatroları (DT) Ulusal Türk Tiyatrosu'nun en önemli ikinci kurumudur. 1914'te kurulan, günümüzde İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları (İBBŞT) olarak varlığını sürdüren Darülbeydi Osmanî'den (Osmanlı Güzellikler Evi) sonra Türk Tiyatrosu'na en büyük hizmetleri yapan bir okul olma görevini de üstlenmiştir.

Devlet Tiyatroları 1949'da Devlet Tiyatrosu ve Operası olarak kurulmuştur; ancak bu çalışmada öncesi de incelenmiştir: Musiki Muallim Mektebi, Devlet Konservatuvarı ve Tatbikat Sahnesi'nin çalışmalarına da yer vererek Devlet Tiyatrolarının oluşumu ele alınmıştır. Devlet Tiyatrolarında kuruluşundan günümüze kadar binlerce oyun sahnelenmiştir.

Bu çalışma Devlet Tiyatrolarına bir "giriş" olarak değerlendirilmelidir. Şimdiye kadar ağırlıklı olarak yazarlık bağlamında değerlendirilmiş olan Türk Tiyatrosunun gelişimi bu çalışmada uygulama tarihi olarak ele alınmıştır. Devlet Tiyatroları bir madendir. Bu madenin tüm yönleriyle ele alınması Türk Tiyatrosunun tarihine de ışık tutacaktır. Elbette tiyatro tarihçileri bu önemli kurumun gelişimini inceleyip üzerinde gerekli sorunları dile getirmişlerdir. Hatta dikkatimizi çeken bir diğer konu, Devlet Tiyatrolarında gerek yönetici, gerek sanatçı olarak çalışmış kişilerin anılarını yazarak da olsa çok önemli tarihsel belgeler ve kitaplar oluşturduğunu görmemizdir. Bu tür çalışmaların önemi çok büyüktür. Bu süreçlere tanık olmuş, yönetmenlerin, oyuncuların, sahne tasarımcılarının, dramaturgların, eleştirmenlerin, yazarların ve diğer çalışanların gözlemlerini, anılarını yazmalarının önemi çok büyüktür. Bu gözlem ve anıların derlenmesi ve bir bütün haline getirilmesiyle Türk Tiyatro Tarihi de zenginleşecektir.

Bu çalışmada onlarca oyun ele alınmış ve görev dağılımları verilerek çok önemli bulduğumuz oyunlar hakkında değerlendirme yapılmıştır. Elbette daha değerlendirilmesi pek çok oyun vardır; ancak bu oyunlar bundan sonra yapılacak çalışmalar için bir başlangıç olarak kabul edilmelidir.

Devlet Tiyatroları günümüzde pek çok kentteki onlarca sahnesiyle büyük bir sorumlulukla görevini yerine getirmeye çalışmaktadır. Hem bunların dışındaki turne sahneleriyle, hem yaptığı turnelerle Anadolu'da da binlerce insana tiyatro götüren en

önemli kurumdur. Devlet Tiyatroları dünyada da nicelik olarak benzerlerinden aşağı kalmayan bir kurumdur. Bu niceliksel durumun nitelik olarak da aynı orana gelmesi çok önemlidir. Bu çalışmamızda görülmüştür ki, Devlet Tiyatroları Türk Tiyatrosunun ana gövdesidir. Bu ana gövdenin hakkında yazılanlar o kadar çoktur ki, bunların toplanması, ele alınması ve değerlendirilmesi yıllar sürececek bir çalışmayı gerektirmektedir. Bizim uygulama tarihi açısından ele aldığımız çalışmamız bundan sonrası için bir ivme yaratabilirse işlevini yerine getirmiş olacaktır.

ANAHTAR KELİMELER: Devlet Tiyatroları, Devlet Konservatuvarı, Tatbikat Sahnesi, Ödenekli Tiyatro, Yönetmen.

ABSTRACT

State Theaters (ST) is the second most important institution of the National Turkish Theater. Subsequent to Darülbedayi Ottoman (Ottoman Beauty House), which was established in 1914 and continues to his existence as the Istanbul Metropolitan Municipality City Theaters (IMMCT) today, it has also undertaken the task of being a school that provides the greatest services to the Turkish Theater.

State Theaters was established in 1949 as the State Theater and Opera; however, the previous of it has been examined in this study: by including the works of the School of Music Teachers, the State Conservatory and the Applied Theater, the formation (hangi anlamda oluşum) of the State Theaters was discussed. Thousands of plays have been staged in the State Theaters since its establishment.

This work should be considered as an introduction to the State Theaters. In this study, the development of the Turkish Theater, which has been evaluated mainly in the context of authorship so far, is discussed in terms of the implementation history. State Theaters is a mine. Handling all aspects of this mine will shed light on the history of the Turkish Theater. Of course, theater historians have examined the development of this important institution and expressed the necessary problems on it.

In fact, another issue that attracts our attention is that people who worked as directors and artists in the State Theaters created very important historical documents and books, albeit by writing their memoirs. Such studies are of great value. It has great value that directors, actors, stage designers, dramatists, critics, writers and other employees who have witnessed these processes write their observations and memoirs. By collecting and integrating these observations and memories, Turkish Theater History will enrich.

In this study, dozens of plays were handled and evaluations were made about the plays that we find very important by delegating the duties. Definitely there are many more plays to evaluate; However, these plays should be considered as a starting point for future studies.

Today State Theaters are trying to fulfill their duties with great responsibility with dozens of stages in many cities. It is the most important institution that brings theater to thousands of people in Anatolia with its tour scenes and tours. State Theaters is an institution that is not inferior to its counterparts in terms of quantity in the world. Coming up with the same ratio, not only quantitatively but also qualitatively is very essential. It has been seen in this study that the State Theaters is the chassis of the Turkish Theater. There is so much written about this chassis that collecting, handling and evaluating them requires years of work. If our study, which we deal with in terms of implementation history, can create a momentum for the future, it will fulfill its function.

KEY WORDS: State Theaters, State Conservatory, Applied Theater, Funded Theater, Director.

GİRİŞ

Günümüzde Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü adıyla (DTGM) varlığını sürdüren Devlet Tiyatroları (DT) 16 Haziran 1949'da "operayla" birlikte Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak kurulmuştur.

"Devlet Tiyatro ve Operası'nın Kuruluş Yasası" 5441 sayılı yasadır. Bu yasa gereğince, Devlet Tiyatrosu, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak "Devlet Tiyatro ve Operası" adıyla kurulmuştur.30 Eylül 1949'da Genel Müdürlüğüne Muhsin Ertuğrul'un getirilmesiyle ivme kazanan Türkiye'nin tiyatro alanındaki en önemli ödenekli kurumu olan Devlet Tiyatroları, Ulusal Türk Tiyatrosunun da katalizörü konumundadır. İçinden opera ve baleyi de çıkararak, günümüzde Devlet Opera ve Balesi (DOB) olarak varlığını sürdüren bu önemli kurumun kendisini var etmesini sağlayan Devlet Tiyatroları, kuşkusuz Mustafa Kemal Atatürk'ün sanata ve tiyatroya verdiği önemin ve Cumhuriyet düşüncesinin güzellikleriyle filizlenmiştir.

20. yüzyılın Türkiye için, Türk Tiyatrosu için ödenekli ikinci kurumu olarak var olan Devlet Tiyatroları, başlangıcından günümüze kadar geçen 72 yıl içinde "Ulusal" tiyatromuzun var olması yolunda yüzlerce yabancı yazara ev sahipliği yaptığı gibi, yine yüzlerce yerli yazarın yetişmesine de öncülük etmiştir. Yine hem oyuncu olarak hem yönetmen olarak onlarca sanatçının yetişmesine, gelişmesine ve Türk Tiyatrosunda her alanda var olan yaratıcılara olanak sağlamış ve ülkemizin tiyatro hareketinin başını çeken bir kurum haline gelmiştir. 20. Yüzyılın ilk çeyreğinde Darülbeyti Osman-i adıyla 1914'te kurulan ve günümüzde İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları (İBBŞT) olarak İstanbul'un merkezinde ve çeşitli ilçelerinde varlığını sürdüren bu kurumla birlikte Devlet Tiyatroları, Türk Tiyatrosuna yön vermiş iki kurumdur. İBBŞT, İstanbul'la sınırlı kalırken, DT, Türkiye'nin hemen her bölgesinde ve pek çok kentinde hem müdürlükler olarak hem de sahneler olarak varlığını sürdürmektedir. Muhsin Ertuğrul'un çok büyük öngörüsü olan "Bölge Tiyatroları" düşüncesiyle ülkenin pek çok kentinde etkinlik gösterdiği gibi, turneler yoluyla da en ücre köylere, kasabalara kadar gidip hiç tiyatro izlememiş insanlara ulaşabilmektedir.

Başlangıçta Ankara'da kurulan "Devlet Tiyatro ve Operası'nın oluşumunda Atatürk'ün ve Cumhuriyet'in sanata ve tiyatroya verdiği büyük önemin payı vardır.

Atatürk Cumhuriyet'in ilan edilmesinden bir yıl sonra, 1924'te Musiki Muallim Mektebi'nin kurulmasını sağlamıştı. Bu mektebin kurulması aynı zamanda Devlet Konservatuvarı'nın temelinin de atılması anlamına geliyordu. Ancak bu okulun kurulmasının başat nedeni orta eğitim için öğretmen yetiştirmektir; dolaylı olarak bu atılımlar sanatçı yetiştirilmesi için kurulan Devlet Konservatuvarı'nı da ivmelendirmiştir. Bu yönde ikinci bir adım olarak da Milli Musiki ve Temsil Akademisi'nin 1934'te kurulmasını görüyoruz. Yine ertesi yıl, 1935'te Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nün kuruluşu gerçekleştirilir. Ancak ilk başlarda akademi müzik çalışmalarının ön plana geçtiği görülür; bunun en önemli nedenlerinden birisi 1935'te ünlü Alman bestecisi Paul Hindemith'in çalışmalara yol göstermesi için Ankara'ya çağrılmasıdır. Akademinin temsil bölümünün etkinlik gösterebilmesi ise, 1936'da ünlü Alman rejisör Carl Ebert'in yol göstermek ve çalışmalar yapmak üzere Ankara'ya gelmesiyle olmuştur. 1936'da yapılan ilk sınavda iki kız öğrenci alınmıştır. Carl Ebert'in yaptığı çalışmalarla 1934'te çıkarılan Milli Musiki ve Temsil Akademisi Kanunu'nun yetersiz bulunmasıyla 1940 yılında Ebert'in de katkılarıyla Devlet Konservatuvarı Kanunu çıkarılmıştır. Devlet Konservatuvarı Müzik ve temsil olmak üzere iki ana bölüme ayrılmıştır. Temsil bölümünde ise Tiyatro, Opera ve Bale olmak üzere üç dal bulunmaktadır. Tiyatro, Opera ve bale dalları 1948 yılında açılmış, 1950 yılında da İstanbul'dan Ankara'ya taşınmıştır. Devlet Konservatuvarı'nın Temsil Bölümü'nde Carl Ebert'in öncülüğünde kısa sürede, gösteri yapabilmek için Tatbikat Sahnesi kurulmuştur. Tatbikat Sahnesi'nin kurulması, Devlet Tiyatroları'nın kurulması ve gelişmesi yolunda ilk adım olmuştur. Tabii bunda Devlet Konservatuvarı'nda okuyan ve yetişen öğrencilerin sahneledikleri oyunların büyük payı olmuştur.

Devlet Tiyatro ve Operası'nın kuruluşu ve yolda gerçekleştirilen yukarıda özetlediğimiz çalışmalar, Mustafa Kemal Atatürk'ün 1923'te Türkiye Cumhuriyeti'ni kurduktan sonra önem verdiği ekonomik kalkınmanın yanı sıra kültür ve sanat yoluyla da aydınlanmanın da önemli adımlarıdır. Atatürk Türkiye Cumhuriyeti'nin gelişmesini, müreffeh Batı medeniyetleri seviyesine ulaşmasını kültür ve sanatın gelişmesiyle olanaklı görüyordu. O kültür, sanat ve tiyatro için yapılan tüm çalışmaları yakından takip etmiş, bu yöndeki çabaları destekleyerek teşvik etmiş hatta bu çalışmalara katılarak önemli katkılarda bulunmuştur. Prof. Dr.

Özdemir Nutku, “Atatürk ve Tiyatro” adlı kitabında tiyatrocuların tiyatro çalışmalarına katılan Atatürk’ün getirdiği eleştiri, öneri ve düzeltmelerle, “tiyatromuzun ilk dramaturgu” olduğunu söylemiştir. (Özdemir Nutku, 2005. Atatürk ve Tiyatro)

Atatürk 1934 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açış konuşmasında kültür ve sanatın ulusların yaşamındaki önemine değinirken şunları söylemiştir:

“Arkadaşlar, güzel sanatların hepsinde ulus gençliğinin ne türlü üretilmesini istediğinizi bilirim. Bu yapılmaktadır. Ancak, bunda en çabuk, en önde götürülmesi gerekli olan Türk Musikisidir. Bir ulusun yeni değişikliğinde ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir.

Bugün dinlenen musiki yüz ağartıcı değerde olmaktan uzaktır. Bunu açıkça bilmeliyiz. Ulusa ince duyguları, düşünceleri anlatan yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak, onları bir gün önce genel son musiki kurallarına göre işlemek gerektir. Ancak bu düzeyde Türk ulusal musikisi yükselebilir, evrensel musikide yerini alabilir.

Kültür İşleri Bakanlığının buna gereğince önem vermesini, kamunun da bunda ona yardımcı olmasını dilerim.” (Aktaran: Metin And, 1970. 100 Soruda Türk Tiyatrosu Tarihi, Gerçek Yayınevi, s. 277.)

Görüldüğü gibi Atatürk her platformda kültürün, sanatın önemini vurgulamış, hatta bu işler için bütçeye daha başlangıçta 70.000 lira para konulmuştur. Bu düşüncelerle kurulan ve döner sermayeyle işletilen Devlet Konservatuvarı Tatbikat Sahnesi’nin çalışmalarını pekçok yararı görülmüştür, bunları maddeler halinde şöyle sıralayabiliriz:

1. Her şeyden önce öğrenciler ve genç sanatçılar için bir uygulama alanı olmuş, sanatçıların olgunlaşması için çok önemli bir ortam yaratmıştır.
2. Tatbikat Sahnesi Topluluğu başkent Ankara halkının tiyatro ve opera gereksinmesini karşılayarak seyircinin bu sanatlara ilgisinin artmasını sağlamıştır.

3. Tatbikat Sahnesi Ankara içinde ve dışında gerçekleştirdiği temsillerle Devlet Tiyatrolarının kuruluşunu hazırlayarak, bu önemli kurumun temel taşı olmuştur.
4. Türk gençlerinin dramatik alanda bilgi ve yetenekleriyle neler yapabileceklerini kanıtlayarak Türk kamuoyunda bir umut oluşturdukları gibi, yasama organının da güvenini kazanmışlardır.

Carl Ebert'in önderliğinde Devlet Konservatuvarı'nın Temsil Bölümü'nde kısa sürede kurulmuş olan Tatbikat Sahnesi, öğrencilerin Batı Tiyatrosu'nun ve Operası'nın seçkin örneklerinden seçtikleri eserleri sahneye koyup oynadıkları bir alan olmuştur. Kuruluşundan Devlet Tiyatroları'nın oluşumuna kadar geçen sürede Tatbikat Sahnesi Maeterlinck, Moliere, Goldoni, Synge, Sofokles, Shakespeare, Goethe, Gogol, Fonvizin, Lessing, Wilder gibi batının önemli yazarlarının oyunlarını, ayrıca Ahmet Kutsi Tecer'in oyunlarını, Mozart'ın, Puccini'nin, Verdi'nin ve Smetana'nın operalarını başarıyla sahnelemişlerdir. (And, 100 Soruda Türk Tiyatrosu Tarihi, ss: 277-278.)

Tatbikat Sahnesi'nin tam da İkinci Dünya Savaşı yıllarındaki oyunlarının çoğunu Prof. Carl Ebert yönetmiştir. Yukarıda belirtilmeyen ancak Dr. Deniz Taşkan'ın çok önemli bir çalışması olan "Tatbikat Sahnesi Tarihi ve Oyunları" kitabında Temmuz 1939'da ayrıntılı olarak belirttiği üzere İbrahim Şinasi'nin şair Evlenmesi oyununu da görüyoruz. Bu oyundaki kişilere baktığımızda sonradan Devlet Tiyatrolarında sıklıkla göreceğimiz oyuncu ve yönetmenlerin adlarına rastlıyoruz: Nüzhet Şenbay, Agah Hün, Zerrin Genç, Melek Saltıkalp Ökte, Refika Gökmen, Meliha Gökçen Ars, Salih Canar, Ragıp Haykır, Ahmet Evintan. (Taşkan, 2000, s.41.)

1940 yılında yine Prof. Carl Ebert'in İsmail Galip Arcan'la yönettiği iki oyunda Türk Tiyatrosu'nda ve Devlet Tiyatroları'nda oynamış, oyunlar yönetmiş, görev almış pek çok tarihsel kişiliklere de rastlıyoruz. Örneğin İ. Galip Arcan'ın Türkçe'ye çevirdiği 11 Ocak 1940'ta oynanmış Moliere'in Gülünç Kibarlar oyununda yönetmen yardımcısı ve oyuncu olarak Mahir Canova'yı, yine oyuncu olarak Cüneyt Gökçer'i, Saim Alpago 'yu, Salih Canar'ı, Ertuğrul İlgin'i, Muazzez Kurdoğlu'nu, Şeref Gürsoy'u, Melek Ökte'yi ve Türk Tiyatrosu'na hizmet etmiş pek çok kişiyi görüyoruz. (Taşkan, 2000, s.44.) Yine 23 Haziran 1942'de Carl Ebert'in

Shakespeare'den sahnelediği “Jül Sezar” oyununda Türk Tiyatrosu'na ve Devlet Tiyatroları'nın gelişmesine önemli katkılar yapmış şu isimleri görüyoruz: Cüneyt Gökçer, Nihat Aybars, Ulvi Uraz, Şahap Akalın, Mahir Canova, Suat Taşer, Nuri Altınok, Haşim Karul (Hekimoğlu), Ziya Demirel, Oğuz Bora, Nuri Altınok, İsmet Ay, Nuri Gökseven, Ragıp Haykır, vd. (Taşkan, 2000, s.61)

Tüm bu adlarını saydığımız kişiler Devlet Tiyatrolarının gelişmesi yolunda oyunlar oynamış, oyunlar yönetmiş, yöneticilik yapmışlardır. Tezimizin ana bölümlerinde bunları ayrıntılı olarak inceleyeceğimizden şimdi genel, kuşbakışı bir görünüşünü vermekle yetiniyoruz.

Tüm bu aşamalardan, yapılan çalışmalardan ve sergilenen gösterilerden sonra Temmuz 1949'da Devlet Tiyatro ve Operası Kuruluş Kanunu yürürlüğe girmiş, başına da Genel Müdür olarak Muhsin Ertuğrul getirilmiştir. 1949 yılının Ekim ayında Büyük Tiyatro'da ve Küçük Tiyatro'da düzenli oyunlar sahnelenerek Ulusal Tiyatromuzun bu en önemli kurumu ilk adımlarını atmaya başlamıştır. İkinci Genel Müdür olarak 1951-1954 yıllarında görev yapmış olan Cevat Memduh Altar'ı görüyoruz. Altar'dan sonra 1954-1958 yıllarında yine Muhsin Ertuğrul'u görüyoruz. Muhsin Ertuğrul'dan sonra en uzun süre Genel Müdürlük yapmış olan Cüneyt Gökçer, bu görevde 20 yıl kalarak bir rekora imza atmıştır. Bu üç Genel Müdürün dört döneminde yaklaşık otuz yıl içerisinde Devlet Tiyatro ve Operası, hatta Balesi önemli gelişmeler göstererek Türkiye'nin her yerine yayılmaya başlamıştır. Seyircilerin ilgisini de önemli ölçüde çekmiş, Türk seyircisini de yetiştirerek çok önemli bir başarıya imza atmıştır. Bunda genç Cumhuriyet Devleti'nin sanata olan hem maddi hem de manevi katkılarının payı büyüktür.

Yukarıda sözünü ettiğimiz Genel Müdürler de, devletin bu katkısını çok iyi değerlendirmişler, Devlet Tiyatro ve Operası'nı ve Balesi'ni tüm yurda yaymak için tüm güçleriyle çalışmışlardır. Bunda izledikleri repertuar politikasının da etkileri büyüktür; dünya tiyatrosunun, Sofokles'ten Shakespeare'e, Moliere'den Goldoni'ye kadar olan klasik oyunlarına yer verdikleri gibi Lorca'dan Maeterlinck'e, Miller'dan Pinter'a kadar çağdaş yazarlardan da oyunlar sahnelemişlerdir. En önemlisi de, Türk oyun yazarlarının oyunlarını repertuara alarak onları sahneleyerek Türk Tiyatrosu'nun gelişimine yapılan katkıdır. Her ne kadar bu alandaki verimler yeterince değerlendirilememiş olsa da, yine de önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

Reşat Nuri Güntekin'den Turgut Özakman'a, Melih Cevdet Anday'dan Güngör Dilmen'e, Aydın Arıt'tan Nezihe Meriç'e kadar pek çok oyun yazarı yetişmiştir; bunların yanı sıra Namık Kemal'den Abdülhak Hamit Tarhan'a Musahipzade Celal'e kadar, eski yazarlarımızın oyunlarını yeniden düzenleyerek sahnelemişlerdir.

Bunların yanı sıra Operaya, Baleye, Müzikli Oyunlara da yer vermişler, seyircinin bu yöndeki beğenilerini de karşılama çabışmışlardır. En önemlisi de, Çocuk Tiyatrosu alanında yapılan çalışmalardır. Her yıl birkaç çocuk oyunu sahnelenmiş olsa da, bu ilk otuz yılda bu alanda da gerek kadrosuzluktan, gerek yersizlikten yeterince çalışma yapılamamıştır. Ancak Çocuk Oyunlarının önemli bir ihtiyaca cevap vermesi gerektiği anlaşılmış, bu konuda daha ciddi seçimler yapılması gerektiği kavranılmış ve bu yönde de atılım yapılmaya çalışılmıştır. Ancak bu konuda gerçek bir ilerleme sağlanabilmesi için, hem ayrı bir Çocuk Tiyatrosu Bölümü oluşturulması, hem de çocuklara özgü sahnelerin yapılması gerekmektedir. Ayrıca Çocuk Tiyatrosu yazarlarının da yönetmenlerle, dramaturglarla ve pedagoglarla çalışmalarının gerekliliği ortadadır. Bu durumun söylediğimiz gereklilikler bağlamında ele alınması sonraki yıllarda zaman zaman dile getirilip çalışmalar yapılırsa da bu anlamda da eksiklerin olduğu açıktır. Çünkü Çocuk Tiyatrosu geleceğin tiyatro seyircisini olduğu kadar geleceğin devlet adamlarını da, iş adamlarını da, her alanda çalışan kişilerin sanatla iç içe sağlaması bakımından da önemlidir. Bu alana da daha etkin olarak eğilmenin ve çalışmanın gerekliliği açıktır. Bunun için de, bu alanda özel olarak çalışacak, sadece bu alanda uzmanlaşacak bir anlayışa ve kişilere gereksinim vardır.

Devlet Tiyatrolarını sadece oyun sahneleyen, bu oyunları seyirciye ulaştıran bir yapı olarak düşünmemek gerekiyor. Çünkü Devlet Tiyatroları başından itibaren bu işlevlerinin, görevlerinin yanı sıra önemli bir eğitim ve öğretim görevi de görmüştür. Özellikle ele alacağımız gerek erkek gerek kadın rejisörler, oyuncular, tasarımcılar ve diğer yaratıcılar bu kurumun içinden yetişmiş ve kendilerinden sonra da günümüze kadar gelen çok önemli kuşakları yetiştirmişlerdir. Bu ilk kuşağın içinde Cüneyt Gökçer, Mahir Canova, Ragıp Haykır, Saim Alpago, Melek Ökte, Salih Canar, Şahap Akalın, Ertuğrul İlgin gibi isimler, kendilerinden sonra gelenlere yol gösterdikleri gibi yönetmenlik alanında da önemli çalışmalara imza atmışlardır.

Türkiye’de bazı yer ve zamanlarda rejisörlük eğitimi verilmiş olsa da, bu alan daha çok usta-çırak ilişkisi içerisinde gelişmiştir. Bu alana ilgi duyan, reji yeteneği olan anaçtılar el yordamıyla da olsa bir reji geleneği oluşturabilmişlerdir. Elbette Yücel Erten gibi Işıl Kasapoğlu gibi Devlet Tiyatroları kadrosunda olmasa da burada oyunlar yönetmiş olan Özdemir Nutku gibi bazı kişiler yurt dışında reji eğitimi olarak bu alanda çok önemli çalışmalar ortaya koyabilmişlerdir. Rejisörlük alanında da Devlet Tiyatrolarında çok önemli isimler kuruluşundan günümüze kadar çok önemli işlere imza atmışlardır.

Başlangıcından günümüze kadar Devlet Tiyatrolarında çok önemli rejisörler, çok önemli rejilere, sahne düzenlerine imza atarak bu yönde de tiyatromuzun gelişmesine katkıda bulunmuşlardır. Başlarda Carl Ebert etkili olmuş olsa da, sonradan Renato Mordo, Arnulf Schröder, Takis Muzenidis, Todd Rolender, Jean Mercure, Maurizio Scaparro, Romain Weingarten, Hans Schweikart, Julein Berthau gibi yabancı yönetmenler gelip oyun yönetmiş olsalar da Cüneyt Gökçer, Mahir Canova, Asuman Korad, Tarık Levendoğlu, Şahap Akalın, Ziya Demirel, Bozkurt Kuruç ve daha pek çok yönetmen sahne düzenlerinde başarılı çalışmalar yapmışlardır. (And, 1970, 288.)

Devlet Tiyatroları günümüzde yaklaşık 30 kentteki sahneleriyle, her alandaki çalışanlarıyla bir okul niteliğindedir. Gerek Konservatuarlardaki gerek çeşitli Fakültelerin Oyunculuk Bölümlerinden yetişmiş pek çok kişi başlangıcından günümüze yüzlerce önemli rejeye imza atmışlar, bu alanda başarılı olabilmışlerdir. Zaman zaman, vasat, ortalama rejiler de görülmesine rağmen bu alanda çok önemli işlerin varlığı da yadsınamaz.

Çalışmamızın bundan sonraki bölümlerinde başlangıcından günümüze 72 yıl içerisinde Devlet Tiyatrolarındaki binlerce rejinin içinden pek çok rejeye değinecek, özellikle iz bırakan rejileri ve rejisörleri ele alacağız. Dünya Tiyatrosunda da önemli sayılabilecek bu reji örnekleri Türk Tiyatrosunun geleceğine ışık tutabilecek, geleceğe yol gösterebilecek özellikler içermektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE DEVLET TİYATROLARI

1.1 GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE DEVLET TİYATROLARI

10 Haziran 1949 tarihinde çıkarılan “Devlet Tiyatro ve Operası'nın Kuruluş Yasası” gereğince Devlet Tiyatro Opera Genel Müdürlüğü'ne atanan Muhsin Ertuğrul ve arkadaşlarının çabasıyla; Türkiye'de ilk resmi sanat kurumu olarak Ankara Devlet Tiyatrosu, 1 Ekim 1949 tarihinde *Küçük Tiyatro*'da Cevat Fehmi Başkut'un *Küçük Şehir*, ve *Büyük Tiyatro*'da Johann Wolfgang von Goethe'nin *Faust* adlı oyunlarıyla etkinliğe başlamış oldu.

27 Nisan 1993'te "kamyon tiyatrosu" uygulaması başlayarak, ilk olarak Kızılcahamam Lisesi'nin bahçesinde, Sönmez Atasoy'un "Yedi Köyün Yargıcı" adlı çocuk oyunu oynanmıştır. Devlet Tiyatroları bu uygulamalarını günümüzde de sürdürmektedir.

1.2. DEVLET TİYATROLARI'NDA GENEL MÜDÜRLER VE ÇALIŞMALARI

Devlet Tiyatroları'nın gelişmesinde, Türk seyircine tiyatroyu sevdiren ülkemizi dünya çapında temsil etmesinde kuruluşundan günümüze kadar görev yapan genel müdürlerin çok büyük katkıları olmuştur. Bu genel müdürlerin çoğu, rejî de yapmış, sahnelerde de kendilerini göstermiş ve büyük hizmetlerde bulunmuşlardır. Bu genel müdürler sırasıyla ve -göreve geliş gidiş tarihleriyle- şunlardır:

1.2.1. MUHSİN ERTUĞRUL

Devlet Tiyatrolarının (Kuruluşunda Devlet Tiyatro ve Operası) ilk genel müdürü olan Muhsin Ertuğrul bu göreve 30 Eylül 1949'da atanmıştır ve yaklaşık iki yıl görev yapmıştır. 21 Mayıs 1951'de ikinci genel müdür olarak Cevat Memduh Altar atanmış ve Muhsin Ertuğrul'un Devlet Tiyatro ve Operası'ndaki 1. Dönemi sona ermiştir. Üç yılın üstünde görev yapan Altar (3 yıl 5 ay), 7 Ekim 1954'te görevi yine Muhsin Ertuğrul'a devreder. Muhsin Ertuğrul bu 2. Dönemi daha verimli geçirir

ve bu görevde yaklaşık dört yıl kalarak Devlet Tiyatrosu ve Operası'nın gelişimine büyük katkılar sunar. Görevini 10 Eylül 1958'de Cüneyt Gökçer'e devreder. Muhsin Ertuğrul yeni kurulmuş olan Devlet Tiyatro ve Operası'nın en meşakkatli dönemlerinde yaklaşık altı yıl görev yapmıştır. Ancak Muhsin Ertuğrul'un Devlet Tiyatroları için yaptıklarını bu "resmi" göreviyle sınırlamak yanlış olacaktır. Muhsin Ertuğrul, gerek yazılarıyla, gerek düşünceleriyle, gerek uygulamalarıyla, kısacası tüm varlığıyla Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu'nun en önemli kilometre taşıdır.

Türk Tiyatrosu üzerine en geniş araştırmaları yapmış, 50 Yılın Türk Tiyatrosu (1923-1973) ve Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu (1923-1982) kitaplarını da yazmış olan Prof. Dr. Metin And, Muhsin Ertuğrul hakkında şöyle demektedir:

"Bu elli yıl içinde hemen tiyatronun hiç bir konusu, hiç bir sorunu yoktur ki, Muhsin Ertuğrul orada söz sahibi olmasın. Ancak Muhsin Ertuğrul "Tek adam" olarak bu elli yıl içinde sürekli olarak bir tiyatro adamının eksikliğini Türk Tiyatrosu'na duyurmuştur. Bu elli yıl içinde çok önemli işler yapılmış olmakla birlikte, özgün bir ulusal tiyatro kurulamamış, bütün tiyatro çabalarına estetik yön verecek yaratıcı bir tiyatro adamının varlığı aranmıştır(...) Bu kitabın konusunun önemli bir kesimi, Muhsin Ertuğrul'dur. Oyuncu, sahneyekor, yetiştirici, tiyatro düşünürü, yönetici olarak çok yönlü bir kişiliği olan Muhsin Ertuğrul, hemen her bölümde karşımıza çıkacaktır. Onun, bu elli yıllık tiyatromuzun her adımında, olumlu veya olumsuz katkısı vardır. Kimine göre Cumhuriyet Tiyatrosu'nun varlığı, Muhsin Ertuğrul'un tek başına çabasından çıkmıştır. Böyle de olsa bir şeyin varlığının olumlu veya olumsuz yönleri vardır. Muhsin Ertuğrul'un en büyük yanlıgısı bu işi tek başına yürütmek istemesi, kimsenin düşüncesine değer vermemesinden, doğruyu kendisinin bildiğini sanmasındandır. Oysa Muhsin Ertuğrul sahneyekor ve yönetmen olarak aktarmacı, devşirmecidir. Sürekli Batı tiyatrosuna öykünür ve oranın yeniliklerini sıcağı sıcağına Türkiye'ye aktarmak ister, ama Türkiye'nin koşulları içinde, Türkiye için bir bileşim. ulusallık yolunda özgün bir çabası, bir araştırması olmamıştır."
(And, 50 Yılın Türk Tiyatrosu, s.11-12)

Metin And alıntı yaptığımız yerde ve başka bölümlerde Muhsin Ertuğrul'la ilgili tartışmalara yer vermiş olsa da, kitabın daha 3. Sayfasında Muhsin Ertuğrul'un fotoğrafını koyarak, altına da "Cumhuriyet Tiyatrosunun Kurucusu MUHSİN ERTUĞRUL" yazarak onun hakkını kendisi de teslim etmiştir. Tiyatro sanatına 70

yıla yakın hizmet etmiş, sinema sanatında da ilklere imza atmış ve diğer pek çok alanda etkinlik göstermiş bir kişi olarak hakkında pek çok kitap yazılmış Muhsin Ertuğrul'u başlı başına ele almak bile ciltlerce kitap yazmayı gerektirir. Biz burada yaşam öyküsünün belli başlı, konumuzu ilgilendiren bölümlerine Sevda Şener'in "Cumhuriyet'in 75. Yılında Türk Tiyatrosu" kitabımdan yararlanarak yer vereceğiz:

Muhsin Ertuğrul, 28 Şubat 1892'de İstanbul'da doğmuştur.

Babası Hüsnü Bey, Hariciye'de (Dışişleri) görevli yüksek düzeyde bir devlet memurudur. Güzel sanatlara, resme, okumaya düşkündür Hüsnü Bey. İlk evliliğinden bir kızı, bir oğlu, ikinci evliliğinden de üç kızı, üç oğlu olur. Çocuklarının en küçüğüdür Muhsin. Babası elinden tutup Divan Yolu'ndaki Arif'in Kıraathanesi'ne götürür Muhsin'i, Meddah İsmet Efendi'yi seyrederek birlikte. Hayali Kâtip Salih Efendi'nin Karagöz gösterisini seyrederek. Üsküdar'da Bağlarbaşı'ndaki mesire yerinde Hamdi Efendi ile Küçük İsmail'in birlikte oynadıkları ortaoyununa giderler. Kadıköy'de Zambaoğlu bahçesindeki salaş tiyatrodaki babasıyla birlikte seyrettikleri Osmanlı Dram Kumpanyası'nın oynadığı "Dalila" piyesi çok etkileyecektir Muhsin'i.

Babası mahalle mektebi yerine, o dönemin özel okullarından birine, Tefeyyüz Mektebi'ne yazdırır oğlunu. İki okul arkadaşı Haşim ve Mahmut'la birlikte Mahmutların evinde bir odayı sahne ve salon gibi ikiye bölerek bir tiyatroya dönüştürürler. Amerikan bezinden perdeleri renklendirerek sahne yaparlar. Kendi yazdıkları oyunları oynarlar mahallenin ve ailenin diğer çocuklarına.

Toptaşı Rüştüyesi'nin ardından Mercan İdadisi'ne yazılır. Derslerde hiçbir sıkıntısı olmaz, okulun en başarılı öğrencilerinden olur. Sık sık Haydarpaşa'daki İbrahimağa Çayırı'na gider top koşturmaya. Takım kaptanı Rap Selahattin onu da takıma alır. Ailesinden gizlice oynuyordu futbolu. Karşısındaki takımda Galip ve Burhan vardı. Galip yıllar sonra birlikte sahne paylaşacakları Galip Arcan'dı, Burhan ise Burhan Felek olarak tanınacaktı. Takım kaptanı Rap Selahattin ise Muhsin'in hayatını değiştiren arkadaşı olacaktır.

Bu dönemde babasını kaybeder. Ablası Saadet'in eşi Rıfat Bey yüksek düzeyde bir memurdur. Bütün aileyi yanına alır, birlikte yaşamaya başlarlar. Rıfat

Bey'in Muhsin'in geleceğine yönelik düşünceleri vardır. Onun devlet katında iyi yerlere gelmesini sağlayacaktır.

Bir gün kışlık Tepebaşı Tiyatrosu'nda Burhanettin Bey'in oyununa gider. İlk kez izlediği aktörün çok etkisinde kalır. Burhanettin (Tepsi) parlak memuriyetini bırakan ve bütün ailesini karşısına alan bir adamdır. Paris'e gitmiş ve başka bir tiyatro adamı olarak geri dönmüştür. Kendine ait tiyatro toplulukları kurmuş, dönemin en iyi aktörlerindendi. Hamdi'leri, Naşit'leri, Kel Hasan'ları, Mınakyan'ları seyreden Muhsin, Burhanettin Bey'de farklı bir tarz görmüş ve çok etkilenmiştir.

Burhanettin Bey'in bütün oyunlarına gitmeye başlar. Tek amacı Burhanettin Bey'le tanışmak ve onun tiyatrosuna girmektir. Ama bunu nasıl yapacağını bir türlü bilemez. Aktörün kapısını çalmaya da cesaret edemez. Bir akşam gene oyundan çıkıp evine dönerken futboldan arkadaşı Rap Selahattin'i görüp Selahattin'e isteğini anlatır. Selahattin aslında tam aradığı kişidir. Çünkü Burhanettin Bey'in tiyatrosunda oyunculuk yaptığından Muhsin'i Burhanettin Bey'le tanıştıracığını söyler.

Ertesi gün Yazlık Tiyatro'daki oyunun öncesinde Rap Selahattin Muhsin'i Burhanettin Bey'le tanıştırır.

İki hafta sonra oynanacak olan "Sherlock Holmes" oyununda "Bob" rolüyle sahneye adım atar Muhsin. Oyunun ilanında ismi yazılacaktı. Rap Selahattin'i durdurdu, ismini Ertuğrul Muhsin olarak yazmalarını istedi. Ailesinden gizli olarak, okuldan kaçarak sahneye çıkacaktı.

Burhanettin Bey, Reşat Rıdvan'ı tiyatroya davet eder. O dönemin iki önemli yönetmeni yönetecektir artık tiyatroyu. İlk oyun "Napolyon Bonapart" oyunudur. "Barral" rolü Muhsin'e verilir. Oyun çok ses getirir. İkinci oyun "Dreyfus Olayı"dır, Muhsin bu oyunda da rol alır. Kadrolu, maaşlı bir oyuncudur artık. Oyun programlarından biri Muhsin'in eniştesi Rifat Bey'in eline geçer. Programda Ertuğrul Muhsin adını okuyunca şüphelenir. Muhsin'in oyunculuk yapmasına çok kızar. Eve varınca eşine durumu anlatır. Akşam Muhsin'in eve dönmesini beklerler. Muhsin eve dönünce karşısına çıkar. "Ertuğrul Muhsin sen misin?" diye sorar. Muhsin kısa bir duraksamanın ardından "benim" der. Eniştesi ve ablası tiyatroyu bırakmasını, dersleriyle ilgilenmesini ve aileye yaraşır bir memuriyette görev almasını isterler. Eniştesi "ailemizde tiyatrocuyu yok, ya tiyatrodan vazgeçersiniz ya da

ailenizden” der. Muhsin tiyatrodan vazgeçemeyeceğini söyler ve evden ayrılır. O günden sonra yaşamı boyunca ailesiyle ilişkileri çok zayıf olacaktır.

Burhanettin Bey’in tiyatrosundan ayrılan Vahram Papazyan “Hamlet”i oynamak ister. Muhsin’i de alır yanına. “Leartes” rolünü verir. Turnelere çıkarlar. İlk Hamlet oyununu oynayan o Küçük Tiyatro kumpanyasıdır, ilk Hamlet de Vahram Papazyan’dır. O oyundan sonra “Hamlet “ oyunu neredeyse yaşamı boyunca peşini bırakmayacaktır Muhsin Ertuğrul’un.

Avrupa’ya gitmeyi kafasına koymuştur ama nasıl gideceğini bilemez. Babasından kalan mirası istemeyi gururuna yediremez. İmdadına ağabeyi Doktor Rasih yetişir. Az da olsa onu idare edecek bir miktar para verir kardeşine. Paris’e giden bir gemide gidiş dönüş biletini de almıştır.

Paris’te ilk işi perde açan tiyatroların oyunlarına bakmak olur. Bir ilan gözüne ilişir, Comedie Française’de “Hamlet” oyunu vardır. Hemen tiyatroya gider ve hiç düşünmeden 7 Franga bir bilet alır. Bu iki günlük harçlığıdır. Oyun ve Hamlet’i oynayan büyük oyuncu 70 yaşındaki Mounet Sully Muhsin’i büyülemiştir. Yaşamı boyunca hatırlayacaktır o oyunu ve Mounet Sully’i.

Ertesi gün gene tiyatroları dolaşır. Kendisine tiyatrolarda bir iş aramak ister ama Fransızcası çok iyi olmadığı için bu mümkün olmaz. Fazla harçlığı olmadığı için kaldığı öğrenci evinin kahvaltısından aldığı ekmekleri ceplerine doldurur ve gün boyu onları yer. Fransızcasını ilerletmenin yollarını arar. Adliye binasının önünden geçerken aklına bir fikir gelir. Duruşmalara girip seyretmeye başlar. Avukatların, hakimlerin kusursuz Fransızcasından çok şey öğrenecektir. Günlerce duruşmaları izler.Oyun programlarına bakarken Mounet Sully’in Kral Oidipus’u oynadığını görür. Hemen gidip son kalan parasını da harcayarak oyuna bilet alır. Oyunu seyreder ama 19 yaşında bir delikanlı Paris sokaklarında aç, parasız ve yapayalnızdır. Sadece tiyatro vardır yaşamında.

İstanbul’a döner dönmez bir tiyatro kurmak için girişimlerde bulunmaya başlar. İlk oyun Hamlet olacaktır. Top sahasından arkadaşı Galip’i yanına alır. 1912 yılında Odeon Tiyatrosu’nda Hamlet’le perde açarlar. Hamlet’i oynayan Muhsin Ertuğrul’dur. Oyun çok ses getirir. Birçok yerde oyunla ve Muhsin’le ilgili övgü dolu yazılar yayınlanır.

Arkadaşlarıyla birlikte Millet Tiyatrosu adıyla turnelere çıkmaya başladılar. Bursa'da "Simone" adlı oyunlarını oynadıklarında seyircilerin arasında genç bir yazar vardır: Reşat Nuri. Bundan sonra tiyatro için yazacağına söz verir. Yıllar sonra Muhsin Ertuğrul'un yanı başında en yakın arkadaşlarından biri olacaktır. İstanbul'a döndüklerinde Şehzadebaşı'nda kapanmak üzere olan bir sinemayı kiralarlar ve oyunlarına devam ederler. Ancak 4 ay dayanabileceklerdir.

Tiyatroyu kapatır kapatmaz soluğu Paris'te alır Muhsin Ertuğrul ama bu kez hazırlıklıdır. Yetecek kadar parası vardır. Paris'te gene ilk seyrettiği oyunlardan biri Hamlet olacaktır. Bir farkla bu kez sahnede Hamlet rolünde bir kadın oyuncu vardır. Yenilikçi bir yönetmen ve oyuncu eşi Suzanne Despres... Tanıştığı bir oyuncu arkadaşı, Andre Antoine'in provalarını gizli gizli seyretmesini sağlar. Antoine'nin titizliğine, çalışmasına, oyuncularla ilgilenmesine hayran kalır. Birkaç yıl sonra Darülbedayi'nin kuruluşunda Antoine ile çalışacağını bilmemektedir daha.

İstanbul'a döner dönmez oyuncu arkadaşlarını etrafında toplar. Ertuğrul Muhsin ve Arkadaşları topluluğunu kurarlar. Bir süre sonra Darülbedayi'nin kurulacağı duyulur. Tiyatro kısmının müdürlüğüne getirilen Reşat Rıdvan kendisine bir ekip kurar. Çalışkanlığı ve Batı tiyatrosuna ilişkin bilgisine güvendiği Muhsin Ertuğrul'u da ekibine alacaktır. Letafet Apartmanında çalışmaya başlarlar. Antoine'nin gelecek olması Muhsin'i çok heyecanlandırmıştır.

7 Temmuz 1914'te İstanbul gazetelerinde bir ilan yayınlanır. R.Rıdvan ve Muhsin'in birlikte kaleme aldıkları ilan Darülbedayi'nin öğrenci alacağını duyurmaktadır. İlan yayımlandıktan sonra Muhsin görevlerinden ayrılır. Reşat Rıdvan şaşırır, neden ayrıldığını sorar. Muhsin Darülbedayi'nin sınavlarına hazırlanacağını söyler. Çünkü 22 yaşındaki Muhsin devrin en iyi yönetmeninin karşısına oyuncu olarak çıkmak istiyordu. Sınavı birincilikle kazanır. Bir ay geçmeden yardımcı öğretmenliğe atanır, maaşa bağlanır ve trajedi derslerine girmeye başlar. Kısa bir süre sonra 1. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Antoine Fransa'ya geri döner.

20 Ocak 1915'te, başrolünü Muhsin Ertuğrul'un oynadığı Çürük Temel oyunuyla temsillerine başlar Darülbedayi. Savaş koşulları içinde sıkıntılar giderek büyüyecek, Darülbedayi'nin bütçesi daraltılacak, maaşlar verilemeyecektir. Muhsin Ertuğrul gerekli izinleri alarak 1916'nın hemen başında Almanya'ya gider. Lessing

Tiyatrosu'nun kapısını çalar. Burada İbsen'in, Strindberg'in oyunlarını tanıyacaktır. Savaş koşullarının zorluklarında yılmadan sahnelenen oyunların rejisinde çalışacaktır. Kaldığı pansiyonda tanıştığı bir kadın Muhsin'in oyuncu olduğunu duyunca onu film çekimlerine davet eder. Sinemayla en etkin biçimde tanışacağı yıllardır. Bir komedi filminde küçük bir rol alır. Ardından bir başka filmde rol teklif edilir. Biraz para kazanıp rahat nefes alacaktır.

1916 yılının sonlarında İstanbul'a döner. Darülbedayi'ye devam edecektir. Darülbedayi'nin kuruluşundan arkadaşı Halit Fahri'ye bir oyun yazmasını önerir. Halit Fahri "Baykuş" oyununu yazar. Muhsin oyunu beğenecek ve hemen provalarına başlanacaktır. 2 Mart 1917'de Darülbedayi sahnesinde ilk telif oyun Muhsin Ertuğrul'un rejisiyle perdelerini açar. Muhsin Ertuğrul aynı zamanda oyunun başrolündedir. Hem de yaptığı makyajla 25 yaşında yetmişlik bir ihtiyar olarak. "Baykuş" çok başarılı olmuş, gazetelerde çok olumlu yazılar yazılmıştır. Bunun üzerine Muhsin Ertuğrul'un maaşına iki lira zam yapılmıştır.

Fakat Darülbedayi'deki huzursuzluk devam ediyordu. Özellikle edebi heyet ve idare kurulu repertuarda Muhsin'in benimsemediği kararlar alıyor, hafif komedilerin oynanmasını istiyordu. Muhsin Ertuğrul ise tiyatronun büyük yapıtlarını sahneye taşımak istiyor, Türk oyun yazarlarına iyi oyunlar yazdırmak ve sahnelemek istiyordu. Sürekli sürtüşme içindeydiler. "Avrupa'da savaşın yıktıklarını tiyatroyla onarmak istiyorlar, tiyatroya ödenek ayırıyorlar, yeni oyunlar sahneliyorlar" diyor ama sözünü dinletemiyordu. Gene bir tartışma sonrası Muhsin Ertuğrul kapıyı vurup tiyatrodan çıkar. 1917'de bahriye zabiti olarak askerliğini yapar, komutanlarının özel izniyle Darülbedayi'de oyun sahnelemeye çalışır.

Gene özel bir izinle Almanya'ya gitmenin yolunu bulur. Veliht Abdülmecit Efendi'nin de görevlendirmesiyle Berlin'e gider. İlk iş olarak Lessing Tiyatrosu'nun kapısını çalar. "Per Günt" oyunu prova edilmektedir. Sahne tekniği çok ilgisini çeker. Çünkü sahne bir fabrika gibi çalışmaktadır. Sahnede hareket eden büyük dekorlar, sahnenin hareket etmesi, ışık ve ses oyunları... Parası bitmek üzereyken gene sinema imdadına yetişir. "Beranien Düşesi" adlı filmde rol alır. İlk kez adı bir sinema afişindeydi. Başka filmlerden de teklif alır. Askeri birliğine yazı yazıp izin ister. Ama Darülbedayi'ye yazdığı yazıya olumsuz yanıt gelir. Darülbedayi'den ihraç edilmiştir.

İstanbul'a döndükten sonra yanına birkaç arkadaşını alarak "Edebi Tiyatro Heyeti" isimli topluluğu kurar. 1.Dünya savaşının en kötü günleridir. Savaş kaybedilmek üzeredir. Arkadaşlarının çoğu cephelerdedir. Muhsin Ertuğrul İbsen'den çevirdiği "Hortlaklar" oyununu prova etmeye başlar. Ama pek başarılı olmaz. Daha üçüncü gece seyirci bulamazlar. Hemen ikinci oyun olarak "Eski Heiderberg" oyununu çalışmaya başlarlar. Ama o da başarılı olmaz. İ.Ahmet Nuri'nin "Sivrisinekler" adlı vodvilini sahnelerler. Biraz para kazanınca Muhsin Ertuğrul arkadaşlarına olan borçlarını öder ve yeniden Almanya'ya doğru yola çıkar. Bu kez sinemaya çok daha fazla zaman ayırır. Filmlerde oynar. Bir arkadaşıyla birlikte Almanya'da İstanbul Film'i kurarlar. Senaryosunu kendisinin yazdığı "Samson" adlı filmi çeker. Ardından pek çok teklif alır. Filmler yönetir. "Kara Lale Bayramı", "Şeytana Tapanlar"...

İstanbul'da herkes ümitsiz ve mutsuzdur. Savaş sona ermiş ama yenilgi büyük olmuştur. Savaşın yaraları sarılamıyor, ülke işgal ediliyordur. Darülbedayi neredeyse tiyatro vasfını yitirmiştir. Sadece Ramazan geceleri için temsiller hazırlamaya çalışıyordu. Oyuncuları yoktu, bir okul olma özelliği de kalmamıştır.

Böyle bir durumda İstanbul'a döner Muhsin Ertuğrul. Darülbedayi'den ayrılan arkadaşlarıyla birlikte Türk Tiyatrosu Topluluğu'nun kuruluşuna katılır. Topluluğun oyun oynadığı süre boyunca Darülbedayi perde açamaz, çünkü ne oyuncusu kalmıştır ne de yönetmeni. Muhsin toplulukta aktif görev üstlenmez. Çünkü o farklı bir şeyle meşguldür, film çekmektedir. Seden kardeşler açtıkları film şirketinde film çekmesi için Muhsin'e teklif götürürler ama çok sermayeleri yoktur. Muhsin kabul eder ve ilk filmi çekmeye başlarlar. İşgal İstanbul'unu sarsan Mediha cinayetini konu alan "İstanbul'da Bir Facia-i Aşk" adlı film bir sürü zorluğa rağmen tamamlanır ve gösterime girdiği ilk günden itibaren çok ilgi görür. Hemen ikinci filme girişir ekip, Yakup Kadri'nin "Nur Baba" romanını sinemaya aktaracaklardır. Filmin çekiminde saldırılara uğrarlar. Zorluklara karşın filmi tamamlarlar. Adını Boğaziçi Esrarı olarak değiştirdilerse de sansür kurulu filme izin vermez. Film ancak Cumhuriyet ilan edildikten sonra gösterime girebilmiştir. Seden kardeşler "Ateşten Gömlek" romanının filme çekilmesi için teklif getirirler Muhsin Ertuğrul'a. Hemen kabul eder. Bu film Türk kadınının sinemada yer alması için büyük bir fırsat olacaktır. Darülbedayi'den arkadaşı Refet Muvahhit'in eşi Bedia Muvahhit'e teklif

götürür. Bir de genç oyuncu ilanı verilir gazetelere. Münire Eyüb isimli bir genç kız seçilir rol için. Film büyük bir başarı elde eder. Münire Eyüb filminden sonra Neyyire Neyir ismini alacak ve Muhsin Ertuğrul'un ilk eşi olacaktır. İlk sahne deneyimini de "Othello" oyununda yaşayacaktır.

Filmin başarısının ardından "Leblebici Horhor" operetini filme almaya karar verirler. Senaryoyu genç bir şaire yazdırır Muhsin Ertuğrul. Takma ismi Mümtaz Osman olan genç senarist Nazım Hikmet'tir. Bu film sinemamıza ilk uluslararası başarıyı da getirmiş ve Venedik Film Festivali'nde onur madalyası almıştır.

1924'te tekrar Darülbedayi'den çağrı alır Muhsin Ertuğrul. Arkadaşlarını da çağırarak geri döner tiyatrosuna. Kendi çevirdiği ilk üç oyunun ardından Strindberg oyunlarını götürür Edebi Heyet'in önüne ama oyunlar kabul görmez. İbsen'in "Bir Halk Düşmanı" adlı oyununu çalışmaya başlarlar. Ama Muhsin Ertuğrul bu kez izin almadan çalışmaktadır. Aynı zamanda o döneme ait Emniyet Müdürlüğü izinlerini de almaz. Sessizce perde açılır, oyun oynanır. Oyun çok ses getirir, gazetelerde yazılar yayınlanır, tartışmalar açılır. Bunun üzerine izinsiz olduğu anlaşılır ve hem tiyatro yönetimi hem de emniyet Muhsin Ertuğrul hakkında soruşturma açar. Darülbedayi'de huzursuzluğun artmasına parasal sorunlar da eklenince işler iyice içinden çıkılmaz bir hal almaya başlar. Bir yandan edebi heyetle çekişmeler, bir yanda ödeneksizlik...

Yeni bir topluluk kurmak için kolları sıvar Muhsin. Darülbedayi'den ayrılır. Behzat ve Galip'i de çağırır. Üç arkadaş sağdan soldan buldukları borç parayla Ferah Tiyatrosu'nu kiralarlar. Darülbedayi'den arkadaşları, öğrencileri de bir bir istifa edip aralarına katılırlar. Vasfi Rıza, Hazım Körmükçü, Muvahhit'ler ve en gençleri Muammer Karaca ve Zühtü (Müridoğlu). Tiyatro o dönemde pek bilinmeyen klasikleri sahneye taşımaya çalışıyordu. İbsen'ler, Strindberg'ler, Tolstoy'lar çevriliyor, prova ediliyor, oynanıyordu. Bir yandan da bizden yazarların oyunları sahneleniyordu. İ.Ahmet Nuri, Müsahipzade Celal...

Ferah döneminin en önemli özelliklerinden biri de Tiyatro Adabı Broşürüydü. Muhsin Ertuğrul'un hazırladığı broşür, oyundan önce seyircilere dağıtılıyor ve sahneden okunuyordu.

1-Tiyatro büyüklerin mektebidir.

2-Tiyatroda temiz giyinilir, gürültüsüzce oturulur.

3 –Oyun oynanırken sigara, nargile içilmez

4-Oyun seyredilirken konuşulmaz

5-Isık çalmak, ayakları yere vurmak takdir etmek demek değildir.

1925 yılında Rus tiyatrosunu görmek için, eşi Neyyire Neyir ile birlikte Moskova'ya giderler. Film şirketleriyle çalışmaya başlar. Rusya'da rejisör koltuğunda ilk çektiği film Tamilla'ydı. Hemen ardından Spartaküs filmini çeker.

1927'de İstanbul'a geri döner. O sırada, başta Vasfi Rıza ve diğer arkadaşları Darülbedayi'yi canlandırmaya çalışıyorlardı. Genç Cumhuriyetin bakanlarıyla, belediye başkanlarıyla görüşüyorlardı. Muhsin Ertuğrul'un döndüğünü duyunca tiyatronun başına geçmesini teklif ettiler. Belediye başkanı da Muhsin'i tiyatronun başında görmek istiyordu. Muhsin Ertuğrul yeniden Darülbedayi'nin başına geçer. Dışarıda tiyatro yapan bütün arkadaşlarını tekrar Darülbedayi'ye toplar. Başrejisör olarak ilk sahnelediği oyun Hamlet'tir. Oyun bir kez daha çok ses getirir. Muhsin Ertuğrul'un oyuncululuğu çok beğenilmiştir.

Bu arada Alman tiyatro adamı Rudolf Frank'ın hazırladığı Modern Tiyatro kitabında 35 yaşındaki Muhsin Ertuğrul dünyanın en önemli aktör ve rejisörleri arasında gösterilir.

Ankara'da kurulan Türk Ocağı sahnasının açılışı için Darülbedayi davet edilir. *Hamlet, Mürayi ve Muhayyel Hasta* oyunlarıyla Darülbedayi Ankara'ya gider. Seyircinin yoğun isteğiyle karşılaşırlar. İkinci oyunlarına Mustafa Kemal'in de geleceği haberi gelir. Oyun sonrasında oyuncularla söyleşen Mustafa Kemal'in nelere ihtiyaçları olduğunu sorması üzerine Muhsin Ertuğrul bütün sıkıntıları bir kenara bırakıp **“Bir tiyatro mektebi istiyoruz” der.** Mustafa Kemal hemen orada başbakan İsmet İnönü'ye bir tiyatro okulu açılması için hazırlıklara başlanması ricasını iletacaktır. Buna karşın 1929 yılı dünyanın en büyük ekonomik krizlerinden biridir ve genç Cumhuriyet de bu krizden etkilenmektedir. Milli Eğitim tiyatro okuluna ödenek ayıramaz. Tiyatro okulu için daha yedi yıl beklenecektir. Buna karşın Muhsin Ertuğrul Darülbedayi'nin içindeki tiyatro okulunu yeniden canlandırır. Gazetelere verilen ilanlarla yeni öğrenciler alınır. 1931 yılında Muhsin Ertuğrul Türk

sinemasının ilk sesli filmini çeker: “İstanbul Sokakları” Semiha Berksoy, Talat Artemel, Galip Arcan rol alır filmde.

Hemen ardından “Kaçakçılar” ve “Bir Millet Uyanıyor” filmlerini çeker. Bu filmler İpek Film imzasını taşıyordu. “Söz Bir Allah Bir”, “Cici Berber”, “Milyon Avcıları” o dönemde çektiği diğer filmlerdir. O dönemde çektiği filmler içindeki en önemli film “Bataklı Damın Kızı Aysel”dir. Bu film iki yıldızı kazandırır sinemaya: İlki o dönemin güzellik yarışmasında birinci gelen Feriha Tevfik, diğeri tiyatromuzun ve sinemamızın ilk starı Cahide Sonku’dur.

1935 yılında Tepebaşı tiyatrosunda ilk çocuk oyunu perdesini açar. “Çocuklara İlk Tiyatro Dersi” fazla eğiticiydi, pek rağbet görmedi. Afif Orbay’ın yazdığı “Fatmacık” adlı oyunla çocuk seyirciler salonu doldurmaya başladılar. Çocuk Oyunları ardı ardına gelmeye başladı. Çocuk bölümü kuruldu ve başına da Kemal Küçük getirildi.

1934 yılında Darülbedayi İstanbul belediyesine bağlanarak ödenekli bir kurum haline dönüştürülür, adı da İstanbul Şehir Tiyatrosu olarak değiştirilir. 1936’da Carl Ebert Türkiye’ye davet edilir ve kurulacak olan tiyatro okulunun başına getirilir. Muhsin Ertuğrul da danışma kurulundadır ve eğitmendir. Ancak kısa bir süre sonra anlaşmazlıklar ortaya çıkacaktır. Muhsin Ertuğrul görevinden ayrılıp Şehir Tiyatrosuna geri döner. 1943 yılında eşi Neyyire Neyir’i yitirir.

1940 yılında tiyatro okulundan mezun olan öğrenciler için bir Tatbikat Sahnesi kurulur. Tatbikat Sahnesi Devlet Tiyatrolarının çekirdeğini ve başlangıcını olacaktır. 1947 yılında Muhsin Ertuğrul Tatbikat Sahnesinin başına geçecektir. 1947 Yılında açılan Küçük Tiyatro’daki ilk oyun Mahir Canova’nın yönettiği Ahmet Kutsi Tecer’in “Köşebaşı” adlı oyunuydu. Küçük Tiyatro’nun açılış oyunu aynı zamanda Devlet Tiyatrolarının da başlangıç oyunu sayılacaktır. Muhsin Ertuğrul, Tatbikat Sahnesinden ayrılıp Şehir tiyatrolarına geri döner. Aklında kadın Hamlet yapmak vardır. Yeni bir kadın oyuncu aramaktadır. Nur Sabuncu çıkar karşısına ve 1954 yılında Şehir Tiyatroları Türk seyircisini kadın Hamlet’le tanıştırır. Başrolde yeni bir kadın oyuncu vardır: Nur Sabuncu.

Bir yandan da ardı ardına filmler çeker: “Aynaroz Kadısı”, “Bir Kavuk Devrildi” adlı filmler sahnede seyircinin beğenisini kazanmış Musahipzade Celal

oyunlarının filme çekilmesi idi. Arkasından belki de en iyi filmlerinden biri olan “Şehvet Kurbanı” adlı filmi çeker. Bu film aynı zamanda Cahide Sonku’nun şöhretini en üst noktaya taşımıştır. “Halıcı Kız” adlı filmi ise ilk renkli filmimizdir. 1949 yılı Muhsin Ertuğrul’un kırkıncı yılıdır ve Büyükbaba adlı oyunda başrolde sahnededir. Oyun Ankara turnesine gider. 14 Mayıs 1949 Cumartesi gecesi saat 21.00’de, Büyük Tiyatro’da Muhsin Ertuğrul’un kırkıncı sanat yılını kutlamak için düzenlenen jübilede oynanan bu oyundan önce, Tokat Milletvekili Refik Ahmet Sevengil, bir konuşma yaparak, Ertuğrul’un 1909 yılının Mart ayında, on yedi yaşında, oyuncu olarak başlayan sahne serüvenini anlatmıştır.

O yıl Devlet Tiyatro ve Operası kuruluş yasası meclisten çıkar, Tatbikat Sahnesi Devlet Tiyatrosu’na dönüştürülür ve ilk genel müdürlüğüne de Muhsin Ertuğrul atanır.

“Bir Komiser Geldi” adlı oyundaki rolüyle sahnede son kez görünür.

Yeni, genç yazarları desteklemeye çalışır. Genç oyun yazarlarını özendirir.

Çok genç yaşta iki yazarın Aziz Nesin’in ve Turgut Özakman’ın ilk oyunlarını sahneye koyar.

O sırada iktidarda olan Demokrat Parti kadın kolları Büyük Tiyatroyu balo düzenlemek için ister. Muhsin Ertuğrul bunu kabul etmez. Ama hükümet kanadı bunu unutmaz ve Muhsin Ertuğrul’u yıpratmaya başlar. Sonunda bu çekişmelere dayanamayan Muhsin Ertuğrul sert bir yazı yazar, ardından da istifa mektubunu verir. Devlet Tiyatrosu’ndaki ilk görevi bitmiştir.

İstanbul’a döndükten sonra Yapı Kredi Bankası kurucusu Kazım Taşkent’in desteğiyle Vedat Nedim Tör’le birlikte Beyoğlu’nda Küçük Sahne’yi açar. İlk oyun “Fareler ve İnsanlar”dır. Genç oyuncular çevresine toplamıştır. Münir Özkul, Sadri Alışık, Şükran Güngör, Cahit Irgat, Mücap Ofluoğlu, Asuman Korad, Kamran Yüce, Orhan Boran, Haldun Dormen, Agah Hün, Lale Oraloğlu bu gençlerin arasında sayılabilir.

1954 yılında yeniden Devlet Tiyatrosu müdürlüğüne atanır. İlk iş olarak bölge tiyatroları düşüncesini yaşama geçirmeye çalışır. Siyasi tanıdıklarına, sanatçı dostlarına çağrılar yapar. Bölge tiyatroları düşüncesini anlatır. Üç yıl içinde İzmir,

Bursa ve Adana’da tiyatroların açılışı yapılır. Çevre illere de düzenli olarak oyunlar götürülür.

Bir projesi daha vardı: tiyatroyu üniversite düzeyine taşımak. 1958’de Ankara Üniversitesi’nde bir Tiyatro Enstitüsü kurulur. Başkanlığına Prof. Dr. Bedrettin Tuncel, yardımcılığına Prof. Dr. İrfan Şahinbaş atanır. Türkiye’nin tiyatroya ilk akademik bakışıdır bu enstitü.

Ama sular bir türlü durulmuyor, siyaset kurumuyla M. Ertuğrul’un sürtüşmesi bitmiyordu. Bazı yazılarından dolayı komünist olduğu yayılır ortalığa. Peyami Safa yazılar yazar, Ertuğrul’un komünist ve vatan haini olduğuna kadar işi vardırıır. Bunun üzerine M. Ertuğrul Devlet Tiyatrosu müdürlüğünden alınır. Devlet Tiyatrosundan pekçok öğrenci bu kararı protesto edecektir. Bir de Yale School’da drama öğrencisi olan Tunç Yalman M. Ertuğrul’u savunan bir yazı yayımlar. Ama hükümetin manevi şahsiyetini küçük düşürdüğü gerekçesiyle tutuklanır.

İstanbul’a dönen Muhsin Ertuğrul yeniden Küçük Sahne’de çalışmaya başlar. Bu kez Devlet Tiyatrosundan kendisiyle birlikte istifa edip ayrılan öğrencileri de yanındadır. Yıldız Kenter ve Müşfik Kenter. Genco Erkal da katılacaktır ekibe. 1959 yılında Vasfi Rıza Zobu’nun çabalarıyla yeniden Şehir Tiyatrolarının başına geçer. İlk işi Hamlet’i yedinci kez sahneye koymak olacaktır. Yedinci Hamlet Amerika’da oyunculuk eğitimi alan genç bir oyuncudur: Engin Cezzar. 24 yaşındadır ve dünyadaki en genç Hamlet’tir. 1964 yılında ilk Brecht oyununu Şehir Tiyatrolarına taşıyacaktır. Sezuan’ın İyi İnsanı prova edilmektedir. Ama daha provalar sırasında tiyatro basılır. Oyun oynanmaya başlar. Ama sular durulmaz. Basın komünizm propagandası yapıyor manşetleri atmaktadır. Hukukçulardan oluşan bir kurul oyunu izler ve sakıncalı olmadığına karar verir. Buna karşın belediye tedirgindir, huzursuzluk giderek artar. Bir bahane uydurup Muhsin Ertuğrul’u belediyenin disiplin kuruluna sevk ederler. Muhsin Ertuğrul’la uğraşmaya devam ederler. Küçük sebeplerden soruşturmalar açılır. Müfettişler görevlendirilir. En sonunda kadrosu iptal edilir ve tiyatrodan uzaklaştırılır.

77 yaşındadır ve sanatta 60. yılını doldurmuştur. Bundan sonra ölümüne kadar geçecek olan 10 yıllık sürede evinde yazılarıyla ve anılarıyla uğraşır. Ama bir yandan da genç tiyatroculara destek olmaktan geri durmaz. Beklan Algan-Ayla

Algan'ın tiyatro laboratuvarı fikrine, Anadolu Çocuk Oyunları Topluluğu'nun kuruluşuna (AÇOK), Kent Oyuncuları'nın kuruluşuna destek olmaktan geri durmaz.

1979 yılında 70. sanat yılı kutlaması çerçevesinde Ege Üniversitesi Fahri Doktora unvanı verme kararı alır ve M. Ertuğrul'la ilgili bir sempozyum düzenlenir. Doktorlarının uyarısına karşın törene katılmak ister. 87 yaşındadır. İzmir'de yapılan törene katılır. Törenden 4 gün sonra rahatsızlanır ve 29 Nisan 1979'da hayata gözlerini yumar.

1.2.2. CEVAT MEMDUH ALTAR

Geniş müzik kültürü ve araştırmacı kimliğiyle Türkiye'yi uzun yıllar uluslararası planda temsil etmiş olan Cevat Memduh Altar, müzikolog, sanat ve müzik tarihçisi, yazar ve çevirmen, araştırmacı, eğitimci ve yönetici olarak cumhuriyet döneminin önde gelen aydınlarından idi.

Cevat Memduh Altar, 14 Eylül 1902'de, Hariciye memuru olan İsmail Memduh beyle İhsan hanımın ikinci çocuğu olarak İstanbul'da dünyaya geldi. Çocukluğu, İlmiye Eshabı'ndan ve Şer'iyye Mahkemelerinde çok önemli görevlerde bulunmuş bir hâkim (kadı) olan büyükbabası Osman Nuri Efendi'nin (kabri Fatih Camii kabristanındadır) Sultanahmet'teki konağında geniş bir aile ortamı içinde geçti.

1909 yılında Ayasofya'da Mekteb-i Edebiyatı adında bir ilkokulda eğitimine başlayıp daha sonra Ayasofya Merkez Rüştiyesi'ne (orta okul) gitti. Yetiştigi entelektüel çevre dolayısıyla küçük yaşta klasik müziğe merak saran ve ailenin yakın dostu Tektaş ailesinin oğlu Ekrem beyden keman dersleri almaya başlayan Cevat Memduh, Nişantaşı Sultanisi'nde lise öğrenimine geçtikten sonra, devam etmekte olduğu Yüksek Ticaret Okulu'nu bırakarak, 1921 yılında 19 yaşındayken yurtdışına müzik öğrenimi görmeye gitti.

Bu tarihten sonra 1927 yılına kadar, önce Viyana'da bulundu; daha sonra Leipzig Devlet Konservatuvarı'nda, Franz Liszt'in en iyi öğrencilerinden biri olan Johannes Merkel, devrin tanınmış büyük bestecilerinden Stefan Krein, ünlü müzikolog ve kompozitör Prof. Dr. Hermann Grabner ve zamanın daha başka ünlü

teori hocaları ile müzik felsefesi ve müzik estetiği üzerine çalıştı; ayrıca Leipzig’de dünyanın en eski senfoni orkestrası olan Gewandhausorchester’ın ikinci Konsertmayster’i olan Hugo Hamann’ın öğrencisi olarak keman ve viyola çalıştı. Ülkesine döndükten sonra Ankara’da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü’nü de bitirdi ve böylece yüksek eğitimini geniş bir perspektif içinde tamamlamış oldu.

1927 yılında yurda döndükten sonra, İstanbul’da Sanayii Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi)’nde kısa bir süre görev aldıktan sonra, önce Ankara Erkek Lisesi’nde müzik öğretmeni, sonra da Ankara’da Musiki Muallim Mektebi’nde teori öğretmeni olarak göreve başladı. 1930-35 arası Gazi Terbiye Enstitüsü’nde sanat ve müzik tarihi öğretmenliği, 1950-70 arası Ankara Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu’nda sanat tarihi ve estetik öğretmenliği yaptı. 1960 yılından başlayarak emekli olduğu 1967’ye kadar da Ankara Devlet Konservatuvarı’nda sanat tarihi, opera tarihi ve estetik dersleri verdi. Emekliliğinden sonra kendini yazı hayatına daha yoğun bir biçimde vererek müzikoloji alanında ülkesine önemli eserler kazandırdı. 1979 yılında, 52 yıl boyunca eğitici, bürokrat ve sanat adamı olarak görev yaptığı Ankara’dan ayrıлып doğum yeri olan İstanbul’a geri dönerek, 1983-1993 yılları arasında, Bakanlar Kurulu kararıyla, Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’nda yüksek lisans düzeyinde sanat felsefesi ve müzik estetiği konularında dersler verdi. 1988’de aynı üniversite tarafından kendisine “fahri profesörlük” unvanı verildi.

Cevat Memduh Altar, öğretmenlik görevinin yanı sıra yönetici olarak, 1935 yılından başlayarak emekli olduğu 1967 yılına kadar Ankara’da sırasıyla şu görevlerde bulundu: Millî Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü (1935), Başbakanlık Basın ve Yayın Genel Müdürlüğü Radyo Dairesi Şube Müdürü (1943), aynı Genel Müdürlükte Radyo Dairesi Müdürü (1944), aynı Genel Müdürlükte Genel Müdür Yardımcısı (1945), Devlet Tiyatrosu ve Operası Genel Müdürü (1951), Millî Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürü (1954), Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdür Vekili (1954), TRT Genel Müdür Program ve Haber Yardımcısı (1964).

Cevat Memduh Altar, sanat tarihçisi ve müzikolog kimliğiyle 1927’den itibaren Ankara’da şahsen tanıma şansına eriştiği Atatürk’ün direktifleri altında,

Ankara Devlet Konservatuvarı, Devlet Tiyatroları, Devlet Opera ve Balesi gibi sanat kurumlarının kuruluş çalışmalarına, Paul Hindemith, Carl Ebert, Ernst Praetorius gibi dünya çapında Alman uzmanlarla birlikte etkin bir biçimde katılarak ülkenin kültür hayatına uzun yıllar hizmet etti. 1939-1950 yılları arasında Ankara Radyosu'nda "İzahlı Müzik" programları hazırlayarak çok sayıda radyo ve TV programına müzik tarihçisi olarak katkıda bulundu; bu programları sayesinde Türkiye'deki klasik müzik dinleyici kitlesinin çekirdeğinin oluşturulmasına büyük katkısı oldu.

Cevat Memduh Altar, ayrıca önemli bir araştırmacı olarak Venedik, Viyana, Vatikan, Berlin, Varşova ve Saraybosna'daki devlet arşivlerinde Türk kültürüyle ilgili incelemelerde bulundu; uluslararası ve ulusal kongrelerde, sempozyumlarda, seminerlerde ve toplantılarda müzik ve sanatla ilgili çeşitli konularda çok sayıda konferanslar verdi, bildiriler sundu; bunların birçoğu yurtdışında yayımlandı. 1927 yılından başlayarak ömrünün son yıllarına kadar, evrensel değerdeki klasik müziğin ve sanatın Türkiye'de kurumsallaşması ve tanınıp sevilmesi amacıyla kültür, müzik ve sanat ağırlıklı konularda kitaplar, araştırma yazıları, bildiriler yazdı, müzik ve sanat, tarih ve felsefe konularında sayısız makaleler yayımladı, konferanslar verdi; davetli olarak gittiği ülkelerdeki gezileriyle ilgili izlenimleri gazetelerde yayımlandı; ayrıca çeşitli çeviriler yaptı. Böylece Altar'ın 1927-1993 yılları arasında 66 yıl süren yoğun bir çalışma yaşamı oldu. Kültüre adanmış uzun yaşamı boyunca çeşitli vesilelerle tanıdığı ulusal ve uluslararası çaptaki çok önemli şahsiyetlerle tanışıp görüşerek ilişkilerini kişisel ve mesleki açıdan yıllarca sürdürdü.

UNESCO Türkiye Ulusal Komisyonu kurucu üyesi, Uluslararası Sanat Eleştirmenleri Derneği (AICA) üyesi ve Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi aslı üyesi olan Altar, Dr. Nejat Eczacıbaşı'nın davetiyle İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı'nın kuruluşunda da aktif görev alarak Vakıf Senedi'ni aylarca süren titiz ve ileri görüşlü bir çalışmayla bizzat hazırladı; 1986-1993 yılları arasında bu vakfın yönetim kurulu üyesi olarak çalıştı.

Cevat Memduh Altar, kültür alanındaki hizmetlerinden dolayı Fransa'nın Officier d'Académie Nişanı'na, Federal Almanya'nın Schiller Madalyası'na ve Türkiye'de Sevda-Cenap And Müzik Vakfı'nın ilk Altın Onur Ödülü Madalyası'na layık görüldü.

Cevat Memduh'un kişisel meraklarının arasında, kültür ve sanat dünyanın ünlü kişilerinin el yazılarını ve imzalarını toplamak, uzayla ilgili çalışmaları izleyip gazete ve dergi kupürlerini biriktirmek ve felsefî konularda kitaplar okuyup bu türden düşünceleri üzerinde makaleler yazmak da vardı.

Almanya'da evlendiği eşi Johanna Schumann'ı Türkiye'ye döndükten bir süre sonra bir hastalık sonucu kaybeden Cevad Memduh, 1933 yılında Hariciye memurlarından Sefa Feyzi beyin kızı Zeynep hanımla evlendi; 62 yıl süren mutlu bir evliliği olan Cevat Memduh'un 1939'da kızı Ayşe, 1943'te kızı İnci, 1945'te de oğlu Ahmet doğdu. Erol, Yasemin ve Mehmet adlarında üç torun sahibi olan Altar, büyük özverilerle Türkiye'nin sanat ve kültür hayatına adanarak dolu dolu yaşamış 93 yıllık bir ömrün sonunda, 24 Mart 1995 günü aramızdan ayrıldı.

KAYNAK:<http://cevadmemduhaltar.com/>

1.2.3. CÜNEYT GÖKÇER

Cüneyt Gökçer, 1920 yılında Malatya'da doğmuştur. 9 kardeştiler. Lise yıllarında Ankara Halkevi Temsil Koluna üye oldu. 1936 yılında bir Türk yazarının piyesinde ilk başrolünü oynadı.

1937 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümüne girdi. Tatbikat Sahnesi ve Devlet Tiyatrolarında birçok eserde başrol oynadı, yurt içinde ve yurt dışında başarılar kazandı.

1942 yılında Devlet Konservatuvarı yüksek lisans bölümünden mezun olduğu yıl Tiyatro Bölümünde sahne ve mimik hocalığına atandı. 1 Ekim 1949'da Büyük Tiyatro, Ahmet Kutsi Tecer'in Köroğlu Destanı ile resmen açılır. Gökçer'in bu oyundaki rolü Köroğlu'dur. Aynı sezonda, daha önce tatbikat sahnesinde Onikinci Gece'yi sahneye koyan Renato Mordo'nun yönettiği Faust'ta Mefhisto'yu oynar.

Rejisör ve aktör olarak sanatında olgunlaşması 1954 ile 1958 yılları arasında Muhsin Ertuğrul'un ikinci Devlet Tiyatrosu müdürlüğüne rastlar. Muhsin Ertuğrul'un Devlet Tiyatrosu müdürlüğünden istifası üzerine, yerine Cevat Memduh Altar getirilir. Altar zamanında Gökçer, bilgi ve deneyim için Avrupa'ya gönderilir. Almanya, Avusturya, İngiltere ve Fransa'nın Oldwiche, Commedia Française, Thalia

Theater gibi önemli sanat merkezlerinde reji asistanı olarak çalışır. Ünlü yönetmenlerin ve sanatçıların provalarını izleme olanağını bulur.

25 Ağustos 1958 tarihinde 38 yaşındayken; Muhsin Ertuğrul'dan yaş haddi nedeniyle boşalan Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne atandı.

Cüneyt Gökçer yöneticiliği süresince repertuar politikasının belirlenmesi ve uygulanmasında önemli bir aşama olarak, Batı Tiyatrosunun başyapıtlarının yanı sıra daha fazla Türk Tiyatro eserine yer verilmesini gerekliliğini savunur. Bu amaçla yerli oyun yazarlarını teşvik eder. Refik Erduran, Cahit Atay, Güngör Dilmen Kalyoncu, Yıldırım Keskin, Recep Bilginer, Necati Cumalı, Aziz Nesin, Oktay Arayıcı, Yaşar Kemal, Turan Oflazoğlu, Orhan Asena gibi oyun yazarlarımızın eserleri Gökçer döneminde seyirciyle buluşur.

Gökçer'in Devlet Tiyatrosu genel müdürlüğüne atandığı o yıllarda opera ve bale Devlet Tiyatrosu'na bağlıdır. 1959 yılında Opera-Bale Devlet Tiyatrosu'ndan ayrılrsa da, 1960 yılında tekrar birleşir ve bu durum 1966 yılına kadar devam eder. Gökçer tiyatronun yanı sıra opera ve bale sanatlarının gelişmesi için de önemli çalışmalar yapar. Müzik konusunda İtalyan, koreografi konusunda ise İngiliz hocalardan, özellikle Dame Ninetto de Valois'dan yararlanarak bu bölümlerde yeni gelişme imkanları sağlar.1963 yılında Devlet Tiyatroları'nda ilk müzikalin sahnelenmesini sağladı.1985 yılında aldığı profesörlük unvanı ile Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı müdürlüğüne atandı.1989 yılında Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Tiyatro Bölümü başkanlığı yaptı. 1996 yılında Türkiye'de ilk defa Tiyatro Rejisörlüğü lisans eğitimini başlatan Gökçer, gerek oyuncu gerek rejisör olarak çok sayıda ödül aldı.1982 yılında Devlet Sanatçısı unvanını alan ilk tiyatro sanatçısı olarak sanat tarihine geçti. Cüneyt Gökçer, 23 Aralık 2009 tarihinde Ankara'da 89 yaşında öldü.

Yönettiği Tiyatro Oyunları:

1997 – Ustalar Sınıfı (Maria Callas) : Terrence McNally – Ankara Devlet Tiyatrosu

1987 – Yedi Kocalı Hürmüz : Sadık Şendil – İstanbul Devlet Tiyatrosu

- 1986 – Kim Korkar Hain Kurtan : Edward Albee – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1975 – Tarla Kuşuydu Juliet : Efraim Kishon – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1974 – Küheylan : Peter Shaffer – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1973- Bağdat Hatun : Güngör Dilmen – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1962 – 1972 – Andora : Max Fırch – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1960 – Gergedan : Eugène Ionesco – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1957 – Su Kızı : Jean Giraudoux – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1956 – Tahta Çanaklar : Edmund Morris – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1955 – IV Henry : Luigi Pirandello – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1954 – Tilki (oyun) : Ben Johnson – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1954 – Tanrılar ve İnsanlar (Gilgameş) : Orhan Asena – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1954 – Haydutlar : Friedrich Schiller – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1953 – Deniz Mavi Deniz : Terence Rattigan – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1954 – 1957- 1963 – Onikinci Gece : William Shakespeare – Ankara Devlet Tiyatrosu
- 1949 – Hekimliğin Zaferi : Jules Romains – Ankara Devlet Tiyatrosu

KAYNAK: <https://www.biyografi.net.tr/cuneyt-gokcer-kimdir/>

1.2.4. ERGİN ORBEY

1936 yılında İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi'ni bitirdi. Lise eğitiminden sonra iki yıl İstanbul Belediye Konservatuarı Tiyatro Bölümünde eğitim gördü. 1955 yılında girdiği Ankara Devlet Konservatuarı Tiyatro Yüksek Bölümünden 1961 yılında mezun oldu. Aynı yıl Devlet Tiyatrolarında göreve başlayan sanatçı, 1965 yılına kadar oyuncu ve yönetmen olarak çalıştı. 1967'den

başlayarak çeşitli özel tiyatrolarda yönetmenlik, oyunculuk ve sanat yönetmenliği yaptı. 1971 yılından sonra bu çalışmalara yönetmen, senarist ve oyuncu olarak sinemayı ekledi. 1978 yılında Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne atandı. İki yıl sürdürdüğü Genel Müdürlük görevi sırasında Ankara Devlet Konservatuarında Mimik ve Sahne Dersleri öğretmenliği devam etti. Yapmış olduğu tüm bu çalışmalar sanatçıya ulusal ve uluslararası on bir ödül kazandırdı. Ankara Devlet Tiyatrosunda rejisörlük görevi yaptı, pek çok oyun yönetti. 18 Temmuz 2012 tarihinde Ankara'da 75 yaşında öldü.

Ankara Devlet Tiyatrosu'nda yönettiği Vasıf Öngören'in Asiye Nasıl Kurtulur ve Musahipzade Celal'den "İstanbul Efendisi" en çok ses getiren rejileri olmuştur.

Diğer yönettiği oyunları şöyle sıralayabiliriz:

Bir Şehnaz Oyun : Turgut Özakman - Eskişehir Şehir Tiyatroları – 2001

Kuvayı Milliye Destanı : Nâzım Hikmet - Ankara Devlet Tiyatrosu - 1999

Akümülatörlü Radyo : Tarık Buğra - Ankara Devlet Tiyatrosu - 1987

Yorgun Savaşçı : Kemal Tahir\Ayşe Şasa - İstanbul Şehir Tiyatrosu - 1977

Şvayk Hitler'e Karşı : Bertolt Brecht - İstanbul Şehir Tiyatrosu - 1976

Belgelerle Kurtuluş Savaşı : Ergin Orbey - İstanbul Şehir Tiyatrosu - 1976

Haneler : Haldun Taner\Umur Bugay\Ferhan Şensoy - Devekuşu Kabare - 1975

Birinci Kurtuluş (Ergin Orbey) - Ankara Sanat Tiyatrosu - 1970

Nafile Dünya (Oktay Arayıcı) - Ankara Sanat Tiyatrosu - 1970

Linç : (Kerim Korcan) - Ankara Sanat Tiyatrosu - 1969

Simavnalı Şeyh Bedreddin : (Orhan Asena) - Ankara Sanat Tiyatrosu - 1968

Heykel : (Layd.Augusta Gregory) - Ankara Sanat Tiyatrosu - 1968

Otlak (OYUN) : (Erol Aksoy) - Ankara Sanat Tiyatrosu - 1967

Sarıpınar 1914 : (R.Nuri Güntekin) - Ankara Sanat Tiyatrosu - 1967

Müfettiş : (Nikolai Gogol) - Ankara Sanat Tiyatrosu - 1967

Woyzeck : Georg Büchner - Ankara Devlet Tiyatrosu - 1962

Leonse ile Lena : Georg Büchner - Ankara Devlet Tiyatrosu - 1962

Kulaktan Kulağa : Augusta, Lady Gregory - Ankara Devlet Tiyatrosu - 1962

Macun Hokkası : Müsahipzade Celal - Ankara Devlet Tiyatrosu - 1961

Ocak (oyun) : Turgut Özakman - Ankara Devlet Tiyatrosu - 1961

Bir Sandalda Üç kişi : (Radyo Tiyatrosu) - Ankara Devlet Tiyatrosu

KAYNAK: <https://www.biyografi.net/kisiyrinti.asp?kisiid=3005>

1.2.5. TURGUT ÖZAKMAN

Turgut Özakman, 1930 yılı Ankara doğumludur. 1952 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunudur. Avukatlık görevini bir dönem sürdüren Akman, Almanya'nın Köln şehrinde bulunan Tiyatro Bilimi Enstitüsü'nde 1 yıl süresinde tiyatro üzerine eğitim aldı. Bu eğitimin ardından yurda dönen Akman, Devlet Tiyatroları, Ankara Radyosu gibi kurumlarda çalıştı. TRT Merkez Program Dairesi Başkanı görevinin ardından 1967 yılında genel müdür yardımcısı oldu. İzmir Güzel Sanatlar Fakültesi Tiyatro Bölümü'nde öğretim görevlisi iken Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'ne de yükseldi. DTCF Tiyatro Bölümü'nde tiyatro üzerine dersler verdi.

Masum Katiller oyunu 1946 yılında Halkevi'nde oynandı. Yazdığı öyküler Hisar dergisinde yayımlanmaya başladı. 1951 yılında basılan oyun derlemesi Pembe Evin Kaderi onun ününü arttırdı. Bu eser ona Devlet Tiyatroları tarafından sahnelenen en genç piyes yazarı unvanı getirdi.

1970'li yıllarda Türk sinemasının en popüler eserlerinde Keloğlan serisinin senaryolarını yazdı. Şu Çılgın Türkler romanı ile Türk Yayıncılık tarihinin en büyük rekorunu kırarak 200'ü geçen baskı sayısı ile 2005 yılında en çok satan kitap oldu. Kitap uzun süren bir çalışmanın sonucu olarak büyük değer gördü. Bu eser nedeniyle daha çok tarihçi olarak bilinir, fakat bu popüler kültürün bir yansımasıdır. Yazarın asıl uzmanlığı oyun yazarlığıdır ve eser de oyun formunda yazılmış bir romandır. Tam anlamıyla tarih kitabı denemez. Oyunları ile tiyatro edebiyatının kilometre taşlarından biri olarak bilinen yazar, genellikle eserlerinde klasik oyun kurgu yöntemlerine başvurmuştur. Gerçekçilik, geçmiş-şimdi üzerinden düşündürücü olduğu kadar da eğlenceli anlatımı eserlerinin temel karakteridir.3 çocuk, 4 torun sahibi olan Turgut Özakman, 28 Eylül 2013 günü hayata gözlerini yummuştur.

Turgut Özakman oyun yönetmediği için yayınlanan oyunlarının listesini vermekle yetiniyoruz.

Yayınlanan Oyunları:

2006 Bütün Oyunları 1 – Şu Çılgın Türkler, Bilgi Yayınevi

2008 Bütün Oyunları 2 – Üç Destan, Delioğlan, Bilgi Yayınevi

2008 Bütün Oyunları 3 – Ah Şu Gençler, Hastane, Karagöz'ün Dönüşü, Kardeş Payı, Darılmaca Yok, Berberde, Ben Mimar Sinan, Ak Masal Kara Masal, Bilgi Yayınevi

2008 Bütün Oyunları 4 – Pembe Evin Kaderi, Ocak (oyun), Kanaviçe (oyun), Paramparça (oyun), Bilgi Yayınevi

2009 Bütün Oyunları 5 – Sarıpınar 1914, Fehim Paşa Konağı, Resimli Osmanlı Tarihi, Bir Şehnaz Oyun, Bilgi Yayınevi

2010 Bütün Oyunları 6 – Güneşte On Kişi, Duvarların Ötesi, Töre (oyun), Bilgi Yayınevi

2011 Bütün Oyunları 7 – Deli Bayramı, Komşularımız, Bilgi Yayınevi

<https://www.bilgidea.com/turgut-ozakman-biyografisi/>

1.2.6. RAİK ALNİAÇIK

Tiyatro yönetmeni, araştırmacı bir kişiliktir. 27 Haziran 1943, Bursa doğumludur. Tam adı Ahmet Raik Alnıaçık'tır. Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Yüksek Bölümü (1957) mezunu. İstanbul Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü Anasanat Dalı Başkanlığı (1980), İstanbul Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü (1981), Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü (1987-88), İstanbul Kültür ve Eğitim Vakfı Sanat Danışmanlığı (1992) görevlerini yürüttü. Devlet Tiyatroları Sanat Vakfı (1987), Sanat ve Sanatı Sevenler Vakfı Başkanlığı (1997) yaptı. Halk Evleri Dergisi, Türk Dili, Devlet Tiyatroları dergilerinde yazdı. Çeşitli ulusal toplantılara katıldı.

ESERLERİ:

ARAŞTIRMA: Tiyatro Tarihi (1979), Türk Tiyatro Politikası (1986).

OYUN: Çark (Sartre'dan uyarılama, çev. Tahsin Saraç, 1964), Duvarcılar (1966).

SAHNEYE KOYMA (Yerli Oyunlar): Yoklar Dağındaki Nar (M. Z. Taşkın, 1961-62), Karaların Memetleri (Cahit Atay, 1964-65), Ayakta Durmak İstiyorum (Tarık Buğra, İstanbul Efendisi-Müzikal (M. Canova ile) M. Celal Nevit Kodallı, 1965-66), Medea (M. F. Ozansoy, Menekşe Yaprağından İncinen Kız - Sevil Sanlı, Yakut Balık - Ergun Sav, 1966-67), Akadın Yayısı (Güngör Dilmen, 1967-68), Kral Üşümesi (S. K. Aksal, Medea - M. F. Ozansoy, 1969-70), İbişin Rüyası (Tarık Buğra) - Şair Evlenmesi (Şinasi) (1971-72), Koca Sinan (R. Hayati Çorbacıoğlu (Kıbrıs), 1972-73), Fatih Nazım Kurşunlu (1973-74), Yaralı Geyik (Necati Cumalı, 4. Murat (opera, Gökçer ile beraber), Akümülatörlü Radyo (Tarık Buğra, 1980-81), Gılgames (Orhan Asena, 1982-83), Roksalan (Orhan Asena, 1985-86), Mediha (Yüksel Pazarkaya (Almanya), 1987-88), Yusuf ile Züleyha (opera, C. Gökçer ile Okan Demiriç - Nezihe Araz, 1990-91), Ballar Balını Buldum (Nezihe Araz; Yunus Emre, Recep Bilginer (Üsküp), 1990-91), Ferhat'ın Yeni Acıları (Yüksel Pazarkaya, 1992-93), 4. Murat (Tufan Oflazoğlu, 1994-95), Ağrı Dağı Efsanesi (Yaşar Kemal, 1995-96), Savaştan Barışa Aştan Kavraya (M. Kemal Recep Bilginer, 1997-98), Külhan Beyi Operası (Ülkü Ayvaz, 1998-99).

SAHNEYE KOYMA (Çeviri Oyunlar): Mavi Kuş (M. Maeterlinck'ten, 1959-60, 1971-72), Küçük Kolonbus (C. Lorey'den, 1960-61), Don Kristobito ile Dona

Rozitanın Acıklı Güldürüsü (G. Lorca'dan, 1962-63), Bizim Şehir (T. Wilder'den, 1963-64), İki Kova Su (A. E. Grediance'dan, 1965-66), Kaktüs Çiçeği (Barillet ve Gredy'den, 1971-72), Hedda Gabler (H. İbsen'den, 1972-73), Klinik Bir Olay (Dino Buzzatti'den, 1974-75), John Gabriel Borgman (H. İbsen'den, 1975-76), Yanlışlık (A. Camus'dan, 1975-76), Marius Marcel Pagnol (1976-77), Suçlular Çağı Suçsuzlar Çağı (S. Lenz'den, 1976-77), Genç Verterin Yeni Acıları (Ulrich Plenzdorf'tan, 1977-78), Kurnaz Avukat (Kollektif Fransız oyunu, 1977-78), Sevimli Hayalet (M. C. Machado'dan, 1973-79), Kedi Evi (C. Marscham'dan, 1970-80), Truva Savaşı Olmayacak (J. Giraudoux'dan, 1980-81), Rita (M. Russel'dan, 1981-82), Kül Kedisi (Dans-tiyatro, J. Wilhelmgrimm - S. Prokofiber'den, 1981-82), Ermiş Jeanne (B. Shaw'dan, 1986-87) <https://www.biyografya.com/biyografi/10297>

1.2.7. BOZKURT KURUÇ

Tiyatro oyuncusu ve yönetmeni, akademisyen, profesör, bürokrat, genel müdür. 5 Aralık 1935 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitiminden sonra Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümünden (1959-1960) mezun oldu. 5 yıllık yüksek eğitimini bitirdiği yıl Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünde göreve başladı. Devlet Tiyatrolarında 96 eserde oyuncu ve rejisör olarak çalıştı. 5 Aralık 2000 tarihinde Devlet Tiyatrolarından emekli oldu. Devlet Tiyatrolarındaki görevleri yanı sıra 1962-1965 yılları arasında İngiltere'de rejisörlük eğitimi aldı. 1966 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümünde öğretmenlik, 1976'da Hacettepe Üniversitesi Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü'nde öğretim üyeliği, 1979 – 1983 arasında Devlet Tiyatroları'nda genel müdür sanat yardımcılığı ve edebi heyet üyeliği yaptı. 1982 – 1983 öğretim yılında HÜ'ye bağlanan Devlet Konservatuvarı tiyatro bölümünde öğretim üyeliğine getirildi. 1985-86 arası Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Sanatta Yeterlilik eğitimi verdi. Aynı yerde 1987'de Doçent, 1988'de Profesör oldu. 1987 yılında İstanbul Devlet Tiyatrosu Müdürü, 1988 yılında Ankara Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü oldu.

1989 yılında Devlet Tiyatroları Genel Müdürü iken; Antalya, Trabzon, Diyarbakır, daha sonra da Konya, Sivas, Erzurum, Van yerleşik Devlet Tiyatrolarını (1997) açtı. 1991 yılında Devlet Sanatçısı unvanını aldı. 1999 yılında U.S.A Chicago kentinde Amerikalı oyuncularla Nazım Hikmet'in Kuvay-i Milliye eserini sahneye koydu. 1992 yılında Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvarının kuruluşunda görev

yapan Kuruç, halen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yakın Doğu Üniversitesi Sahne Sanatları Fakültesi Dekan Vekilliğini ve "Tiyatro Bölüm" Başkanlığı da yapmıştır.

1975'ten sonraki dönemde Y. Keskin'in Aklı Başında Bir Adam (1975), Ahmet Kutsi Tecer'in Koçyiğit Köroğlu (1976), Arthur Miller'in Köprüden Görünüş (1976), C. Higgins'in Harold ve Maude (1977), O. Atay'ın Oyunlarla Yaşayanlar (1979), Turan Oflazoğlu'nun Genç Osman (1980), H. İbsen'in Yaban ördeği (1981), Orhan Asena'nın Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe (1982) adlı eserlerini sahneye koydu. Son dönemde rol aldığı oyunlardan Strindberg Oyunu ve Tartuffe'teki başarısıyla dikkati çekti.

Bozkurt Kuruç, oyunculuk ve yönetmenlikte gösterdiği başarıyla, çeşitli kuruluşlar tarafından "En iyi erkek oyuncu", "En iyi sanatçı" ve "En iyi rejisör" ödülleri aldı. Ayrıca Türk Dil Kurumu ödülü ve Türk Yazarlar Birliği hizmet ödülüne değer görüldü.

<https://www.biyografya.com/biyografi/18542>

1.2.8. MEHMET EGE

1971'de Ankara Devlet Konservatuarı Tiyatro Yüksek Bölümü'nü bitirdi. TRT televizyonlarında Belgesel Programlar Müdürlüğü'nün kuruluşunda kurucu müdür olarak görev aldı. Türk televizyonlarının ilk dizi belgeseli Ankara Belgeseli'nin senaryo yazarlığını ve yönetmenliğini yaptı. 1985'de başladığı Devlet Tiyatroları döneminde, 40'ı aşkın oyunda oyuncu ve rejisör olarak görev aldı.

Sanatsal çalışmalarının yanı sıra, 1991'de Devlet Tiyatrosu Genel Müdürlüğü ve 1992'de Kültür Bakanlığı Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü görevlerinde bulundu.

1994'te seçilmiş ilk Ankara Devlet Tiyatrosu Müdürü olarak çalışan Mehmet Ege, Devlet Tiyatrosu sanatçılarının seçimi ile Sanat Yönetim Kurulu üyesi olarak iki dönem görev yaptı.

Sanatçı Ege, bir dönem Tiyatro Opera Bale Çalışanları Vakfı (TOBAV), iki dönem de kurucu üyeleri arasında yer aldığı Devlet Tiyatrosu Sanatçıları Derneği

(DETİS) genel başkanlıklarını yaptı. 1990'larda Ankara Devlet Tiyatrosu'nda sahnelediği Recep Bilginer'in "Aşkta Kavga Savaşta Barışa" sahnelediği önemli oyunlar arasındadır.

<https://tiyatrolar.com.tr/mehmet-ege>

1.2.9. YÜCEL ERTEN

1945'de Muş'ta doğan Erten, ilk ve orta öğrenimini Antalya ve Ankara'da tamamladı. 1969 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü Yüksek Devresi'ni bitirerek; Ankara Devlet Tiyatrosu'nda stajyer sanatçı olarak göreve başladı. 1970 yılında kazandığı devlet bursu ile ihtisas öğrenimi yapmak üzere Federal Almanya'ya giderek, Essen Folkwang Yüksek Okulu'nun Reji Bölümünü bitirdi. Aynı okulda, Dekor-Kostüm alanında ihtisas öğrenimini tamamladı. Almanya'daki öğrenimi sırasında; İsviçre'de Züricher Schauspielhaus, Almanya'da Staatstheater Hannover, Städtische Bühnen Essen ve Bühne64'de reji asistanlığı ve yardımcı rejisörlük yaptı. Diploma çalışması olarak sahnelediği oyunla "Folkwang Ödülü"nü alarak rejisörlük bölümünü bitiren Erten, 1974 yılında yurda döndü.

Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Antalya ve Trabzon Devlet Tiyatroları, İstanbul, İzmit ve Eskişehir Şehir Tiyatroları, Kent Oyuncuları, Ankara Sanat Tiyatrosu, Tiyatro Stüdyosu, Tiyatro Kumpanyası, Öteki Tiyatro, AYSA Prodüksiyon Tiyatrosu, Bilkent Oyuncuları ile İstanbul, Ankara, İzmir ve Mersin Devlet Operaları'nda konuk yönetmenlik yaptı.

Yurtdışında da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Özbekistan, Almanya, Makedonya ve Polonya'da oyunlar yönetti. Rejisörlüğün yanı sıra dönem dönem Ankara Devlet Konservatuvarı, DTCF Tiyatro Bölümü ve Makedonya Üsküp Tiyatro Akademisi'nde eğitim alanında hizmet veren Erten, 1992 Ekim'inden başlayarak 16 ay süreyle Devlet Tiyatroları'nda Genel Müdürlük ve Başrejisörlük görevini yürüttü. Genel Müdürlük için seçim yöntemini yaşama geçirmek amacı ile istifa etti.

2000 yılında yönetimi protesto amacıyla Devlet Tiyatroları'ndan kendi isteği ile emekliye ayrıldı. Haziran 2002'den başlayarak 2 yıl İzmit Şehir Tiyatrosu'nun Genel Sanat Yönetmenliğini yaptı. Bu görevden uzaklaştırılmasından bu yana, serbest rejisör olarak çalışıyor ve İstanbul'da yaşıyor. Erten, sahnelediği 70'i aşkın

oyunda, 7'si yurt dışında olmak üzere 40 ödülle onurlandırıldı. Oyun çevirileri, sahne uyarlamaları ve film-dizi oyunculuğunun yanı sıra, Türkçe'den Almanca'ya 5 oyun çevirisi vardır.

YÖNETTİĞİ OYUNLAR

1973 Picnic im Felde, Fernando Arrabal, Folkwang hochschule Institut Schauspiel
Almanya

1974 Die Frauen volksversammlung, Aristophanes, Folkwang hochschule Institut
Schauspiel Almanya

1975 Duruşma, Franz Kafka, Ankara Devlet Konservatuvarı

1976 Parkta Bir Sonbahar Günüyü, Recep Bilginer, Ankara Devlet Tiyatrosu

1979 Açık Denizde, Slawomir Mrozek, Ankara DT

1979 Arturo Ui'nin Önlenebilir Tırmanışı, Bertolt Brecht, Ankara DT

1982 Barış, Aristofanes/Yücel Erten, Ankara Sanatevi

1983 Ak Tanrılar, Güngör Dilmen, Ankara DT

1984 Amadeus, Peter Shaffer, İstanbul Devlet Tiyatrosu

1984 Ben Anadolu, Güngör Dilmen, Kent Oyuncuları

1984 Keşanlı Ali Destanı, Haldun Taner/Yalçın Tura, Ankara DT

1985 Kızılderililer, Arthur Kopitt, İstanbul DT

1985 Hırçın Kız, Shakespeare, Ankara DT

1986 Martı, Anton Çehov, İstanbul DT

1986 Katharina Blum'un Çiğnenen Onuru, Heinrich Böll-M.v.Trotta, İstanbul BBŞT

1987 Büyü, Eduardo de Filippo, Ankara DT

1987 Sanatçının Ölümü, Yılmaz Onay, Tobav Oyuncuları

1988 Midasın Kulakları, Güngör Dilmen, Lefkoşa KKTC

- 1988 Troyalı Kadınlar, Euripides, Ankara DT
- 1988 Üç Kuruşluk Opera, Bertolt Brecht, İstanbul DT
- 1989 Kafkas Tebeşir Dairesi, Bertolt Brecht, Halklar Tiyatrosu Makedonya
- 1989, Kafkas Tebeşir Dairesi Bertolt Brecht, Halklar Tiyatrosu Makedonya.
- 1989 Cumhuriyet Kızı, Memet Baydur, Ankara DT
- 1989 Aşkın Sarp Kıyıları, Herbert Meier, Tiyatro Anadolu, Eskişehir
- 1990 Bir Şehnaz Oyun (Gözeller be Mırşepeler), Turgut Özakman, Yeş Guardia Özbekistan
- 1990 Ada, Athol Fugard, Yugoslavya
- 1990 Deli Dumrul, Güngör Dilmen, Ankara DT
- 1991 Kan Kardeşleri, Willy Russell, Tiyatro Stüdyosu
- 1991 Bahar Noktası, W.Shakespeare/Can Yücel, Adana Devlet Tiyatrosu
- 1992 Don Giovanni, Wolfgang Amadeus Mozart, Ankara Devlet Operası
- 1993 Bahar Noktası, W. Shakespeare/Can Yücel, Ankara DT
- 1994 Barış, Aristophanes/Yücel Erten, Antalya DT
- 1995 Azizname'95, Aziz Nesin/Yücel Erten, Tiyatrom Almanya
- 1995 Azizname'95, Aziz Nesin/Yücel Erten, Ankara DT[15]
- 1996 Sihirli Flüt, W. Amadeus Mozart, İzmir Devlet Operası
- 1997 Don Giovanni, W. Amadeus Mozart, Mersin Devlet Operası
- 1997 Kafkas Tebeşir Dairesi, Bertolt Brecht, İstanbul BBŞT
- 1998 Mutlu Son, E. Hauptmann-B. Brecht, Ankara DT
- 1999 Ferhad ile Şirin, Nâzım Hikmet, İstanbul DT
- 1999 Barış, Aristofanes/Yücel Erten, İzmir DT

- 1999 Arturo Ui'nin Önlenebilir Tırmanışı, Bertolt Brecht, İstanbul DT
- 2000 Ferxad i Şirin, Nazım Hikmet, Dramski Teatar Makedonya
- 2001 Schweyk II. Dünya Savaşında, Bertolt Brecht, İstanbul BBŞT
- 2001 Bir Şehnaz Oyun, Turgut Özakman, İzmit BBŞT
- 2002 Kadınlar Devleti, Yücel Erten, AYSA Prodüksiyon Tiyatrosu
- 2002 Bahar Noktası, W. Shakespeare/Can Yücel, İzmit BBŞT
- 2002 Sınırdaki Ev, Slawomir Mrozek/Yücel Erten, Halklar Tiyatrosu Makedonya
- 2003 III. Richard, W. Shakespeare, İstanbul BBŞT
- 2003 Barış, Aristofanes/Yücel Erten, İzmit BBŞT
- 2003 Azizname, Aziz Nesin/Yücel Erten, İzmit BBŞT
- 2004 Delioğlan, Turgut Özakman/Muammer Sun, İzmir Devlet Operası
- 2004 Komedi Sanatı, Eduardo de Filippo, İzmit BBŞT (Sergilenmedi)
- 2005 Azizname, Aziz Nesin/Yücel Erten, Üsküp Türk Tiyatrosu Makedonya
- 2005 Özgürlük Oyunu, Adem Atar, Üsküp Türk Tiyatrosu Makedonya
- 2006 Keşanlı Ali Destanı, Haldun Taner/Yalçın Tura, İstanbul BBŞT
- 2006 Yaşamak mı Yoksa Ölmek mi, Melchior Lengyel/Jan Mendell, Ankara DT
- 2007 Savaş İkinci Perdede Çıkacak, Oldrich Danek, İstanbul DT
- 2007 Deli Dumrul, Güngör Dilmen, Trabzon DT
- 2008 Azizname, Aziz Nesin/Yücel Erten, İzmit Dafne Sanat Merkezi
- 2009 Ne Dersin Azizim?, Aziz Nesin/Yücel Erten, İstanbul DT
- 2009 Cabaret, Masteroff/Kander/Ebb, İstanbul BBŞT
- 2009 Kadınlar Devleti, Yücel Erten, Üsküp Türk Tiyatrosu Makedonya

- 2009 Bahar Noktası, W. Shakespeare /Can Yücel, Eskişehir BBŞT
- 2010 Orkestra, Jean Anouilh, Bilkent Üniversitesi Tiyatro Bölümü
- 2011 Barış, Aristophanes/Yücel Erten, Ankara Devlet Tiyatrosu
- 2012 Sezuanın İyi İnsanı, Bertolt Brecht/Paul Dessau, İstanbul DT
- 2012 Midas'ın Kulakları, Ferit Tüzün/ G. Dilmen, İstanbul Devlet Opera ve Balesi
- 2012 Selamün Kavlen Karakolu, Aziz Nesin / Yücel Erten, AST
- 2014 7000 Yıllık Uçan Halıya Ters Binen Hırcar, Ahmet Say / Fazıl Say / Yücel Erten, Tiyatro Kumpanyası
- 2014 Deli Dumrul - Dumrul Szalony, Güngör Dilmen, Teatr Rozrywki Polonya[16]
- 2014 Erkek Erkeğe, Manfred Karge/Yücel Erten, Bo Sahne İstanbul
- 2015 Sugar (Balım), P. Stone/B.Wilder/J. Styne, TİM İstanbul
- 2015 İki Efendinin Uşağı, Carlo Goldoni, Üsküp Türk ve Arnavut Tiyatroları ortak yapım, Makedonya
- 2015 Kadınlar Devleti, Aristofanes/Y. Erten, Kadir Has Üniversitesi Tiyatro Bölümü
- 2015 Azizname, Aziz Nesin/Yücel Erten, Ankara Sanat Tiyatrosu
- 2016 Vanya, Sonya, Maşa ve Spike, Christopher Durang, Tiyatro Pera

1.2.10. TAMER LEVENT

Tiyatro, sinema ve dizi film oyuncusu, yönetmen, sanat yönetmeni, oyun yazarı. 13 Ekim 1950, Karşıyaka / İzmir doğumlu. Ankara Devlet Konservatuarı Yüksek Bölümü'nden 1977 yılında mezun oldu. Devlet Tiyatroları'nda önce oyuncu daha sonra yönetmen olarak çalışmalar yaptı. Devlet Tiyatroları genel müdürlüğü ve genel müdür yardımcılığı görevlerinde bulundu.

Devlet Tiyatroları'nda önce oyuncu daha sonra yönetmen olarak çalışmalar yaptı. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü ve Genel Müdür Yardımcılığı

görevlerinde bulundu. Yönettiği oyunlar; Rusya, Kanada, Güney Kore, İran ve Kuzey Kıbrıs'ta festivallere davet edildi.

Tamer Levent, hâlen Devlet Tiyatrolarında rejisör kadrosundadır. Devlet Tiyatroları Opera ve Balesi Çalışanları Vakfı TOBAV ile Tiyatro Oyuncuları Meslek Birliği TOMEK kurucusu ve ilk Genel Başkanıdır.

Yönettiği oyunlar, Rusya, Kanada, Güney Kore, İran ve Kuzey Kıbrıs'ta festivallere davet edildi. Halen Devlet Tiyatrolarında rejisör kadrosundadır ve Devlet Tiyatroları Opera ve Balesi Çalışanları Vakfı TOBAV ile Tiyatro Oyuncuları Meslek Birliği TOMEK Genel Başkanıdır.

İzmir Karşıyaka'da ağır ceza hakimi Zeki Bey'le tasarımcı Meral Hanım'ın oğlu olarak dünyaya geldi. Liseyi İzmir Türk Koleji'nde okudu. TRT 2'nin sevilen programı Akşama Doğru'nun yapımcı ve sunucusu, televizyon yapımcısı Seynan Levent'le 1982 yılında evlendi. 1984 yılında oğlu Efe ve 1985 yılında kızı Hazel dünyaya geldi. 25 Mart 1994 yılında Devlet Tiyatrolarında ilk ve son kez yapılan bir uygulama ile seçimle Devlet Tiyatroları Genel Müdürü oldu. 10 Ağustos 1994 yılına kadar yürüttüğü bu görev esnasında ülkemizde çok ses getiren "Sanata Evet" projesini hayata geçirdi. Tiyatro kültürünün tanımlanması ve yaygınlaşması doğrultusunda teorik ve uygulamalı çalışmalar yaptı. 2003 yılında Çorlu Belediyesi tarafından adına sahne (Çorlu Belediyesi Tamer Levent Sahnesi) açılan Tamer Levent, Türkiye'de eğitimde drama ve yaratıcı drama çalışmalarını başlattı. Sahneye koyduğu, Ülkü Ayvaz'ın Yeniden Yaratma adlı oyunuyla Devlet Tiyatroları'nın ilk Rusya turnesini gerçekleştirdi.

Çok sayıda sinema filmi ve tv dizisinde oynadı. Aldığı ödüller şöyledir:

En İyi Erkek Oyuncu (Tepenin Ardı) / 3. Malatya Uluslararası Film Festivali 2012

En iyi erkek oyuncu (Tepenin Ardı) / 24. Ankara Film Festivali 2013

Yılın Oyuncusu Onur Ödülü/ Yeni Tiyatro Dergisi, 4. Emek ve Başarı Ödülleri 2016

Rol Aldığı Oyunlar:

İstanbul Efendisi -Musahipzade Celal, 1975 (Kıbrıs'a moral turnesi yapıldı)

My FairLady (Müzikal) – Bernard Shaw’un Pygmalion adlı eserinden uyarlayan:
Alan Jey Lerner Müzik: Frederick Loewe, 1977 Devlet Tiyatroları Ankara

İnsandan Kaçan (Mysantrophe) – Moliere, 1977 Devlet Tiyatroları Ankara

Genç W.’nin Yeni Acıları –Ulrich Plenzdorf, 1977 Devlet Tiyatroları Ankara

Billy Budd (Yasalar ve İnsan) –Herman Melville, 1978

Sultan Kız (çocuk oyunu) - Osman Güngör Feyzoğlu,
Monserrat –Emmanuel Robles, 1979

Özgürlüğüne Kavuşturulan Don Kişot – Anatoli Vasilieviç Lunaçarski,
ArturoUi’nin Önlenebilir Yükselişi –Bertolt Brecht,
Keşanlı Ali Destanı - Haldun Taner,
Bir Sabah Gülerek Uyan - Necati Cumalı,
Tam Rolünde –Leonnie Ostrowski,
Ebedi Koca - Victor Heim,
Burgonya Prensesi Ivona –Witold Gombrowicz,
Matmazel Helsinka –Georgas Astalos,
Karacaoğlan – Dinçer Sümer,
Sanatçının Ölümü – Yılmaz Onay,
Tartuffe – Moliere,
Düşler Yolu - Tennessee Williams
Yaşamaya Dair - Nazım Hikmet’ten uyarlayan Tamer Levent,
Ramazan'la Cülide – Erhan Gökgücü,
Mutlu Yıllar – Peter Turrini, 2008 Beşiktaş Belediyesi Akatlar Kültür Merkezi
İstanbul

Galileo'nin Yaşamı – Bertolt Brecht, 2008 Devlet Tiyatroları Ankara

Yalancının Resmi -Memet Baydur, 2009 Mask-Kara Tiyatrosu İstanbul

Venedik Taciri - William Shakespeare, 2012 Devlet Tiyatroları Ankara

Yönettiği oyunlar ve operalar

Bir Elin Nesi Var (çocuk oyunu) - Muharrem Buhara

Bütün Dünya Oyun Sahnesi - Tamer Levent

Bernarda Alba'nın Evi - Federico Garcia Lorca (Binnaz Aydan koreografisi ile TV dans tiyatrosu projesi)

Yeniden Yaratma - Ülkü Ayvaz, ilk SSCB turnesi

Önce İnsan - Yılmaz Karakoyunlu (Kanada turnesi)

Masal Kadınları - Tamer Levent (Güney Kore, İran turnesi)

Carmen - Georges Bizet, İzmir Devlet Opera ve Balesi

Mança'lı Adam - Don Kişot, Mersin Devlet Opera ve Balesi

Yaşamaya Dair - Nâzım Hikmet (senaryo), Ankara Devlet Opera ve Balesi (Bu tek kişilik oyunun müziklerini Ali Aykaç yaptı ve Tamer Levent opera orkestrası eşliğinde kendisi oynadı.)

Caligula - Albert Camus

Bakhai - Euripides

Kalpaklılar - Samim Kocagöz'den uyarlayan Tamer Levent

Ney Dans Prodüksiyonu - Tamer Levent (senaryo), (Tamer Levent'in rejisörlüğünü ve sanat yönetmenliğini yaptığı bu gösteri bütün dünyayı dolaştı.)

Ferhat ile Şirin - Nazım Hikmet, Ankara

Domuz Ahır - Athaol Fughart, İzmir Sahne Tozu Tiyatrosu

Midas'ın Kulakları - Güngör Dilmen, Konya Konya Devlet Tiyatrosu

Yalancının Resmi - Memet Baydur, İstanbul, Mask-Kara Tiyatrosu

Ölümü Yaşamak - Orhan Asena, Diyarbakır - Diyarbakır Devlet Tiyatrosu

Ak Kartalın Oğlu Gılgamesh - Orhan Asena, Diyarbakır Devlet Tiyatrosu, 2012
(Oyun Orhan Asena Sahnesi açılışı için sahneye koyuldu.)

1.2.11. K. LEMİ BİLGİN

1956 yılında dünyaya geldi. Hukuk fakültesinde başladığı eğitimini 3. yılda bırakarak Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'ne girdi ve 1980 yılında yüksek bölümden mezun oldu. Aynı yıl Devlet Tiyatrolarında sanatçı, Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nde sahne öğretmeni olarak göreve başladı. Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Tiyatro Bölümü'nün kuruluş çalışmalarında bulundu. Bir dönem Ankara Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü'nde yönetici olarak çalışan sanatçı, 5 yıl süreyle Hacettepe Üniversitesi Tiyatro Ana Sanat Dalı Başkanlığı yaptı. ODTÜ'de tiyatro dersleri veren doçent Lemi Bilgin, Bilkent Üniversitesi ve DTCF Tiyatro Bölümü'nde öğretim üyeliği görevini uzun yıllar sürdürmüştür. 1998-1999 tiyatro sezonunda sahnelenen Akrep adlı oyunla Türkiye Eleştirmenler Birliği'nin "En İyi Erkek Oyuncu Ödülü"nü kazandı. 22 Ağustos 1998 tarihinde atandığı Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü görevini farklı zamanlarda iki kez atanarak Cüneyt Gökçer'den sonra en uzun sürdüren kişidir.

<https://tiyatrolar.com.tr/lemi-bilgin>

1.2.12. RAHMI DİLLİGİL

Tiyatro, sinema ve dizi film oyuncusu. Ünlü tiyatro ve sinema oyuncusu ve yönetmeni Avni Dilligil ile Belkıs Dilligil'in oğlu, oyuncu Çiçek Dilligil'in (1969) ağabeyidir. 9 Aralık 1999-16 Ocak 2001 yılları arasında Devlet Tiyatroları genel müdürlüğü yapmıştır.

8 Ekim 1956, Antalya doğumlu. Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nden mezun oldu. Devlet Tiyatroları Dayanışma Derneği'nin başkanlığını yapan Dilligil, 1991 yılında bir yıl boyunca Diyarbakır Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü görevinde de bulundu.

İki defa evlilik yaptı. Tuna isminde bir oğlu vardır.

Tiyatro oyunculuğu yanı sıra birçok dizi ve sinema filminde rol alan Rahmi Dilligil, kamera karşısına ilkin 1991 yılında Suyun Öte Yanı adlı sinema filminde rol alarak geçti. Sonraki yıllarda Aşk Yakar, Destere, Av Mevsimi, Bitmeyen Şarkı, Yedi Güzel Adam, İki Yalancı gibi birçok projede yer almıştır.

Rol Aldığı Bazı Tiyatro Oyunları:

Ayakta Durmak İstiyorum - 1982

Gömü / Kamber Gecekuşu – 1982

Yönettiği oyunlar arasında şunlar sayılabilir:

Sarı Naciye/ Van DT - 1997-1998

<https://www.biyografya.com/biyografi/22775>

1.2.13. FARUK GÜNUĞUR

Faruk Günugur 16 Şubat 1948 yılında Ankara'da doğdu. 1973'te Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Yüksek Bölümünü bitirdi. O tarihten itibaren Ankara Devlet Tiyatrosu sanatçısı olarak görev yapmakta.

Devlet Tiyatroları Ankara Müdür Yardımcılığı, Sanatçı Temsilciliği (Yönetim Kurulu Üyeliği), Devlet Tiyatroları Genel Müdür Yardımcılığı, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü V. Görevlerinde bulunmuştur.

Geçtiğimiz senelerde Ankara Devlet Tiyatrosu'nda Canlı Yayın isimli oyunu yönetti. Kara Harp Okulu'nda üst üste oyunlar yönetti.

Kafesten Bir Kuş Uçtu isimli oyun ile Sanat Kurumu En İyi Oyuncu Ödülü'nü aldı.

Ayrıca sayısız dublaj çalışması yapmış ve birçok televizyon dizisinde rol almıştır.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Faruk_G%C3%BCnu%C4%9Fur#:~:text=Faruk%20G%C3%BCnu%C4%9Fur%2016%20%C5%9Eubat%201948,Tiyatrosu%20sanat%C3%A7%C4%B1s%C4%B1%20olarak%20g%C3%B6rev%20yapmakta.&text=Ge%C3%A7ti%C4%9Fimiz%20senelerde%20Ankara%20Devlet%20Tiyatrosu'nda%20Canlı%C4%B1%20Yay%C4%B1n%20isimli%20oyunu%20y%C3%B6netti.

1.2.14. İ. MİNE ACAR (22 Ağustos 2005-22 Mayıs 2007, Vekaleten)

1954 Ankara doğumlu Mine ACAR, 1971 yılında Tevfik Fikret Lisesi'nden (Fransız Koleji), 1975 yılında A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümünden mezun olmuştur. Aynı yıl Üniversite tarafından İtalya'ya uluslararası tiyatro eğitim seminerine gönderilmiştir.

1976-1978 yıllarında master için gittiği Londra'da tiyatro ile ilgili araştırma, inceleme ve çalışmalar yapmıştır. Bu yıllarda Almanya ve Fransa'daki tiyatro hareketlerini de takip etmiştir.

Türkiye'ye döndükten sonra iki yıl Türk Haberler Ajansı Ankara Bölge Müdür Yardımcısı, kültür ve sanat haberlerinin sorumlusu olarak çalışmıştır.

1980-1984 yılları arasında Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü'nde Dış İlişkiler Birimini kurmuş ve Protokol Müdürü olarak çalışmıştır.

1984 yılında Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nde Dramaturg olarak göreve başlamış, 1999-2000 yıllarında Başdramaturluk yapmıştır. 2000 yılında Devlet Tiyatrolarında açılan sınavı birincilikle kazanarak sanatçı kadrosuna geçmiştir. Aynı yıl Aspendos Antik Tiyatrosu'nda ilk kez yapılan "Devlet Tiyatroları 1. Tiyatro Festivali" ni düzenlemiştir.

2005- 2007 yılları arasında Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü yapmıştır Genel Müdürlüğü döneminde; ilk kez birbuçuk milyon seyirciye ulaşılmıştır. İki yıl boyunca "Tiyatro Her Yerde" projesi kapsamında 81 İl turneleri yapılmıştır. Dış İlişkiler ve Uluslar arası Festivaller Birimi, Çocuk Tiyatrosu Birimi kurulmuştur .Ankara Çayyolu Tiyatrosu'nun açılışı yapılmış başta Antalya Haşim İŞCAN kültür merkezi olmak üzere ayrıca çeşitli illerde 8 yeni tiyatro salonu hizmete açılmıştır Vagon Tiyatrosu oluşturulmuş, Tiyatro Treni Projesi başlatılmıştır. Devlet Tiyatrosu Avrupa Tiyatro Konvensiyonu'na (ETC) üye yapılmış, uluslar arası ilişkiler ve festivaller daha yoğunlaştırılmıştır.

Mine ACAR Devlet Tiyatrolarında 1990'lı yılların başından bugüne kadar 40'ı aşkın oyunda prodüksiyon dramaturgluğu ve 12 oyunda yönetmen yardımcılığı yapmış, 20 civarında değişik yönetmenle ve hemen hemen Devlet Tiyatrolarının tüm bölgelerinde çalışmıştır.

Yaklaşık 25 yıldır çeşitli Üniversitelerde (Konya Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü) öğretim görevlisi olarak tiyatro dersi vermektedir.

Eylül 2019’da Devlet Tiyatrolarından emekli olmuştur. Ankara İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünden emekli olan Doğan ACAR ile 41 yıldır evlidir. İngilizce ve Fransızca bilmektedir.

1999 yılında Devlet Tiyatroları’nda “Resimli Osmanlı Tarihi” ve 2001 yılında “Yalancı Aranıyor” adlı oyunların yönetmenliğini yapmış ve bu oyunlar en yüksek seyirci yüzdesini yakalayan oyunlar olmuştur. Ayrıca son 25 yıldır Ankara’daki profesyonel nitelikli özel tiyatrolarda (Ankara Halk Oyuncuları Tiyatrosu, Ekin Tiyatrosu, Ertan Sanat Merkezi, Ankara Meydan Sahnesi, ODTÜ Oyuncuları, Tiyatro Libra v.b gibi) 40’ı aşkın oyun sahneye koymuştur. Son olarak Tiyatro Libra yapımı “Palto” adlı oyunla en iyi yönetmen ödülünü almıştır.

1.2.15. NEJAT BİRECİK

Mustafa Kurt’un ilk görevinden sonra önce vekaleten sonra asaleten de genel müdürlüğe atanan Nejat Birecik, 1963 yılında İstanbul’da doğmuştur. Babasının memuriyeti nedeniyle ilk ve orta öğretimine Karabük’te başladı. Daha sonra İskenderun Anadolu Lisesi’nde eğitimini tamamladı. Lise yıllarında tiyatrocuya karar verdi. 1984 yılında girdiği İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro Anasanat Dalı’nda eğitim gördü; Yıldız Kenter, Haldun Dormen, Güngör Dilmen’in öğrencisi oldu. 1990 yılında mezun oldu.

1990-1991 yılları arasında Tiyatro Stüdyosu'nun kuruluşunda bulunduktan sonra Dormen Tiyatrosu'nda yaklaşık 5 yıl, ağırlıklı fars türü oyunlarda görev yaptı. 1996 yılında kısa süreliğine ABD'ye gitti. Türkiye'ye döndükten sonra televizyon dizilerinde rol almaya başladı.

Ağustos 2000'de Hilal Birecik ile evlendi. Çiftin Defne adında bir kız çocukları vardır.

2000 yılında Kenan Işık'ın davetiyle İstanbul Şehir Tiyatroları'na girdi. 2004 yılında genel sanat yönetmeni yardımcılığı ve yönetim kurul üyeliğine seçildi. 2007-2009 yılları arasında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları genel sanat

yönetmenliği görevine vekâleten atanan Birecik, 2009 yılında asaleten atandı ve 2012 yılına kadar sürdürdü.

2012 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı Stratejisi Genel Sanat Yönetmeni olan sanatçı, daha sonra TRT Kültür Başkanışmanı olarak görev aldı.

2014 yılının Ekim ayında Kültür ve Turizm Bakanlığı, Nejat Birecik'i Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'ne vekaleten atadı. 12 Ocak 2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan üçlü kararnameyle görevini asaleten sürdürürken yerine Mustafa Kurt atanmıştır.

Ödüller

2008 Direklerarası En İyi Reji Ödülü -Rita isimli oyunuyla

Kaynak: https://tr.wikipedia.org/wiki/Nejat_Birecik

1.2.16. MUSTAFA KURT

1965 yılında Nevşehir'de doğdu. 1984 yılında girdiği Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı Tiyatro Yüksek Bölümü'nü 1988 yılında bitirdi. Aynı yıl Adana Devlet Tiyatrosu'na stajyer sanatçı olarak atandı. 1989-1994 arası sanatçı olarak görev yaptığı bu kurumun 1994-2004 yılları arasında, Müdürü - Sanat Yönetmeni olarak görev yaptı. Devlet Tiyatroları - Sabancı Uluslararası Tiyatro Festivali kurucusudur.

2000-2004 yılları arasında Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak sahne ve oyunculuk dersi verdi. Konservatuar son sınıf öğrencileri ile mezuniyet oyunları çalıştı.

2007-2008 yılları arasında Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nde Başrejisör olarak; 2013 - 2014 yılları arasında ise Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünde Genel Sanat Yönetmeni olarak görev yaptı.

Türksoy'un kuruluşunun 20. yılı anısına Türk dünyası kültür, sanat ve bilim alanında üstün hizmetlerde bulunan kişiler için hazırlanan "TÜRKSOY 20.Yıl Madalyası" sahibidir. Ödül kendisine 28 Kasım 2013 tarihinde verildi.[1]

Devlet Tiyatroları tarihinde ilk defa Ankara'da Yerli - Yabancı oyun haftaları buluşmasını başlattı.

8 Mart 2014 tarihinde Bursa'da Uluslararası Balkan Ülkeleri Tiyatro Festivalini başlattı.

3 Ocak 2018 tarihinde Devlet Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni olarak göreve başladı.

19 Ağustos 2018 tarihinde Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü görevine asaleten atandı.

2017 - 2018 sezonunda Devlet Tiyatroları tarihinde ilk defa "Nöbetçi Tiyatro" uygulamasını başlattı.

26 Aralık 2018 tarihinde Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı'nın kuruluşu anısına hazırlanan " TÜRKSOY 25. Yıl Madalyası" sahibidir.

Oynadığı Bazı Tiyatro Oyunları

Cimri: Jean –Baptiste Poquelin Moliere

Troya: Devlet Opera ve Balesi

Kuru Gürültü: William Shakespeare

Cimri: Molière

Hep Vatan İçin: İsa Coşkuner

Ay Işığında Şamata: Haldun Taner

Ali Ayşe'yi Seviyo: Dinçer Sümer

Katip Çıkmazı: Dinçer Sümer

Haydi Karına Koş: Ray Cooney

Mevlana: Recep Bilginer

Susuz Yaz: Necati Cumalı

Atçalı Kel Mehmet: Orhan Asena

Nikah Kağıdı: Ephraim Kishon

Midas'ın Kulakları: Güngör Dilmen Kalyoncu

Taşra Fıkraları: Alexander Vampilov

Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım: Haldun Taner

Kadıncıklar: Tuncer Cücenoglu

Güneş Çocukları: Neil Simon

Kanlı Nigar: Sadık Şendil

Bir Ceza Avukatının Anıları: Faruk Erem

72. Koğuş: Orhan Kemal

Bir Şehnaz Oyun: Turgut Özakman

Çayhane: Vern Sneider

Karakolda: Sidney Kingsley

Yönettiği Oyunlar

2020-2021 Sonsuzluk Kitabevi: Sabahattin Kudret Aksal - Ankara Devlet Tiyatrosu

2019-2020 Leylâ İle Mecnun: İskender Pala - Ankara Devlet Tiyatrosu

2018-2019 Çökme Tehlikesi Var - Ezilmiş Petunyalar Olayı: Tennessee Williams - Ankara Devlet Tiyatrosu

2017-2018 Boyacı: Tuncer Cücenoglu - Adana Büyükşehir Belediyesi Tiyatro

2014-2015 Hedda Gabler: Henrik Ibsen - Ankara Devlet Tiyatrosu

2013-2014 Bizim Yûnus : Sönmez Atasoy - Ankara Devlet Tiyatrosu

2012-2013 Müfettiş :Nikolay Vasilyeviç Gogol - Adana Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu

2011-2012 Karı Koca Arasında Ufak Tefek Cinayetler :Eric-Emmanuel Schmitt - Bursa Devlet Tiyatrosu

2010-2011 Ölüm Tuzağı : Ira Levin - Bursa Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu

2010-2011 Sarıpınar1914 : Reşat Nuri Güntekin - Bursa Devlet Tiyatrosu

2009-2010 Misafir : Bilgesu Erenus - Adana Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu

2009-2010 Kamyon : Memet Baydur - Bursa Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu

2006-2007 Çocuğum : Margareth Mayo - Bursa Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu

2006-2007 Kamyon : Memet Baydur - Antalya Devlet Tiyatrosu

2006-2007 Tatlı Kaçık : John Patrick - Bursa Devlet Tiyatrosu

2005-2006 İçerdekiler : Melih Cevdet Anday - Diyarbakır Devlet Tiyatrosu

2005-2006 Bir Anarşistin Kaza Sonucu Ölümü : DarioFo - Adana Devlet Tiyatrosu

2003-2004 Ali Ayşe'yi Seviyo : Dinçer Sümer - Adana Devlet Tiyatrosu

2003-2004 Yeşil Papağan Limited :Memet Baydur - Adana Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu

2002-2003 İçerdekiler : Melih Cevdet Anday - Adana Devlet Tiyatrosu

2001-2002 Karar Kimin :Brian Clark - Trabzon Devlet Tiyatrosu

2000-2001 Kaçık :Tom Topor - Adana Devlet Tiyatrosu

1999-2000 Temelin : Joe Sutton - Adana Devlet Tiyatrosu

1999-2000 Karar Kimin :Brian Clark - Adana Devlet Tiyatrosu

1997-1998 İkinci Bölüm : Neil Simon - Adana Devlet Tiyatrosu

1996-1997 Ölüm ve Kız : Ariel Dorfman - Adana Devlet Tiyatrosu

1995-1996 Mikado'nun Çöpleri : Melih Cevdet Anday - Adana Devlet Tiyatrosu

1995-1996 Yeşil Trampetçi : Adem Atar - Adana Devlet Tiyatrosu

Ödülleri

2019 - 9. Sadri Alışık Anadolu Tiyatro Oyuncu Ödülleri - "Cimri - Ankara Devlet Tiyatrosu" - Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu

2019 - Tuncer Cücenoglu Özel Ödülü

2019 - 44. İsmet Küntay Seçici Kurul Özel Ödülü “ Cimri “ oyunundaki başarılı oyunuyla.

2019 - Yeni Tiyatro Dergisi Anadolu Emek ve Başarı Ödülleri "Cimri- Ankara Devlet Tiyatrosu" - Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu

2019 -Lions Tiyatro Ödülleri "Cimri- Ankara Devlet Tiyatrosu" - Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu

2019 -Lions Tiyatro Ödülleri "Troya - Ankara Devlet Opera ve Balesi" - Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu

2018 - XVIII. Direklerarası Seyirci Ödülleri "Boyacı" - Yönetmen

2018 - Yeni Tiyatro Dergisi 6. Emek ve Başarı Ödülü

2018 - Yeni Tiyatro Dergisi 6. Emek ve Başarı Ödülü "Boyacı" Adana BB Şehir Tiyatrosu

2018 - 24. Türkan Kahramankaptan Özel Ödülleri "Boyacı" Adana BB Şehir Tiyatrosu - Yılın En Başarılı Yönetmeni

2018 - 4. Anadolu Tiyatro Ödülleri - Yılın Tiyatro Adamı Ödülü

2013 - XIII. Direklerarası Seyirci Ödülleri - Yönetmen (Müfettiş)

2012 - XII. Direklerarası Seyirci Ödülleri - Yönetmen (Karı Koca Arasında Ufak Tefek Cinayetler)

2011 - 7. Mizah Üretenler Ödülü - Yönetmen (Sarıpınar 1914)

2010 - IX. Direklerarası Seyirci Ödülleri – Canlandırmada Bütünlük (Ensemble)
(Misafir)

2010 - 35. İsmet Küntay Jüri Özel Ödülü - Rejisör (Kamyon)

Kaynakça: "Türksoy 20. yıl madalyası". Cumhuriyet. 29 Kasım 2013. 3 Aralık 2013 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 2 Aralık 2013.

İKİNCİ BÖLÜM

2. DEVLET TİYATROLARINDA YÖNETMENLER VE REJİLERİ

2.1. TATBİKAT SAHNESİ OYUNLARI VE DEVLET TİYATROSUNA GEÇİŞ DÖNEMİ

Faust

Yazan: Johann Wolfgang von Goethe

Çeviren: Recai Bilgin

Rejisör: Carl Ebert

Müzik: Ferit Alnar

Dekor: C. Holzmeister

Kostüm: Turgut Zaim

Şahıslar:

Raphael: Nüzhet Şenbay- Agâh Hün

Gabriel: Şahap Akalın- Nevzat Karatekin

Michael: Nâzım Harpçu- Nuri Türkan

Tanrı: Nüzhet Şenbay- Agâh Hün

Mephisto: Ertuğrul İlgin- Nihat Aybars

Faust: Cüneyt Gökçer- Şahap Akalın

Margarethe: Muazzez İlgin (Kurdoğlu)- Refia Şenbay (Gökinen)

Erdgeist: Şahap Akalın- Mahir Canova

Wagner: Salih Canar

Siebel: Agâh Hün- Muammer Esi

Brander: Şahap Akalın

Frosch: Ulvi Uraz

Altmayer: Salih Canar

Büyücü Kadın: Refika Gökmen

Bayan Marthe: Melek Gün (Ökte)- Macide Birmeç (Tanır)

Lieschen: Meliha Gökçen (Ars)- Bedia Bayhan (Baylan)

Valentin: Nuri Altınok- Umran Uzman

Fena Ruh: Nermin Günek (Sarova)

1. Çırak: Gürbüz Bora- Ekmel Hüral

2. Çırak: Haydar Ozansoy- Necil Ozan

3. Çırak: Alptekin Akmansoy

4. Çırak: Haldun Marlak- Kemal Özmanov (Kemal Özmanovoğlu- Kemal Bekir Özmanov- Kemal Baki)

5. Çırak: Umran Uzman- Nazım Harpçu

1. Hizmetçi Kız: Asuman Çağlayansu- Türkân Ayata (Uzman)

2. Hizmetçi Kız: Handan Uran- Heyecan Başaran

3. Hizmetçi Kız: Faize Özbolhan (Kuhar)- Ferhan Yenen

1. Talebe: Şeref Gürsoy- Turgut Okutman- Gündüz Bora

2. Talebe: Turgut Okutman- Nâzım Harpçu

1. Şehirli Kız: Bedia Bayhan (Baylan)- Asuman Çağlayansu

2. Şehirli Kız: Yıldız Kenter (Akçan)- Faize Özbolhan (Kuntar)

1. Şehirli: Asuman Düzgünoğlu (Korad)

2. Şehirli: Nur Bartu

3. Şehirli: Haldun Marlalı

İhtiyar Kadın: Macide Birmeç (Tanır)- Meliha Gökçen (Ars)

Dilenci: Cevat Kurtuluş

Genç Köylü: Esat Tamer- Süleyman Güler

İhtiyar Köylü: Nüzhet Şenbay- Salih Canar

1. Deniz Kedisi: Faize Özbolhan (Kuhar)- Refika Gökmen

2. Deniz Kedisi: Azra Kunt (Gün)- Faize Özbolhan (Kuhar)

Askerler, Genç Köylüler, Köylü Kızlar...

Dekorları Boyayan: N. Tokumbel

Kostümleri Dikenler: Sabiha Erdoğan- Haydar Karaca

Yargı: Tragedya, 3 Perde, 21 Tablo. Faust Carl Ebert tarafından sahnelenmiş, 31.03.1946 tarihinde Ankara’da promiyer yapmıştır. Dekorlar ve kostümler Tatbikat Sahnesi atölyelerinde yapılmıştır.

Deniz Taşkan’ın görev dağılımını, **Faust** için yayınlanan program dergisinden almıştır. Bu dergi 1946’da Ankara’da Milli Eğitim Basımevi’nde basılmıştır.

Faust 31 Mart 1946 Pazar- 16 Nisan 1946 Salı akşamları arasında saat 20.00’de Halkevi’nde 7 oyun oynandıktan sonra, halkın isteği üzerine, 21 Nisan 1946 Pazar akşamı saat 20.00’de Halkevi’nde bir kez daha oynanmıştır. 17 Nisan 1946 günü Hasanoğlan’da Köy Enstitüleri’nin kuruluş yıldönümünde de oynanmıştır.

Carl EBERT program dergisinde “Faust’un Sahneye Konması Hakkında” adlı bir de yazı yazmıştır. Devlet Konservatuarı Tatbikat Sahnesi Temelleri’ne de yön veren düşüncelerini aktarmıştır.

Faust’ta oyunun görev dağılımında da görüldüğü gibi, 1950’den başlayarak uzun yıllar Türk Tiyatrosu’na Devlet Tiyatroları’ndan katkıda bulunan öncü isimler

yer almıştır. Bu kişiler oyuncu, yönetici ve rejisör olarak çalışmışlar, hem Türk tiyatroularının hem de seyircinin yetişmesi ve tiyatroyu sevmesi için büyük katkılarda bulunmuşlardır.

Yazılan Bozulmaz

Yazan: Ahmet Kutsi Tecer

Rejisör: Mahir Canova

Oynayanlar:

(Sahne Giriş Sırasıyla)

Sadık Emmi: (İhtiyar bir köylü) Salih Canar

Emine: (Dul, genç kalmış bir kadın) Melek Gün (Ökte)

Ali: (Mübaşir, Emine'nin kayınbiraderi) Ahmet Evintan

Nesibe: (İhtiyar, sağır, bunak, Emine'nin büyükannesi) Refika Gökmen

İsmail: (Emine'nin oğlu, Ali'nin yeğeni) Ziya Demirel

Musa: (Bir efe) Saim Alpago

Rıza: (Musa'nın kardeşi) Coşkun Orhon

Ayşe Bacı: (Ağıtçı kadın) Yıldız Kenter (Akça)

Kizir: (Köy muhtarının yardımcısı) Ali Algın

Yargı: 1 Perde olan Ahmet Kutsi Tecer'in yazıp Mahir Canova'nın yönettiği "Yazılan Bozulmaz" 24 Mayıs 1947'de promiyer yapmıştır. Dekor ve kostümler Devlet Konservatuvarı Tatbikat Sahnesi atölyelerinde hazırlanmıştır. Oyunda, Yunan korosunu hatırlatan "Köylü Kadınlar"a yer verilmiştir.

“Yazılan Bozulmaz”, aynı gece oynanan birer perdelik üç oyunun ilkidir. On dakika ara verilerek Teklif”, beş dakika aradan sonra “Bayan Tunç ve Bay Billur” oynanır. Bu üç oyun 24- 25- 26- 27- 28 Mayıs 1947 geceleri saat 21.00’de Cebeci’deki Konservatuvar sahnesinde oynanmıştır. Ahmet Kutsi Tecer’in “Yazılan Bozulmaz”oyunu Sygne’in Denize Giden Atlılar oyunuyla karşılaştırılmış, Syge’in İrlandasıyla, bizim Anadolu benzerliği üzerinde durulmuştur.

Ahmet Kutsi Tecer’in ilk oyunu olan “Yazılan Bozulmaz”da konu gerçeklerden alınmıştır. diyaloglar iyi, dili sağlamdır, tekniği ustacadır.

Teklif

Yazan: Anton Pavloviç Çehov

Türkçesi: Gaffar Güney

Sahneye Koyan: Mahir Canova

Oynayanlar

Shepan Shepanoviç Çubukov: (Emlak Sahibi) Saim Alpago

Natalya Shepanova: (Kızı) Meliha Gökçen (Ars)

Ivan Vasilyeviç Lamov: (Komşusu) Ahmet Evintan

Bir hizmetçi kız: Refika Gökmen

Yargı: Anton Çehov’un tek perdelik oyunu yine Mahir Canova tarafından sahnelenmiş, 24 Mayıs 1947’de promiyer yapmıştır. Dekor ve kostümler Devlet Konservatuvarı Tatbikat Sahnesi atölyelerinde hazırlanmıştır. 24- 25- 26- 27- 28 Mayıs 1947 geceleri saat 21.00’de Cebeci’deki Konservatuvar Sahnesi’nde oynanmıştır. Sonradan “rejisörlerin rejisörü” diye adlandırılacak olan Mahir Canova, Devlet Tiyatroları’nın gelişmesi yolunda bu oyunla da çalışkanlığını göstermiştir.

Bayan Tunç İle Bay Billûr

Yazan: Henry Duvernois

Türkçesi: Nahit Sırrı Örik

Sahneye Koyan: Mahir Canova

Oynayanlar

Sourcier: (Elli yaşında) Salih Canar

Passandeu: (50 yaşında) Ragıp Haykır

Prens: (55 yaşında) Şahap Akalın

Alique: (Doktor, 60 yaşında) Cüneyt Gökçer

Mme. Sourcier: (50 yaşında) Melek Gün (Ökte)

Yargı: “Yazılan Bozulmaz” ve “Teklif” oyunları aynı gece oynanan birer perdelik üç oyunun sonucusudur. On dakika ara verilerek Teklif’, beş dakika aradan sonra “Bayan Tunç ve Bay Billur” oynanır. Bu üç oyun 24- 25- 26- 27- 28 Mayıs 1947 geceleri saat 21.00’de Cebeci’deki Konservatuvar sahnesinde oynanmıştır. Dekor ve kostümler Devlet Konservatuvarı Tatbikat Sahnesi atölyelerinde hazırlanmıştır. Cebeci’deki Konservatuvar Sahnesi’nde oynanmıştır. Mahir Canova’nın ilginç rejilerinden birisidir.

Kibarlık Budalası

Yazan: Jean- Baptiste Poquelin Moliere

Dilimize Çeviren: Dr. Ali Süha Delilbaşı

Rejisör: Prof. Carl Ebert

Dekor ve Kostümleri Çizen: Turgut Zaim

Teknik Tertibatı Yapan: Tarık Levendoğlu

Müzik: Mithat Akaltan idaresinde Konservatuvar Öğrenci Orkestrası

Oynayanlar:

Mösyö Jourdain: (Bir Burjuva) Salih Canar, Ragıp Haykır

Madam Jourdain: (Karısı) Macide Birmeç (Tanır)

Lucile: (Kızı) Süreyya Taşer

Cléante: (Lucile'in aşığı) Cüneyt Gökçer

Doriméne: (Markiz) Meliha Gökçen (Ars)

Dorante: (Kont, Markizin aşığı) Nuri Altınok

Nicole: (Hizmetçi) Melek Gün (Ökte)

Covielle: (Cléante'un uşığı) Ulvi Uraz

Müzik hocası: Şahap Akalın

Müzik hocasının talebesi: Esat Tamer

Bir muganniye: Mukadder Gürten- Muazzez Gökmen

Dans hocası: Ziya Demirel

Eskrim hocası: Coşkun Orhan

Felsefe hocası: Hâşim Hekimoğlu- Nihat Aybars

Terzi çırağı: Gürbüz Bora

İki uşak: Nuri Gökseven- Turgut Okutman

Müftü: Muzaffer Gökmen

Ahçıbaşı: Nur Bartu

Noter: Ali Algın

Kostümleri yapanlar: Sabiha Erdoğan- Memduh Akın

Yargı: Devlet Tiyatroları'nın kuruluşunda önemli hizmetleri olan Carl Ebert'in Moliere'den yönettiği 3 perde olarak sahnelenen Kibarlık Budalası (La bourgeois gentilhomme) Baleli Komedi olarak adlandırılarak 14 Eylül 1947'de promiyer yapmıştır. Halkevi'mde 5 oyun oynanan Kibarlık Budalası'nın dekor ve kostümleri Devlet Konservatuvarı atölyelerinde yapılmıştır.

Yanlışlıklar Komedyası

Yazan: William Shakespeare

Dilimize çeviren: Avni Givda

Rejisör: Mahir Canova

Dekor ve kostümleri çizen ve teknik tertibatı yapan: Tarık Levendoğlu

Müzik: Sabahattin Kalender

Oynayanlar

Solinus, Ephesos Dukası: Saim Alpago

Aegeon, Sirakuzalı bir tâcir: Şahap Akalın

Ephesoslu Antipholus: Nuri Altınok {Birbirini tanımayan

Sirakuzalı Antipholus: Cüneyt Gökçer ikiz kardeşler}

Ephesoslu Dromio: Salih Canar {Antipholusların hizmetinde

Sirakuzalı Dromio: Ragıp Haykır ikiz kardeşler}

Balthazar: (Ephesoslu Antipholus'un arkadaşı, bir tâcir) Nihat Aybars

Angelo: (Bir kuyumcu) Ulvi Uraz

Bir Tâcir: (Sirakuzalı Antipholus'un dostu) Şeref Gürsoy

Bir Başka Tâcir: (Angelo'nun Alacaklısı) Hâşim Hekimoğlu

Doktor Pinch: (Mektep hocası ve üfürükçü) Muzaffer Gökmen

Amelia: (Aegeon'un karısı, Ephesos'ta bir manastırın başrahibesi) Melek Gün (Ökte)

Adriana: (Ephesoslu Antipholus'un karısı) Nermin Günek (Sarova)

Luciana: (Adriana'nın kızkardeşi) Süreyya Taşer

Luce: (Adriana'nın hizmetçisi) Meliha Gökçen (Ars)

Hafifmeşrep bir kadın: Macide Birmeç (Tanır)

Bir Polis: Nur Bartu

Bir Uşak: Tekin Akmansoy

Bir Zindancı (Cellâd): Coşkun Orhan

Subay: Ziya Demirel

Rahip: Turgut Okutman- Gürbüz Bora

Askerler: Nuri Gökseven- Ali Algın

Fantarist: Faize Özbolhan

Üniformalı memurlar, maiyetteki başka kimseler, askerler vesaire

Suflör: Nâzım Engin

Kostümleri yapanlar: Sabiha Erdoğan- Haydar Karaca

Sahne: Ephesos

Yargı: William Shakespeare'in Yanlışlıklar Komedyası (The Comedy Of Errors) adlı oyunu 20 Eylül 1947'de yine Mahir Canova tarafından sahnelenmiştir.

Dekor ve kostümler Devlet Konservatuvarı atölyelerinde, ayakkabılar Florya spor mağazasında yapılmıştır. Burada seyircinin oyunu daha iyi algılaması için rol dağılımında Nuri Altınok ve Cüneyt Gökçer'in oynadıkları roller için "ikiz kardeşler" açıklaması yapılmıştır; yine Salih Canar'la Ragıp Haykır'ın oynadıkları roller için "Antipholusların hizmetinde ikiz kardeşler" açıklaması yapılmıştır.

2.2. TATBİKAT SAHNESİ'NDE 1947-1949 DÖNEMİNDE OYNANAN OYUNLAR VE DEVLET TİYATROSUNA GEÇİŞ DÖNEMİ

1947'den 1949'daki Muhsin Ertuğrul'un yönetimine geldiği Devlet Tiyatrosu'nun kuruluşuna kadar geçen iki yıla, Tatbikat Sahnesi'nin "Geçiş Dönemi" denilmektedir. Bu dönemde, Küçük Tiyatro açılmış, oyunlar düzenli ve sürekli olarak oynanmıştır. Küçük Tiyatro adıyla yayınlanan dergi çıkarılmış, Devlet Tiyatrosu'nun kuruluşuna kadar, düzenli aralıklarla sürdürülmüştür. Tatbikat Sahnesi'nin Çocuk Tiyatrosu kurulmuş, Çocuk Tiyatrosu broşürleri yayınlanmıştır. Bu dönemin ilk yılında bütün oyunlarını Küçük Tiyatro'da sahneye çıkaran Tatbikat Sahnesi, ikinci yılında, Büyük Tiyatro'nun açılmasıyla, iki sahneden de yararlanmıştıdır.

Geçiş dönemi, oyun yeri, oyun sayısı ve oyunların düzenli oynanışı açısından, Devlet Tiyatrosu'yla benzerlik gösterir. İki yılda ikişer yerli oyun, ikişer çocuk oyunu sahnelenmiş, oyun seçimi değişmemiştir. (Taşkan: 115.)

Bu iki yılda oynanan oyunların bazıları şunlardır:

Köşebaşı

Yazan: Ahmet Kutsi Tecer

Sahneye Koyan: Mahir Canova

Dekor ve Kostümler: Turgut Zaim

Oynayanlar:

Bekçi: Salih Canar- Ragıp Haykır

Bir Kadın: Melek Gün (Ökte)- Bedia Atalan (Baylan)

Sütçü: Nuri Gökseven- Ali Algın

Süt Alan Kadın: Macide Birmeç (Tanır)- Süreyya Taşer

Boyacı: Faize Özbolhan (Kuhar)

Kahveci Çırağı: Ziya Demirel- Şeref Gürsoy

Simitçi: Ertuğrul Ilgın

Marangoz: Ali Algın- Nuri Gökseven

Ebe: Süreyya Taşer- Nermin Günek (Sarova)

Bakkal Çırağı: Gürbüz Bora

Bakkal: Ragıp Haykır- Ahmet Evintan

Çöpçü: Melek Gün (Ökte)

Yabancı: Cüneyt Gökçer- Saim Alpago

Ekmekçi: Nur Bartu

Kahveci: Şahan Akalın- Salih Canar

Eskici: Hâşim Hekimoğlu

Beyğabey: Ahmet Evintan- Nuri Altınok

Gazeteci: Asuman Çağlayansu

Beybaba: Ulvi Uraz

Orta Yaşlı Kadın: Macide Birmeç (Tanır)

Belediye Memuru: Coşkun Orhan

Sepetli Kadın: Nermin Günek (Sarova)

Torbalı Kadın: Refika Gökmen

Haminne: Refika Gökmen

Melon Şapkalı: Hâşim Hekimoğlu

Kalaycı: Muzaffer Gökmen

Garson: Alptekin Akmansoy

Öğrenci Çocuk: Bora Ushan

Didon Sakallı: Muzaffer Gökmen

Kıranta Adam: Coşkun Orhon

Favorili, Pipolu Genç: Nuri Altınok, Nihat Aybars, Nur Bartu

Hopbala Kız: Süreyya Taşer- Macide Birmeç (Tanır)- Muazzez İlgin (Kurdoğlu)

Yenge Hanım: Meliha Gökçen

Muhtar Ağabey: Saim Alpago- Şahap Akalın- Suat Taşer

Fakir Anne: Bedia Atalan (Baylan)

Bir Çocuk: Erhan Ergüler

Birinci Tavla Oynayan Adam: Agâh Hün

İkinci Tavla Oynayan Adam: Nuri Gökseven

Bir Polis: Nur Bartu

Paşazade: Şeref Gürsoy- Coşkun Orhon

Birinci İşçi: Nuri Gökseven

İkinci İşçi: Alptekin Akmansoy

Çalgıcılar: Hâşim Hekimoğlu- Ali Algın- Nur Bartu- Muzaffer Gökmen- Nuri Gökseven

Marangozun Oğlu: Erdoğan Birkan

Bir Genç Kadın: Nermin Günek (Sarova)

Bir Genç Erkek: Nihat Aybars- Coşkun Orhon

Cenazeye gelen cemaat, müşteriler, çeşmeye gelenler, akşamleyin evine dönen işçi, esnaf vs.

Yargı: Ahmet Kutsi Tecer'in yazıp Mahir Canova'nın yönettiği 3 perde, 2 tablodan oluşan "Köşebaşı" 27 Aralık 1947'de Küçük Tiyatro'da promiyer yapmıştır ve bu tiyatronun ilk açılış oyunudur. 27 Aralık 1947 Cumartesi- 15 Şubat 1948 Pazar akşamları arasında 56 oyun oynanmıştır. Hâşim Hekimoğlu, Küçük Tiyatro Dergisi'ne yazdığı yazıda "Köşebaşı"nın 56 defa oynanmasının, Ankara'da görülmemiş bir olay olduğunu söylemiştir. (Taşkan: 120)

Altın Bilezik

Yazan: Mümtaz Zeki Taşkın

Sahneye Koyan: Nüzhet Şenbay

Dansları Hazırlayan: Bayan Marga

Dekor ve Kostümler: Kemal Çizer

Oynayanlar:

Veli: Refika Gökmen- Günaydın Yaltrak- Kâmuran Kıratlı

Gül: Faize Özbolhan (Kuhar)- Sibel Demokan- Günan Arasel

Anne: Nedret Erfigen- Türkan Akıncı (Bora)- Ayfer Gökmen

Baba: Coşkun Orhon- Ayhan Tunalıgil

Berber: Hâşim Hekimoğlu- Kâmuran Kıratlı

Terzi: Alptekin Akmansoy- Sadettin Tezcan

Kunduracı: Erdoğan Dulda

Marangoz: Nahit Kocabaş

Ekmekçi: Özcan Teker

Fırıncı: Fuat Ünlü

Demirci: Adil Yalın

Duvarcı: Rabil Yücesoy

Kasap: Behçet Tanıl- Rıza Orhan

Çocuk: İsmet İnan- İstiklâl Yaradılış

Terzi Çırağı: Yüksel Sencer

Kunduracı Çırağı: Nazmi Aysan

Berber Çırağı: Müzeyyen Yoldaş

Terzinin Müşterisi- Şoför: Erdoğan Göze

Kunduracının müşterisi: Özcan Teker

Berberin müşterisi: Necati Çevik

Yargı: Mümtaz Zeki Taşkın'ın yazdığı Nüzhet Şenbay'ın yönettiği 9 tablodan oluşan Müzikli Çocuk Piyesi "Altın Bilezik" 31 Ocak 1948'de promiyer yapmış Tatbikat Sahnesi'nin ilk çocuk oyunu olma özelliğini taşımaktadır. Devlet Tiyatroları kuruluş sürecinde çocukları da unutmamış, bu alandaki çalışmalarına "Altın Bilezik" oyunuyla başlamıştır. Nüzhet Şenbay'ın da sahneye koyduğu ilk oyundur.

Çocuk Tiyatrosu broşürüne oyun için yazdığı yazıda, amacının çocuklara zanaat sevgisi vermek olduğunu belirten Mümtaz Zeki Taşkın, “Bugün sanat okullarımızın en büyük gayesi de memlekete bileği hünerli yurttaş yetiştirmek değil midir?” demiştir. Yazarın beşinci çocuk oyunu olan **Altın Bilezik** Ankara’da yeni kurulan Çocuk Tiyatrosu’nun ilk oyunudur. (Taşkan: 122-123)

Büyük Babanın Pireleri

Müzikli, Danslı Çocuk Piyesi, 6 Tablo

Yazan: Afif Obay

Sahneye koyan: Agâh Hün

Besteleyen: Nâzım Ülgen

Dekor: Kemal Çizer

Oynayanlar:

Gülten: Refika Gökmen- Sevim Özbolhan

Erten: Faize Özbolhan (Kuhar)- Suna Simen (Akbel)*

Ayten: Asuman Çağlayansu- Yüksel Sencer

Büyükbaba: Nur Bartu- Erdoğan Dulda

Büyükanne: Hikmet Orhon- Olcay Bingün

Baba: Cengizhan- Fuat Ünlü

Anne: Necla İz- Şen Tuna

Bayan Öğretmen: Türkan Akıncı

Baş Öğretmen: Celâl Hafifbilek

Trabzonlu: Tekin Akmansoy- Sadettin Tezcan

Birinci Çocuğu: Müşfik Kenter- Günaydın Yaltrak

İkinci Çocuğu: İsmet İnan- Erdoğan Özbolhan

Üçüncü Çocuğu: Erhan- Neşecan Göktürk (Karaböcek)*

Sütçü: Muammer Tümer

Bahçıvan: Ayhan Tunalıgil

Hizmetçi: Behçet Tanıl- Sevil Tuna

Ağaçlar: Günaydın- Özcan- Erdoğan- Müşfik

Papatyalar: Aynur- Duygu- Yüksel

Gelincikler: Günan- Gürken- Neslihan

Kuş- Neşecan Göktürk (Karaböcek)

Arı, Pire, Gül, Bülbül, Hastalık ve İlaç Baleleri

Yargı: Afif Obay'ın yazıp Agah Hün'ün yönettiği ilk oyun olan "Büyükbabanın Pireleri" 14 Nisan 1948'de Küçük Tiyatro'da oynamaya başlamıştır.

Kara Böcek

Müzikli, Danslı, Çocuk Masalı, 9 Tablo

Yazan: Mümtaz Zeki Taşkın

Sahneye Koyan: Agâh Hün

Beste: Nâzım Ülgen

Dekor ve Kostüm: Turgut Zaim

Dekor Gerçekleştirme: Arif Kaplan

Danslar: Neriman Aksoy

Oynayanlar:

Öğüt Dede: Coşkun Orhon- Tuğrul Aşuroğlu

Edi: Ali Algın- Umran Uzman

Büdü: Asuman Çağlayansu- Figen Atatural

Karaböcek: Neşecan Göktürk (Karaböcek)- Güniz Şenler (Özbeyazıt)

Tilki: Hâşim Hekimoğlu- Haydar Ozansoy

Kurt: Sayılğan- Ayhan Tunalıgil

Uğur Böceği: Faize Özbolhan (Kuhar)

Kelebek: Neslihan Uluyol- Gülyüz Şenler (Tolga)

Ayı Dayı: Günaydın Yaltrak- Behçet Tanıl

Küçük: Müşfik Kenter- Özcan Teker

Cırcır Böceği: Özcan Teker- Müşfik Kenter

Bayan Tavşan: Olcay Bingün- Türkan Akıncı (Bora)

Yavru Tavşanlar: Zuhale Atatural- Taner Göktürk

Yavru Tilki: Erhan Ergüler

Birinci Saray Adamı: Erdoğan Göze

İkinci Saray Adamı: İsmet İnan

Üçüncü Saray Adamı: Necati Çevik

Dördüncü Saray Adamı: Nazmi Aytan

Cariye: Yıldız Sevincan

Cariye: Semire Oypan

Çin, Ateş Böceği, Ayı, Mantar ve Melek baleleri

Suzan Ustan- Madelet Reyal- Gülçin Selçuk- Gülseren Selçuk- Esin Erdoğan- Tansel Akçukur- Seyhan Ürper- Aydan Ülgen- Elçin Saracoğlu- Tezcan Göktürk- Sevil Uluyol- Nurhan Ürper- Tülin Tümay

Yargı: Mümtaz Zeki Taşkın'ın yazıp Agah Hün'ün yönettiği ikinci çocuk oyunu olan "Kara Böcek" 16 Ekim 1948'de Küçük Tiyatro'da sahnelenmiştir. Devlet Tiyatroları'nın Türk Tiyatro seyircisinin geleceği olarak gördüğü Çocuk Tiyatrosu'na bu dönemden başlamak üzere önem verilmiş ve çocuk oyunları sahnelenmiştir.

Şamdancı

Yazan: Alfred de Musset

Türkçesi: Bedrettin Tuncel- Sabahattin Eyüboğlu

Sahneye Koyan: Cüneyt Gökçer

Dekor ve Kostümler: Turgut Zaim

Oynayanlar:

Maitre André: Ragıp Haykır- Salih Canar

Jacqueline: Muazzez İlgin (Kurdoğlu)- Nermin Günek (Sarova)

Clavaroche: Mahir Canova- Nuri Altınok

Fortunio: Ertuğrul İlgin- Nihat Aybars

Guillaume: Ulvi Uraz- Hâşim Hekimoğlu

Landry: Saim Alpago- Tekin Akmansoy

Madelon: Meliha Gökçen (Ars)

Bir Bahçıvan: Coçkun Orhon- Muzaffer Gökmen

Yargı: Alfred de Musset'in yazıp Cüneyt Gökçer'in ilk yönetmenlik çalışması olan "Şamdancı" (Le Chandelier) 3 perde olarak 17 Şubat 1948'de Küçük

Tiyatro’da sahnelenmiştir. On dokuzuncu yüzyıl romantizminin özelliklerini taşıyan oyunda Fransız esprisi ve erotik unsur, Musset’in getirdiği yeniliklerdir. Tatbikat Sahnesi oyuncular Şamdancı’yı daha önce radyoda oynamışlardır. 1947- 1948 mevsiminde Küçük Tiyatro’nun ikinci oyunu olarak oynanan bu oyun, Musset’in yurdumuzda oynanan ikinci oyunu olmuştur. Bu oyundan beş yıl önce, Aralık ayında İstanbul Şehir Tiyatrosu’nun oynandığı Marianne’in Kalbi, Musset’in Türkiye’de oynanan ilk oyunudur. (Taşkan: 134)

Kadınlar Arasında

Yazan: Oktay Rıfat

Sahneye Koyan: Mahir Canova

Dekor ve kostümler: Turgut Zaim

Oynayanlar

Saffet Hanım: Süreyya Taşer- Heyecan Başaran

Anne: Melek Gün (Ökte)- Handan Uran (Ertuğrul)

Zülfiye Hanım: Nermin Günek (Sarova)- Yıldız Kenter (Akçan)

Kevser Kalfa: Meliha Gökçen (Ars)- Semiha Berksoy

Nigâr Hanım: Refika Gökmen

Mübeccel: Heyecan Başaran- Süreyya Taşer

Necati: Şeref Gürsoy- Ekmel Hürol

Nevin: Refia Şenbay (Gökmen)- Jale Ayata (Uzman)

Nizami: Nüzhet Şenbay- Suat Taşer- Asuman Korad

Yargı: Garip Şiiri Akımı’nın Orhan Veli Kanık ve Melih Cevdet Anday’la birlikte kurucularından biri olan Oktay Rıfat Horozcu’nun “Kadınlar Arasında” adlı

3 perdelik komedi oyunu Mahir Canova tarafından sahnelenmiş ve 2 Mart 1948'de Küçük Tiyatro'da ilk oyun oynanmıştır.

Paydos

Yazan: Cevat Fehmi Başkut

Sahneye Koyan: Mahir Canova

Dekorlar: Turgut Zaim

Oynayanlar:

Murtaza: Salih Canar- Ertuğrul İlgin

Hatice: Melek Gün (Ökte)- Meliha Gökçen (Ars)

Tahsildar: Nuri Gökseven- Ali Algin

Salih Usta: Ulvi Uraz- Tekin Akmansoy

Ahmed: Şahap Akalın- Coşkun Orhon

Kâmile: Macide Birmeç (Tanır)- Bedia Atalan (Baylan)

Rıdvan: Cüneyt Gökçer- Ziya Demirel- Gürbüz Bora- Umran Uzman

Muhtar Hasan: Ragıp Haykır- Saim Alpago

Ayşe: Muazzez İlgin (Kurdoğlu)- Süreyya Taşer- Yıldız Kenter (Akçan)

İbrahim: Nuri Altınok- Şeref Gürsoy

Ömer: Hâşim Hekimoğlu- Nur Bartu

Hüsameddin: Agâh Hün- Ahmet Evintan

Safnaz: Nermin Elgül (Sarova)- Refika Gökmen- Handan Uran

Muhiddin: Nüzhet Şenbay- Suat Taşer

Bekçi: Tekin Akmansoy

YARGI: Cevat Fehmi Başkut'un en bilinen oyunlarından olan 3 perdelik oyunu, Devlet Tiyatroları'nın çalışan rejisörü Mahir Canova tarafından sahnelenmiş, 1 Ekim 1948'de ilk oyun oynanmıştır.

2.3. İLK YILLARDA DEVLET TİYAROLARI'NDAN REJİLER VE GÖREV DAĞILIMLARI

Büyük Baba

(On Borrowed Time)

“Ödünç Zaman”

2 Bölüm, II Tablo

14 Mayıs 1949

Lawrence Edward Watkin'in uzun Öyküsünden

Oyunlaştıran: Paul Osbome

Türkçesi: Seniha Bedri Göknil

Sahneye koyan: Muhsin Ertuğrul

Sahneye Giriş Sırasıyla

Şahıslar

Büyük Baba

Torun

Buyük Anne

Misafir

Hizmetçi

Teyze

Çocuk

Oynayanlar

Muhsin Ertuğrul

Esen Görkmen

Melek Gün

Cüneyt Gökçer

Muazzez Lutas

Nermin Elgül

Neşecan Göktürk (Karaböcek)

İşçi	Ali Algın
Doktor	Nüzhet Şenbay
Avukat	Şahap Akalın
Tımarhane Müdürü	Agâh Hün
Komiser	Ahmet Evintan
İşçiler..	

Yargı: 14 Mayıs 1949 Cumartesi gecesi saat 21.00'de, Büyük Tiyatro'da Muhsin Ertuğrul'un kırkıncı sanat yılını kutlamak için düzenlenen jübilede oynanan bu oyundan önce, Tokat Milletvekili Refik Ahmet Sevensil, bir konuşma yaparak, Ertuğrul'un 1909 yılının Mart ayında, on yedi yaşında, oyuncu olarak başlayan sahne serüvenini anlatmıştır.

Büyük Baba, 21 Mayıs 1949 Cumartesi - 25 Mayıs 1949 Çarşamba - 24 May 1949 Cumartesi geceleri 21.00'de Büyük Tiyatro'da dört kez oynanmıştır..

Muhsin Ertuğrul'un kırkıncı sanat yılı, İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda 20 Nisan 1949 Cumartesi akşamı aynı oyunla kutlanmıştır. İstanbul'da sahnelenen **Büyükbaba**'da Şaziye Moral rol almış, Torun'u Esen Görkmen, Büyükbaba'yı Muhsin Ertuğrul oynamıştır.

Deniz Taşkan, Orhan Burian'ın, Muhsin Ertuğrul'u kutlamak için yazdığı yazıda, bu oyunu nasıl tanıdığını şöyle aktarmıştır:

*“Harb içindeydi. Eskişehir’de Günyol’u görmeğe gitmiştim. Ambarı andıran bir sinemada bir film gördük. Türkçeye ne diye çevirmişlerdi hatırlamıyorum ama İngilizce adı, **On Borrowed Time** idi. Hayata çok bağlı bir ihtiyarın sırası gelince ölüme teslim olacağı yerde, bir oyunla ölümü emri altına alışına dairdi. İhtiyarı Lionel Barrymore oynuyordu. Sonunda ihtiyar, bel kemiği kırılan torunu eziyet çekmesin diye, ölümü azat ediyor ve dede torun “hanımellerin dolandığı yere” gidiyorlar. Filmin başındaki yazı hikayenin bir oyundan alındığını yazıyordu... **Ödünç Zaman** yahut **Ödünç Ömür** diye bu oyunu Türkçeleştirmek fena olmazdı. İngiltere’ye, Amerika’ya yazdım; nedense kitap gelmedi. Sonradan New-York istasyonlarının birindeki bir kitapçıda aynı isimli yirmi beş sentlik bir kitap gözüme ilişti. O zaman*

öğrendim ki eser aslında Lawrence Edward Watkin'in yazdığı bir romanmış: sonradan Paul Osborn ona oyun şeklini vermiş; ondan sonra da filme çekilmiş. Şimdi Muhsin Ertuğrul bu oyunun... Semiha Bedri Göknil'in tecrübeli kalemiyle Türkçeye çevrildiğini haber veriyor...” (Kaynak: Aktaran Deniz Taşkan, Orhan Burian, “Muhsin ve Oynayacağı Eser”, Muhsin Ertuğrul 40 Yıl, 40 Yazı, İstanbul 1949, s. 37.)

Perili Değirmen

Müzikli, Danslı Çocuk Oyunu

Yazan : Ziya Demirel

Sahneye Koyan : Agâh Hün

Dekor : Arif Kaptan

Müzik : Nâzım Ülgen

Oynayanlar

Nine : Solmaz Sezen - Handan Seval

Cömert : Umran Uzman

Hasis : Nuri Gökseven

Hızır Baba : Coşkun Orhon

Cinbaşı : Tekin Akmansoy

Fırdöndü : Tansel Akçukur

Cikcik : Gülseren Selçuk

Zıpzıp : Güniz Şenler (Özbeyazıt) - Nurdan Ürper

Kuş : Gülçin Selçuk

Köylü : Celal Çınar

Karısı : Handan Seval

Kadın : Suzan Ustan

Çocuk : Ender Arman - Tamer Şener

Birinci köylü : Sırrı Kayır - İstiklâl Yaradılış

İkinci köylü	: Nejat Akkartal - Bengi Öneroğlu
Bir kadın	: Özel Okumuş
Bir genç	: Orhan Gürdil
Birinci muhafız Memiş	: Erdoğan Göze - Kemal Coşkun
İkinci muhafız ve İbiş	: Günaydın Yaltrak
Padişah	: Coşkun Orhon
Birinci cariye	: Mediha Aknar (Köroğlu)
İkinci cariye	: Semra Togo
Prenses	: Mediha Aknar (Köroğlu)
Lâle	: Oya Bafralı
Gül	: Kâinat Özgüner
Menekşe	: Zühal Atatural

Kuş, Kelebek, Çekirge Giysili Cin Baleleri, Dansçılar, Halk, Koro.

Yargı: Ziya Demirel'in yazıp Agah Hün'ün yönettiği "Perili Değirmen" oyunu 12 Şubat 1949'da Küçük Tiyatro'da sahnelenmiştir. Görüldüğü gibi gerek Agah Hün olsun, gerek diğer oyuncular ve yönetmenler olsun sonraki yıllarda Türk Tiyatrosu'nda ve sinemasında büyük başarılar gösterecekler, hatta bu alanlara yön vereceklerdir.

2.4. DEVLET TİYATROLARI'NDA FARKLI DÖNEMLERDEN YÖNETMENLERİN SAHNELEDİKLERİ OYUNLAR

(1 Ekim 1982 Cuma gününden başlayarak)

Max Frisch

Yine Başladılar

Şarkılarına

(Nun singen sie wieder)

Oyun 2 Bölüm

Türkçesi : Münip Koruyan

Sahneye koyan : Haldun Marlalı

Dekor-Kostüm : Hüseyin Mumcu

Herbert : Ali İpin

Karl : Serhat Nalbantoğlu

Papaz : Haydar Gültepe

Maria : Hidayet Daş

Başöğretmen : Alpay İz bırak

Liesel : Nilgün Adabağ

Teğmen : Levent Niş

Öbür Teğmen : Hayrettin Engin

Telsizci : Selçuk Yöntem

Eduard : Recai Topaç

Thomas : Tansu Aytar

Yüzbaşı : Haldun Marlalı

Onbaşı : Selçuk Özdoğan

Benjamin : Oğuz Tunç

Bir Kadın : Asuman Çağlayansu

Kapıcı : Sinan Pekinton

Bir Adam : Hayrettin Engin

Yaşlı Adam : Tansu Aytar

Çocuk : Emine Orhon

Jenny : Betil Akışık

Oğlan Çocuğu : Ufuk Maviengin

Kız Çocuğu : Gizem Kalender

Işık : Ekrem Karadağ
Zekeriye Güngör

Kondüvit : Nesrin Atamer
Suflör : Betil Akışık

(15 Ekim 1982 Salı gününden başlayarak)

Orhan Asena

Ya Devlet Başa

Ya Kuzgun Leşe

(OYUN 2 BÖLÜM)

Sahneye Koyan : Bozkurt Kuruç
Dekor : Güven Öktem
Kostüm : Serpil Tezcan
Müzik : Nevid Kodallı
Işık : Nuri Özakyol

Şehzade Bayezid : Erdal Kömürcü

Dulkadiroğlu : Sönmez Atasoy

Lala Mustafa : Erol Kardeseci

Düzmece Mustafa : Atilla Olgaç

Ahmet Paşa : Babür Nutku

Kanuni : Zafer Ergin

Sokullu Mehmet : Baykal Saran

Hürrem Sultan : Gülgün Kutlu

Mihrimah : Sermin Hürmeriç

Rüstem Paşa : Ejder Akışık

Neveser : Ayşe Kardeseci

Celal Bey : Erkan Alpago

Şehzade Selim : LemiBilgin

Hekimbaşı : Fikret Ergin

Pertev Paşa : Mustafa Şekercioğlu

Ebussulut Efendi : Savaş Tamer

İç Oğlanı : Zühtü Erkan
Ulak : Abdullah Ceran
Üveyl Tuğçe : Ensar Kılıç

Kondüvit : Çetin Akant
Suflör : Cenap Savaşçı

(10 Aralık 1982 Cuma gününden başlayarak)

Haldun Taner

Fazilet Eczanesi

(Oyun 3 Bölüm)

Sahneye koyan : Semih Ergen
Dekor : Orhan Alpaslan
Kostüm : Hüseyin Mumcu
Işık : Sıtkı Buldu

Yusuf : Mehmet Çerezcioglu
Naciye : Selmin Barutcuoglu
Ünal : Cevdet Arıcılar
Dr. Recai : Şener Ünal
Tapucu Rafet : Erhan Gökgücü
Emir Eri : Metin Bozcaada
Leman : Yıldız Kültür
Muadelet : E. Türkan Çölok
Gözlüklü Adam : Nevzat Çankara
Saadettin : Türker Tekin
Miralay Kazım : Sedat Demir
Balıkçı Andon : Hamdi Öznehir
Eleni : Buket Başaran
Safa : Mustafa Yavuz

Sütçü-Postacı	: Fatih Kahraman
Fusun	: Sevtap Toktay
Viçen	: İbrahim Raci Öksüz
Sadun	: İbrahim Şahin
Melda	: Zuhâl Olcay
Alev	: Serap Büyükağaoğlu
Rıza	: Zeki Yorulmaz
Pehlivan	: Sedat Demir
Tahsin	: Yaşar Ürük
Ercüment	: Ekrem Kocaçal
Köse Mutu	: Zeki Yorulmaz
Polis Sıtkı	: Necmettin Amaç
Polis	: Alp Miman
Alman Kız	: Yasemen Heper
Çığırtkan	: Hüseyin Danyal
Balıkçı Kız	: Aytül Ergi
Ohannes	: Can Özbatur
Madalyalı Adam	: Sonkan Damcıoğlu
Muadelet H. Teyzesi:	Zekiye Urgandokur

Kondüvit	: Deniz Demir
Suflöz	: Nevber Altıneş

(11 Mart 1983 Cuma gününden başlayarak)

Orhan Asena

Gilgameş

(Oyun 2 Bölüm)

Sahneye koyan	: Rafik Alnıaçık
Dekor	: Refik Eren
Kostüm	: Hale Eren
Müzik	: İlhan Usmanbaş

Koreografi : Editha Alniaçık
Işık : Nuri Özakyol

I. Savaşçı : Ali Düşenkalkar
II.Savaşçı : Payidar Tüfekçioğlu

.... : Tülin Oral Boratap

Gilgameş : Şahin Çelik

.... : Sumru Yuvrucak

Avcı : Cem Kurtoğlu

Engidu : Suha Tuna

Kör : Numan Talâ Pakner

.... : Sadrettin Kılıç

Karısı : Şerif Sezer

Şamaş'ın Sesi : Haluk Kurtoğlu

Koro Başkanı : Hanife Kurtoğlu

Orhan Tetikcan

Dündar Müftüoğlu

I.Rahip : Orhan Tetikcan

II.Rahip : Dündar Müftüoğlu

Rahibeler : Zekiye Dikmen

Serap Meriç

Funda Öztürk

Kondüvit : Okay Körmükçü

Suflöz : Nursel Tuna

(12 Şubat 1984 tarihinden başlayarak)

Serpil Akıllıoğlu

Küçük

Nasrettin

(Müzikli, Danslı Çocuk Oyunu 2 Bölüm)

Yöneten : Faik Ertener
Dekor : Nurettin Özkönü
Kostüm : Hale Eren
Işık : Ayhan Güldağları
Müzik : Melih Kibar
Danslar : Ülkü Aktel
Asistanlar : Seray Gözler
Mustafa Avkıran

Pişekâr : Ali Düşenkalkar
Kavuklu : Özgür Erkekli
Küçük Nasrettin : Merih Atalay
Ana : Seray Gözler
I.Asker : Dündar Müftüoğlu
II.Asker : Musa Uzunlar
Timur : Turgut Savaş
I.Köylü : Ali Düşenkalkar
II.Köylü : Metin Beyen
Tellal : Özgür Erkekli
İbiş : Dündar Müftüoğlu
Sultan : Haluk Kurtoğlu
Mustafa Avkıran
Mestan : Metin Beyen

Zindancı : Hakkı Özpınar
Hazine Başkanı : Yavuz Kotal
Bilge Kişi : Turgut Savaş
Nasrettin Hoca : Enis Baştuğ

Sıpa : Alp Serdenęeđi

Dansçılar ve Köylüleri: Ahu Usta

Bölenl Yarar

Hakkı Özpınar

Yavuz Kotal

Enis Baştuğ

Yeşim Gökpınar

Eda Bahadınlı

E. Hazım Körmükçü

Reha Özcın

Timuçin Caymaz

Jonklör : Erkan Obüs

Karagöz Kukla : Mehmet Baycın

Flüt : Fatih Mehmet Saçlı

Kondüvit : Okay Kormükçü

Suflör : Nursel Tuna

(8 Ekim 1985 Salı gününden başlayarak)

W. Shakespeare

Hırçın Kız

Komedi 2 Bölüm

Türkçesi : Nurettin Sevin

Yöneten : Yücel Erten

Dekor : Erkan Kırtunç

Kostüm : Nur Uzmen
Funda Aktuğan

Işık : Nuri Özakyol

Reji Asistanları : Rahmi Dilligil
Yavuz İmsel

Babtista : Ergün Uçucu

Vincentio : Adnan Başer

Lucentio : Ali Ragıp İpin

Petruchio : Semih Sergen

Gremio : Fikret Ergin

Hontensio : Alpay İzbırak

Tranio : Selçuk Yöntem

Biondello : Erdal Küçükkömürcü

Grumio : Ayberk Çölok

Finto : Can Özpotçu

Bir Yabancı : Halil İ. Kalaycıoğlu

Katherina : Işık Yenersu

Bianca : Hidayet Daş

Dul : Güney Takmaz

Terzi : Hakan Güneri

Görevliler : Mehmet Gürkan
Recep Ayyıldız
Barbaros Erdem
Güneş Hayat
Mehtap Öztepe
Evren Serter

Kondüvit : Cem Gedik

Suflöz : Bersun Goriça

(27 Ekim 1985 Pazar gününden başlayarak)

Tekin Özertem

Karagözüm İki Gözüm

(Müzikli, Danslı Çocuk Oyunu)

Yöneten : Macit Flordun

Yön. Yrd : Seda Oksal

Dekor-Kostüm : Fatma Sarıkurt

Işık : Adnan Açıkduşünenler

Karagöz : Nihat Hakan Güney

Hacivat : Ümit Bakış

Yaşar

(Karagözün Oğlu) : Özgür Çokünlü

Karagözün Karısı : Rengin Samurçay

1. Çığırkan : Zafer Kayaokay

2. Çığırkan : Zafer Algöz

	Sıddık Baş
Arnavut	: Macit Sonkan Macit Flordun
Karadenizli	: Aydın Uysal Zafer Algöz
Ayıcı	: Tunç Günbay
Ayı	: Çetin Azer Aras
Karagözün Sağduyusu	: Nişan şirinyan
Bacı	: Kadriye Polat
Bekçi	: Gökalg Kulan
1. Kollukçu	: Fatih Ürek
2. Kollukçu	: Mehmet Berkan
Kollukçu Başı	: Zafer Algöz Sıddık Baş
Kondüvit	: Recep Öztezel
Suflöz	: Kadriye Polat

(11 Mart 1986 Salı gününden başlayarak)

Max Frisch

Andorra

Oyun 2 Bölüm

Türkçesi	: Sevgi Sabuncu
Yöneten	: Bülent Arın
Dekor	: Erkan Kırtunç
Kostüm	: Yıldız Köse
Işık	: Nuri Özakıyol
Reji. Ast.	: Gürol Tombul

Andri	: Mehmet Büyükağaoğlu
Barblin	: Emine Semra Gökcalp
Asker	: Cengiz Yılmaz
Öğretmen	: Umran Uzman
Marangoz	: Sedat Demir
Hancı	: Türker Tekin
Biri	: Turhan Özdemir
Papaz	: Erdener Başar
Doktor	: Oğuz Bora
Anne	: Türkân Bora
Yabancı Kadın	: Ayça Önal
Kalfa	: İbrahim Şahin
Budala	: Zeki Yorulmaz
Yahudi avcısı	: Gürol Tombul
1. Asker	: Necmettin Amaç
2. Asker	: Mete Tataroğlu
3. Asker	: Alper Bayram
Andorra halkı	: Melih Atalay Hatice Kocamanlar Gaye Çankaya Sibel Altıneş Feyyaz Yükselen Serdar Aydın
Siyahlar	: A. Ekber Diribaş İskender Altın Ahmet Akyürek Kadir Özşen Murat Akanlar
Çocuklar	: Semih Ahışhalı Murat Keleş
Kondüvit	: Haluk Işık

Vatan Yahut Namık Kemal

ANKARA DT

1990-1991 Sezonu

Yazan: Necati CUMALI

Dekor: Hüseyin MUMCU

Kostüm: Hale EREN

Işık: Ekrem KARADAĞ

Rejisör: Mahir CANOVA

Rejisör Yardımcısı: Rengin Ökten SAMUR, Şahin ERGÜNEY

Anlatıcı: Cezmi GÖKALP

Namık Kemal Bey: Mümtaz SEVİNÇ

Maide Hanım, Nesime Hanım: Hatice ERGÖK

Hemşire: Ayşe ÖNAL

Mustafa Asım Bey, İkinci Hakim: Adnan BAŞER

Dr. Mr. Aziz Ali Paşa, Mahkeme Katibi: Özer TUNCA

Ayşe, Yeranuhi (Zekiye), Morlu Kadın: Hatice ALTAN

Yeşilli Kadın, Rabia: Alev SOYSAL

Menâpirzâde Nuri Bey, İsak Dr. Ornştayn: Selçuk ÖZDOĞAN

1.Esnaf, Sağır Ahmet Paşazade, Mehmet Emin Bey, III. Adem, Bölük Ağası

Süleyman, Teğmen Zeki: Yavuz İMSEL

Kalem Efendisi Kayazade Reşat Bey, Hasan Nef'i: Recep SARI

Hafiye Sadullah Bey, IV. Adem, Teodor Kasap Efendi, I. Polis: Şahin ERGÜNEY

Kitapçı Mr. Revalaki, I. Oyuncu (Abdullah Çavuş), II. Asker, Tomossaraçyan:
Mustafa UĞURLU

Nizam-ı Cedit Subayı, Kalavası Usta, Güllü Agop (Sıtkı Bey), Abdullatif Suphi
Paşa: Özel AYDIN, Cezmi GÖKALP

Mirasyedi Malik, Arifi Paşa, Ziya Paşa, Tütüncü Baş Şevki Ağa, II. Polis, Yargıç,
Zühtü Efendi: Haydar GÜLTEPE

Derviş, Lala Topal Süleyman Ağa, V. Adam, I. Çığırtkan, Yzb. Bahri: Alptekin
ERTÜRK

Dilenci, V. Murat, Jean Pietri, II. Oyuncu (İslam Bey), I. Asker, Genç Memur: Hakkı
ERGÖK

Abdullatif Suphi Paşa, Harem Ağası, Yusuf Paşa: Adnan SAYILGAN

2. Esnaf, Ebuzziya Tevfik Bey, 2. Çığırtkan, 3. Hakim: Günaydın YALTRAK

Tiyatro Seyircileri: Yavuz İMSEL, Cezmi GÖKALP, Alptekin ERTÜRK, Özer
TUNCA, Günaydın YALTIRAK, Haydar GÜLTEPE, Şahin ERGÜNEY, Adan
SAYILGAN

Mahkeme Seyircileri: Alptekin ERTÜRK, Yavuz İMSEL, Hakkı ERGÖK, Recep
SARI, Cezmi Gökalp, Şahin ERGÜNEY

Sahne Amiri: Atilla ÖZDEMİR

Işık-Kumanda: Özer KUŞKAYA

Kondüvit: Bülent YÖRÜKOĞLU

Suflöz: Tülay VORAL

Yerin Altında

2 Perde

1 saat 40 dakika

(İlk Oyun 18/Ekim/2011)

Yazan	: Sema Göktaş
Yönetmen	: Tayfun Erarlan
Yönetmen Yrd.	: Aylin Kumbaracuoğlu
Dramaturg	: Füsun Ataman Berke
Sahne Tasarımı	: Behlöldane Tor
Giysi Tasarımı	: Buket Başaran Akkaya
Işık Tasarım	: Osman Uzgören
Müzik Düzenleme	: Tanju Kumbaracıoğlu

Oyuncular

Ayşe	: Canan Erener Şen
Mehmet	: Fatih Özyiğit
Teslime	: Gerçek Özkök Yağcı
Cenk	: Zafer Öncül
Deniz (Ses)	: Yağmur Gören
Sahne Amiri	: Didem Dizdaroğlu
Işık Kumandacı	: Osman Kaya – Süleyman Tavan
Kondüvit	: Nilgün Tüzün
Suflöz	: Didem Dizdaroğlu
Dekor Sorumlusu	: Akın Çakır
Aksesuar Sorumlusu:	Yalçın Örgül
Terziler	: Sadegül Eraslan-İlker Korkmaz
Makyaj-Kuaför	: Remzi Ağaoğlu-İbrahim Aydın

Oyuna Emeği Geçenler:

Gül Urgan (Asistan), Osman Hekimoğlu (Stüdyo Kayıt), Karşıyaka Sanat Merkezi

Yargı: Prof. Dr. Sema Göktaş'ın Yerin Altında oyunu, yıllar öncesinden bugünleri görmüş ve teknik anlamda da çok başarılı yazılmış bir oyundur. Kültür Bakanlığı ve TOMEB'in düzenlediği "Türkiye Ütopyası Oyun Yazma Yarışması"nda 2004 yılında ödül alan bu oyun, dünyayı kaplayan pembe bir dokunun büyük bir felaket olarak sadece çevreyi değil, insanları, özellikle aydınları etkilemesini konu alarak çok önemli bir sorunun altını çizmiştir.

Oyunun dramaturgu Füsün Ataman Berke, oyun broşüründe çok güzel tespitlerde bulunarak şunları yazmıştır: "Yerin Altında, Tanzimat döneminden bu yana batılı çizgide gelişen Türk Tiyatro yazarlığında, güncel olanı başarıyla yakalayan çağdaş bir oyun. Modern ve sonrası dramın tematik ve biçimsel öğelerini, yerel unsurlarla harmanlayan yapıt, 21. Yüzyıl Türkiye'sinin seyircisine sesleniyor. Batı çizgisinde gelişen Türk tiyatro yazarlığının yüzkırkıncı yaşında, sayıları giderek artan ve başarılar kazanan yeni oyunları seyirciyle buluşturmak, Ulusal Tiyatromuzun gelişimi adına en önemli kurumların başında gelen Devlet Tiyatroları açısından da son derece önemli. Çünkü yeni yazarlara fırsat tanımak, onları cesaretlendirmek ve her yeni repertuarda yapıtlarına yer vermek kurumsal ilkelerimizden bir tanesi. (...) Gerçekçilikten koparak karşı-gerçekçi eğilimler ve sonrasında 20. yüzyılın avant-garde (öncü) akımları çizgisinde gelişen Modern Tiyatro'nun, Grotesk* ve Absürd" tiyatro anlayışlarına özgü öğelerinden yararlanan, fantastik kurmacasını, traji-komik bir üslupla şekillendiren "Yerin Altında" yı sahnelerken biz de bu türlerin biçimsel özelliklerinden yararlanma yoluna gittik. Ancak bir yandan da biçimin, biçimsel arayışların özde anlatılan saf hikâyeyi gölgelemesi, ardında bırakması tuzağına düşmemeye çalıştık..." (Berke, s. 12.)

Oyunun giysi tasarımcısı Buket Akkaya da şunları yazmıştır: "Yazarın mizahi bir dille aktardığı Yerin Alında adlı oyunda anlatılanlar aslında; bizden yola çıkarak aydın kesimin değişim ve dönüşüme verdiği olumsuz tepki, aydınların yabancılaşması, düzene uyma çabası, ya da kolay olanı seçme dürtüsü... Tam da bugün içinde bulunduğumuz durumun bir başka göstergesi değil mi?

İyi seyirler... " (Akkaya, s.14.)

Antigone

Trabzon Devlet Tiyatrosu 1998-1999

Çeviren: Sabahattin Ali

Yönetmen: O. Coşkun Irmak

Dekor-Kostüm: Nalan Türkoğlu

Işık: Şükrü Kırımoğlu

Müzik: Tunay Uzuner

1. Oyuncu:KREON (Buğra Koçtepe)

2. Oyuncu:ANTIGONE

THERESIAS (Canberk Uçucu)

EURIDYKE (Canberk Uçucu)

HİZMETKAR

3.Oyuncu: ISMENE

HAIMON (Durukan Ordu)

MUHAFIZ

Koro Başı: Erdinç Gülener

Koro:Engin Özsayın

İlkay Akdallı

Barış Balcı

Uğur Keleş

Mehmet Serimer

M. Ali Toklu

Ö. Hüsni Turat

Mesut Dalgıç

Hulusi Keçeci

Aytaç Köktürk

Osman Öksüz

Orkestra: Erdem Sakin

Turgut İnce

Kayhan Kurtuldu

Bülent Kars

Emrah Kaya

Dekor-Kostüm: Nalan Türkoğlu

Işık Tasarım: Şükrü Kırimoğlu

Müzik: Tunay Uzuner

Dans Düzeni: Rengin Taş

Kafesten Bir Kuş Uçtu

2019-2020

Yazan: Ken Kesey

Oyunlaştırma: Dale Wasserman

Çeviren: Bilge Koloğlu

Rejisör: Yunus Emre Bozdoğan

Dekor Tasarım: Tayfun Çebi

Kostüm Tasarım: Günnur Orhon

Işık Tasarım:M. Kemal Gürgün

Müzik: Fatih Veli Ölmez

Yönetmen Yardımcısı: Aylin Kumbaracıoğlu

Danışman:Doç. Dr. İbrahim Tolga Binbay

Oyuncular

Reis Bromden (Hasta): Serdar Kamaloğlu

Warren (Hastabakıcı):Egecan İntepeler

Hemşire Ratched (Başhemşire): Hülya Savaş

Hemşire Flinn: Yağmur Candemir

Harding (Hasta): Musa Zindan

Cheswick (Hasta):Arif Yavuz

Ruckly (Hasta): Zeki Yorulmaz

Billy (Hasta): Akın Kurt

Masrtini (Hasta): Türker Alpugan

Scanlon (Hasta): Uğurcan Özfuruncu

Mc. Murphy (Hasta): Mustafa Şen

Sefelt (Hasta): Muhammet Taşdemir

Albay Matterson (Hasta): Celal Acaralp

Elis (Hasta): Tufan Pehlivan

Dr. Spivy (Doktor): Ömer Polat

Candy (Murphy'nin Kız Ark.): Gizem Tataroğlu

Hemşire Gladys: Sabiha Sonkan

Sandra (Murphy'nin Kız Ark.): Meral Ceren Türk

Sahne Amiri: Mesut Dalaz

Kondüvit: Mehmet Şişeci

Işık Kumanda: Süleyman Tavan

Osman Burak Sakallıoğlu

Dekor Sorumlusu: Gönenç Oktay

Aksesuar Sorumlusu: Umut Özfuruncu

Kadın Terzi: Seher Altınsoy

Erkek Terzi: Naim Dönmez

Perukçu: Burcu Ulusoy

W. Shakespeare

Hamlet

Çeviren: Sabahattin Eyüboğlu

Yönetmen: Müge Gürman

Dramaturji: Müge Gürman

Sahne / Giysi Tasarım: Murat Şahinler

Işık: Önder Arık

Cloudius: Levent Özdilek

Hamlet: Uğur Polat / Zafer Algöz

Fortinbras: Halil Doğan

Horatio: Cengiz Baykal

Polonius: Mehmet Akan (Misafir Oyuncu)

Learles: Alptekin Serdengeçti

Voltimond: Nur Subaşı

Rosencrontz: Taner Birsnel

Bir Papaz: İsmail İncekara

Marcelius: Dünder Müftüoğlu

Barnardo: Halil Doğan

Francisco: Erkan Taşdöğen

Bir Komutan: Levent Öktem

1. Mezarıcı: Levent Öktem

2. Mezarıcı: Erkan Taşdöğen

Gertrude: Meral Oğuz / Sevtap Toktay

Ophelia: Işıl Dayıoğlu / Bengisu Karaman

Hayalet: Kral!

1.Oyuncu: Levent Öktem

Oyuncu Kral: İsmail İncekara

Oyuncu Kraliçe: Halil Doğan

Oyuncular: Gülen Algöz, Merih Atalay, Erkan Taşdöğen, Halil Doğan, İsmail İncekara

Lucianus: Levent Öktem

Haberci: Funda Eskioğlu

Saraylılar: Dündar Müftüoğlu, İsmail İncekara, Halil Doğan, Erkan Taşdöğen,
Gülen Algöz, Merih Atalay

Yönetmen Yardımcıları: Özgür Yalım, İşdar Gökseven

Sahne Amiri: Şükrü Tümsen

Ses-Efekt: Nil Kurtdere

Işık Kumanda: Nejat Karaosman

Yargı: Devlet Tiyatroları'nda pilot uygulama yapmak üzere 6 Ocak 1994'te kurulan AKM Birim Tiyatro Sahnesi William Shakespeare'in yazdığı Müge Gürman'ın yönettiği "Hamlet" adlı oyunla farklı bir yöneliše imza atmıştır.

Bir yıllık bir deneme süresi için bir araya gelen sanatçıların oluşturduğu ve İstanbul Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü'ne bağlı olan Birim Tiyatro, (Bu sahne daha sonra Aziz Nesin Sahnesi adını almıştır.) Shakespeare'in en bilinen oyunu Hamlet'i sahnelemiştir. Birim Tiyatro 30 sanatçının, sanat yönetmenlerini ve tüm kurallarını kendileri belirledikleri bir sistemle oluşturulmuştur. Bu kurumun üyeleri, üretimin her aşamasında birlikte düşünen bir altyapı kurmak istediklerini belirtmişlerdir. Tiyatroya gerçek hayatıyetini ve etkinliğini kazandırmak için kurulduğu belirtilen Birim Tiyatro'nun oyuncu ve yönetmenleri AKM'nin alt bölümünde, otoparkın altına inşa edilen salonda Hamlet'i oynamışlardır. Sabahattin Eyüboğlu'nun dilimize çevirdiği Shakespeare'in Hamlet'ini Müge Gürman yönetmiştir. Oyunun dekor kostüm çalışmalarını Murat Şahiner yapmıştır. Müge Gürman oyunu broşüründe oyunla ilgili olarak, "Seyirciye çok yönlü çağrışımlar yaptırabilen oyun başarılı sayılır" diyerek, Hamlet'i iki oyuncuya oynatmış, ışık oyunlarını ustaca kullanmış ve başarılı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Gürman, Devlet Tiyatroları'nda daha sonra Müfettiş, Salome ve Çehov Makinesi adlı oyunları yöneterek çok iyi bir yönetmen olduğunu kanıtlamıştır. Kadın yönetmenlerin Cumhuriyet döneminde bu kadar ustaca oyunlara imza atabilmeleri, elbette baştan beri belirttiğimiz Atatürk'ün sanata kültüre

olduğu kadar, kadınların toplumsal yaşamda etkili olmalarını istemesinin ve teşvik etmesinin bir sonucudur.

Dört Kızkardeş

İstanbul Devlet Tiyatrosu 1987-1988

Yazan: Michel Tremplay

Çeviren: Sevgi Sanlı

Dekor: Ethem Özbora

Kostüm: Hale Eren

Işık: Ayhan Güldağları

Yöneten: Sevin. A. Çetinok

Fermande: Jale Birsnel

Yvette: Suna Akbel

Lorraine: Serpil Tamur

Lucille: Nurseli İdiz

Adana Devlet Tiyatrosu Tarsus Sahnesi'nde

Ayak Bacak Fabrikası 30 Ekim 1998

Yazan: Sermet Çağan

Rejisör: İpek Bilgin

Dekor: Behlöldane Tor

Işık: H. İbrahim Karahan

Müzik: Ecmel Çatıkkaş

Koreograf: Binnaz Aydan

Rejisör Yardımcıları: Tayfun Erarslan / Devrim Yakut

Sahne Amiri: Kenan Kara

Kondüvit: Orhan Nar

Işık Kumanda: Cevdet Eminoğlu

Oyuncular:

1.Vatandaş: Tevfik Tarhal

2.Vatandaş: Şener Kökkaya

3.Vatandaş: Turan Günay

Oyuncak: Arzu Tan

1.Derebeyi, Yargıç, Polis, Politikacı: Ötüken Hürmüzlü

Öküz: Galip Erdal

Kadın: Devrim Yakut

Kız: Ebru Bilingen

Şef: Doğan Turan

Uşak, Horoz tutucu, Vatandaş: Samet Hafızoğlu

Papaz: Erdal Cindoruk

Delikanlı: Egemen Dinçer

Tellal, Vatandaş: Arif Yavuz

Vatandaş, Kara Tohum: Zafer Çankaya

Sağlık Uzmanı, Vatandaş: Murat Özben

Köşebaşı

Yazan: Ahmet Kutsi Tecer

Yönetmen: Leyla Tecer

Dekor Tasarımı: Sertel Çetiner

Giysi Tarasımı: Sevgi Türkay

Işık Tasarımı: Ahmet Karademir

Müzik: Can Atilla

Asistanlar: YaseriŞahbudak / Murat Öz

Sahne Amiri: Emine Başaran Özkan

Projekziyen Kumanda: Fuat Gültekin

Derkor Sorumlusu: Ömer Akyüz

Aksesuar Sorumlusu: Ahmet Ceylan

Oyuncular:

Bekçi: Münir Canar

Bir Kadın: Banu Güngör İnal

Sütçü: Celal Murat Usanmaz

Süt Alan Kadın: Gözde Baytaş

Boyacı: Yunus Çakıroğlu

Kahveci Çırağı: Turgay Kılıç

Marangoz: Murat Beşik

Ebe: Gerçek Özkük Akdemir

Bakkal ırağı: Sanlı Baykent

Bakkal: Can Öztopçu

Çöpçü Kadın: Didem Uzel

Yabancı: Okan Şenozan

Ekmekçi: Mümtaz Aydoğan Mengi

Kahveci: Tolga iftçi

Beyağabey: Gürkan Görbil

Gazeteci: Murat Öz

Beybaba: Savaş Tamer

Yenge Kadın: Deniz Alver amlıdağ

Sepetli Kadın: Zerrin ağlar

Torbalı Kadın: Banu Güngör İnal

Hamine: Refika Özbayer

Belediye Memuru: Orhan Akbıyık

1.Adam: Orhan Kocabıyık

2.Adam: Mümtaz Aydoğan Mengi

Melon Şapkalı Adam: Bülent Türkmen

Garson: Mümtaz Aydoğan Mengi

Öğrenci Çocuk: Yavuz Anaç

Didon Sakallı: Yaseri Şahbudak

Kıranta Adam: Halil Kızılöz

Favorili, Pipolu Genç: İlyas Zeki Karaca

Hopbala Kız: Orkide Çivicioğlu

Muhtar Ağabey: Özcan Pala

Fakir Anne: Zerrin Çağlar

1.Tavla Oynayan Adam: Orhan Kocabıyık

2.Tavla Oynayan Adam: Orhan Akbıyık

Paşazade: Günaydın Yaltrak

1.İşçi: Yunus Çakıroğlu

2.İşçi: Celal Murat Usanmaz

Marangozun Oğlu: Mert Şencan

Bir Genç Kadın: Berivan Özyiğit

Bir Genç Adam: Mümtaz Aydoğan Mengi

Çalgıcılar:

Keman: Serhan Durak

Darbuka: Rüştü Bayar

Kanun: Sinan Altınbaş

Van Devlet Tiyatrosu

Prömiyer 22 Aralık 2005

Kırkından Sonra

Yazan: Aldonso Paso

Çeviren: Hale Kuntay

Yönetmen: Defne Yalnız Sezer

Dekor Tasarımı: Sertel Çetiner

Giysi Tasarımı: Medine Yavuz

Işık Tasarımı: İlhan Orhan

Fernando Cano: Süleyman Atanışev

Dolores Velasco: Deniz Keyf

Ricardo Cano: Murat Özben

Manuela Velasco: Eda Aydınlı

Doktor Bolt: Cem Zeynel Kılıç

Isabella: İpek Atagün

Sahne Amiri: Murat Tangal

Kondüvit: Yalçın Duman

Işık Kumanda: Kenan Ergin

Suflöz: Deniz Yüzgeç

2007-2008 Sezonunda Tekrar Oynanmıştır.

Prömiyer 21 Şubat 2002

Ödenmeyecek Ödemiyoruz

Yazan: Dario Fo

Çeviren: Füsun Demirel

Yöneten: Serap Eyüpoğlu

Dekor Tasarım: Tayfun Çebi

Işık Tasarım: İlhan Orhan

Asistanlar: Aylin Önal / Tamer Yılmaz

Antonia: Özlem Tokaslan

Giovanni: Süleyman Atanisev

Margherita: Neşe Arat Zindan

Luigi: Çağatay Özçelik

Mali Polis Şefi, Onbaşı, Mezarıcı, Büyükbaba: Tamer Yılmaz

Sahne Amiri: Yalçın Duman

Kondüvit: Özgür Tiriz

Işık Kumanda: Hakan Badak

Suflöz: Deniz Yılmaz

Prömiyer 02 Mart 2005

Güle Güle Arkadaşım

Yazan: Funda Özşener

Yöneten: Özlem Tokaslan

Yönetmen Yardımcısı: Eren Oray

Dekor Tasarımı: Zeki Sarayoğlu

Giysi Tasarımı: Yıldız İpeklioğlu

Işık Tasarımı: İlhan Orhan

Müzik: Kemal Günüç

Dans Düzeni: Tunç Özşakar

Asistan: Hüseyin Baylan

Oyuncular:

Eren Oray

Hüseyin Baylan

Mustafa Şen

Mustafa Çolak

Bengi Ebru Oray

Nedim Salman

Serhat Onbul

Tuğça Baylan

Müslüm Al

Erdal Hedef

Gülçin Çakır

Sahne Amiri: Murat Tangal

Kondüvit: Yalçın Duman

Işık Kumanda: Kenan Ergin

Suflöz: Deniz Yüzgeç

Sevgi Çemberi

Yazan: Hasan Erkek

Yöneten: Ebru Gökdaş

Yönetmen Yardımcısı: Eren Oray

Dekor – Giysi Tasarımı: Sibel Alpar

Işık Tasarımı: İlhan Orhan

Müzik: Nedim Yıldız

Oyuncular:

Özlem Başkaya

Hüseyin Baylan

Keiko Belir Yarar

Sahne Amiri: M. Murat Tangal

Kondüvit: Hakan Sünger

Işık Kumanda: Sinan Mahçup

Suflöz: Dilek Çolak Bıdak

Van DT 1997 – 1998 Sezonu

Sarı Naciye

Yazan: Recep Bilginer

Yöneten: Rahmi Dilligil

Dekor Tasarımı: SuarŞeylan

Giysi Tasarımı: Esra Selah

Işık Tasarımı: Çetin Atay

Asistan: Sevgi Tanrıverdi

Oyuncular:

Sarı Naciye: Burcu Ergenekon

Osman: Orkun Yılmaz

Elçi: Kamil Korunan

Kör Hasan: Süleyman Atanısev

Boyalı Ayşe: Azade Küçükaycan

İhtiyar: Tolga Evren

1. Kadın: Bahar Işık

2. Kadın: Özlem Tokaslan

Irgat: İbrahim Çağatay Özçelik

Irgatlar: Gökhan Soylu

Emin Gürsoy

Sedat Mayadağ

Cem Arabacıoğlu

Köylü Kadınlar: Emine Sitari Tuna

Aylin İşbitiren

Neşe Arat

Canan Erener

Sevgi Tanrıverdi

Hande Gürler

Kader İlhan

Sahne Amiri: Süleyman Atanisev

Kondüvit: Olgun Tekin

Suflöz: Neşe Arat

Van DT 2018 – 2019 Sezonu

Umut Kavşacı

Yazan: Serap Işık

Yöneten: Betül Feyizoğlu Gökçer

Dekor Tasarımı: Murat Gülmez

Kostüm Tasarımı: Fatma Sarıkurt

Işık Tasarımı: Özer Kuşkaya

Müzik: Kemal Günüç

Dramaturg: Vildan Durdağ

Yönetmen Yardımcısı: Ezgi Yıldız

Asistan: Mustafa Burak Çilingir

Sahne Amiri: Müslüm Al

Kondüvit: Murat Mühürdaroğlu

Işık Kumanda: Engin Altaçlı

Suflöz: Deniz Yüzgeç

Dekor Sorumlusu: Fırat Çetin

Aksesuar Sorumlusu: Adem Kazan

Terzi: Nurtaç Gürgür

Perukacı: Müjdat Giyen

Oyuncular:

Kevser: Azade Küçükaycan

Kezban: Ezgi Yıldız

Jale: Behice Maurer

Van DT 1999 – 2000 Sezonu

Masallarla Yeniden

(Çocuk Oyunu)

Yazan: Ozan Şanlı Şentürk

Yöneten: Özlem Tokaslan

Dekor – Giysi Tasarımı: Malike Altan

Işık Tasarımı: Selim Yıldız

Müzik: Kemal Günüç

Dans Düzeni: Önay Miser

Asistanlar: Hande Gürler, Funda Özşener

Oyuncular:

Çağrı: Canan Erener

Barış: Eren Oray

Peri: Neşe Arat Zindan

TV'deki Savaşçılar: Alaaddin Şahin, Volkan Altuğ

Peter Pan: Tolga Evren

Çıngırak: Neşe Arat Zindan

Kaptan Kanca: Metin Büktel

Pamuk Prenses: Bahar Işık

Yaşlı Kadın: Sitare Tuna

Alaaddin: Tuna Evren

Prenses Banu: Funda Özşener

Sultan: Metin Büktel

Külkedisi: Hande Gürler

Prens: Tolga Evren

Üvey Anne: Funda Özşener

Kız Kardeşler: Bahar Işık, Sitare Tuna

Kimsesiz Çocuklar: Bahar Işık, Funda Özşener, Hande Gürler, Kadir Kızılbaz

Korsanlar: Alaaddin Şahin, Volkan Altuğ, Sitare Tuna

Cin: Sitare Tuna

Sahne Amiri: Olgun Tekin

Işık Kumanda: Hüseyin Koçak

Suflöz: Dilek Çolak

Van DT 2018 – 2019 Sezonu

Ah Tamara!

Yazan: Funda Özşener

Yöneten: Ece Okay

Dekor Tasarımı: Burak Etöz

Kostüm Tasarımı: Neslihan Gazal Erten

Işık Tasarımı: Özer Kuşkaya

Müzik: Can Atilla

Dramaturg: Şafak Eruyar

Yönetmen Yardımcıları: Muharrem Dalfidan, Tuğrul Ozan Tuğrul

Asistan: Gülbahar Bozkurt

Sahne Amiri: Burhan Demir

Kondüvit: Mehmet Furan

Işık Kumanda: Tezcan Altuğ

Suflöz: Sema Yılmaz Altaçlı

Dekor Sorumlusu: Senar Alan

Aksesuar Sorumlusu: Ali Arvas

Kadın Terzi: Keriman Altuğ

Erkek Terzi: Nevzet Akın

Perukacı: etin Kazmacı

Oyuncular:

Mikail: Muharrem Dalfidan

Rahip: Doğukan zman

Tamara: Ceren Erlüle

Aşı Kadın / Falcı: Gülbahar Bozkurt

Kayıkcı: Hasan ağdaş Kılıç

Ermif: Nedim Salman

Zango: Tuğrul Ozan Tuğrul

Yeni Zango: Mustafa Erdem

Van DT 1999 – 2000

Ölüm Tuzağı

Yazan: Ira Levin

Çeviren: Hale Kuntay

Yöneten: Nalan Sayar

Yönetmen Yardımcısı: Tamer Yılmaz

Dekor Tasarımı: Sertel etiner

Giysi Tasarımı: Berna Yavuz

Işık Tasarımı: Selim Yıldız

Oyuncular:

Sidney Bruhl: Süleyman Atanisev

Myra Bruhl: Aylin İşbilen

Clifford Anderson: Orkun Yılmaz

Helga Tendorp: Leyla Kader İlhan

Porter Milgrim: Musa Zindan

Sahne Amiri: Murat Tangal

Kondüvit: Hakan Sünger

Işık Kumanda: Serkan Erdoğan

Suflöz: Dilek Çolak

Van DT 1999-2000 Sezonu

Rumuz Goncagül

Yazan: Oktay Arayıcı

Yöneten: Nalan Sayar

Dekor – Giysi Tasarımı: Malike Altan

Işık Tasarımı: Mehmet Ataay

Beste: Timur Selçuk

Müzik: Tunay Uzuner

Dans Düzeni: Cem Arabacıoğlu

Asistanlar: Cem Arabacıoğlu, Canan Erener, Funda Özşener

Oyuncular:

İnsaf: Sitare Tuna

Gölsün: Neşer Arat Zindan

Sıtk: Tamer Yılmaz

Halet Rezaki: Cem Arabacıoğlu

Dursun Ali: Eren Oray

Ayşen: Nalan Sayar

Refik Mayısöğlu: Metin Bükstel

Müfit Mürted: Cem Arabacıoğlu

Nasuhi: Kamil Korunan

Garson: Canan Erener

Sahne Amiri – Kondüvit: Hakan Sünger

Işık Kumanda: Hakan Badak

Suflöz: Dilek Çolak

Oyun İçinde Oyun

(Çocuk Oyunu)

Yazan: Tekin Özertem

Yöneten: Bahar Işık

Dekor Tasarımı: Behlöldane Tor

Giysi Tasarımı: Esra Selah

Işık Tasarımı: Şükrü Kırimoğlu

Özgün Müzik: Deniz: Aliefendioğlu

Dans Düzeni: Cem Arabacıoğlu

Asistanlar: Canan Erener, Aylin İşbitiren

Oyuncular:

Anlatıcı: Eda Yılmaz

Cırcır Böceği, Zürafa: Tamer Yılmaz

Karınca: Aylin İşbitiren

Karga: Kamil Korunan

Tilki: Canan Erener

1. Karınca, Tavşan: Eren Oray

2. Karınca, Aslan: Metin Büktel

3. Karınca, Fil: Volkan Altuğ

Sahne Amiri – Kondüvit: Hakan Sünger

Işık Kumanda: Hakan Badak

Suflöz: Dilek Çolak

Ölüleri Gömün

Yazan

Yöneten

Şakir Gürzumar

Dekor Tasarımı

Behlöldane Tor

Giysi Tasarımı

Nalan Alaylı

Işık Tasarımı

Yakup Çartık

Müzik ve Efektler

Cenk Taşkan

Hareket Düzeni

Alpaslan Karaduman

Dramaturg

Selen Korad Birkiye

Yönetmen Yardımcıları

Ezgi Yentürk

Başak Özyönüm

Merve Durgun

Oyuncular

Musa Uzunlar

Salih Dünder Müftüoğlu

Civan Canova

Ömer Hüsnü Turat

Ali Fuat Çimen

Cengiz Daner

Ali Ersin Yenar

Erdal Bilingen

Emre Emin Aravi

Ekrem Tuna Öztunç

Aygün Tefvik Hiçyılmaz

Umut Tabak

Cenk Demirel

Can Baykan

Ozan Ozcan

Berrin Arısoy Akhasanoğlu

Yasemin Atasü

Hilal Özbay
Gözde Okur
Pelin Gülmez
Burcu Salihoglu
Ediz Baysal
Deniz Özdemir
Alper Saylık
Rabia Kaya
Demet Genç
Yasemin Yalçinkaya
Ahmet Taşdemir
Biol Engeler
Necmettin Amaç
Burak Yıldız
Mehmet Onur Büyüktopçu
Serkan Özcan
Gökhan Azlağ
Gökhan Türkal
Coşkun Ülgen
Akın Altın

Ölüleri Gömün Oyununun Aldığı Ödüller

2011 Afife Tiyatro Ödülleri Yılın En Başarılı Sahne Tasarımcısı
Behlöldane Tor

2011 Afife Tiyatro Ödülleri Yardımcı Rolde Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu
Civan Canova

2011 Tiyatro Dergisi Yılın Yapımı
Ölüleri Gömün

2011 Tiyatro Dergisi Yılın Sahne Tasarımcısı
Behlödane Tor

2011 Tiyatro Dergisi Yılın Işık Tasarımcısı
Yakup Çartık

11. Direklerarası Seyirci Ödülleri Efekt Tasarımı (2010-2011)
Cenk Taşkan

Michelangelo

Yazan

Irmak Bahçeci

Yöneten

Saydam Yeniay

Sahne Tasarımı

Behlödane Tor

Giysi Tasarımı

Medine Yavuz Almaç

Işık Tasarımı

Ayhan Güldağlan

Müzik

Çağrı Beklen

Koreografi

Cihan Yöntem

Dramaturg

Sündüz Haşar

Yardımcı Yönetmen

Atilla Şendil

Asistan

Senem Cevher

Oyuncular

Atilla Şendil

Mahmut Gökgöz

Cemal Ünlü

Ozan Uçar

Tevfik Tarhal

Kemal Topal

Nurettin Özşuca

Çetin Demir

Onur Seminer

İpek Gülbir

Duygu Yürükçe

Arda Baykal

Utku Çorbacı

Merve İleri

Merve Bağdatlı

Gökay Müftüoğlu

Halil İbrahim İrklı

Yiğit Kartal

Samet Silme

Mehmet Konu

Ay Ecesi

Yazan – Besteleyen

Burçak Çöllü

Yöneten

Mustafa Avkırın

Övül Avkırın

Dekor-Sahne Tasarımı

Şirin Dağtekin Yenen

Işık Tasarımı

Yüksel Aymaz

Müzik Tasarımı

O. Enes Kuzu

Yönetmen Yardımcısı

Mine Tüfekçioğlu

Asistanlar

Deniz Bolışık

Sercan Çelik

Erkan Yılmaz

Oyuncular

Kubilay Karşlıoğlu

Tuba Karabey

Gözde Cığacı

Dolunay Pircioğlu

Uygur Özçelik

Erdem Yılmaz

Cansu Saka

Erkan Yılmaz

Gözde Kaya

Çağıl Tekten

Gizem Arıcı

Ayşe Gülerman

Onur Şirin

Adil Demirel

Emre Sungur

Melih Şengider

Deniz Bolışık

Selda Şahin

Kutay Şahin

Ebru Helvacıoğlu

Sercan Çelik

Inishmorelu**Yüzbaşı****Yazan**

Martin McDonagh

Çeviren

Mehmet Ergen

Yöneten

Murat Karasu

Dekor Tasarım

Ethem Özbora

Giysi Tasarım

Yıldız İpeklioğlu

Işık Tasarım

Akın Yılmaz

Müzik

O. Enes Kuzu

Yönetmen Yardımcısı

İlkay Akdağlı

Oyuncular

Cengiz Baykal

Reha Özcan

Hakan Şahin

Can Öztopçu

İlkay Akdağlı

Orkun Gülşen

Deniz Elmas

Engin Şahin

Sessizlik

2013-2014

İstanbul DT

Yazan

Moira Buffini

Çeviren

Serdar Biliş

Yöneten

Mehmet Birkiye

Dekor Tasarım

Efter Tunç

Giysi Tasarım

Şirin Dağtekin Yenen

Işık Tasarım

Önder Arık

Müzik

Çağrı Beklen

Dans Düzeni

M. Melih Korukçu

Yönetmen Yardımcısı

Kubilay Karşlıoğlu

Asistanlar

Yiğit Çelik

Tuğrul Karanfil

Oyuncular

Nimet İyigün

Oya Okar

Süleyman Atanisev

Funda Eryiğit

Münir Can Cindoruk

Savaş Özdemir

Koro

Yiğit Çelik

Tuğrul Karanfil

Suzan Sabancı

Gökçe Aktaş

Murat Usta

Can Bora

Ferhat Akgün

Ömer Utkan

Yağmur**Durduğunda****Yazan**

Anrew Bovell

Çeviren

Ezgi Yentürk

Yöneten

Hakan Çimenser

Dekor Tasarımı

Zehra Uzunali

Giysi Tasarımı

Müge Orhan

Işık Tasarımı

Akın Yılmaz

Dramaturg

Günay Ertekin

Asistan

Demet Başkaya

Oyuncular

Okday Korunan

Rüçhan Çalışkur

Şebnem Dilligil
Ali İpin
Levent Güner
Ezgi Yentürk
Eray Cezayiroğlu
Burcu Arslan
Kemal Doğantan
Selda Soylu
Kerem Kurt
Demet Başkaya
Şeyda Pektok

Yargı: Çok başarılı bir oyun olan Andrew Bovell'in yazdığı Yağmur Durduğunda kocanın/babanın günahını çocukların ve onlarla ilişkide olan kadınların çekmesini ele alan güzel bir oyundur. İnsanların hayatlarının yıkıma uğramasının hüznünü yansıta Yağmur Durduğunda, geçmişten kaçmanın mümkün olamayacağını da vurgulamaktadır. Avustralya'ya gitmek için yola çıkan genç, babasına rastlayacaktır. Bu karşılaşma sonucunda çakışan ve çatışan hayatlardan ortaya çıkan sırlar gözler önüne serilecektir.

Hakan Çimenser'in İstanbul Devlet Tiyatrosu'nda başarılı bir şekilde sahnelediği Yağmur Durduğunda gerek oyunculuk yönetimi, gerek dekor, kostüm ve ışık tasarımının uyumlu birlikteliği ile iz bırakan rejiler arasında değerlendirilebilir. Son yıllarda Devlet Tiyatroları'nda sahnelenen başarılı rejiler arasındadır.

SONUÇ

72 yıldır varlığını sürdüren Türk Tiyatrosu'nun ana gövdesi olarak değerlendirdiğimiz Devlet Tiyatroları, geçmişten günümüze sahnelediği binlerce oyunla hem Türkiye'de hem de dünyada büyük yankılar uyandırmış bir kurumdur. Çalışmamızda bu dev kurumun kuruluş sürecinde yer alan Tatbikat Sahnesi'nin oyunlarına da yer verilmiştir. Ankaradaki Devlet Konservatuvarı'ndan ve onun uygulama alanı olan Tatbikat Sahnesi'nden yetişen onlarca oyuncu, hem oyuncu hem yönetmen olarak Devlet Tiyatroları'nın günümüze ulaşmasında ve Türk Tiyatrosu'nun gelişmesinde büyük çabalar sarfetmişlerdir. Bu çabaların sonucunda bugün Devlet Tiyatroları dünyada da etkili olabilen Türkiye'nin gururu ve simgesi olan en önemli kurumlardan biridir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün 1923 yılında kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin kültür ve sanattaki ideallerinin yansıması olan Devlet Tiyatroları, Cumhuriyet Döneminde en çok oyun sahneleyen ve Türkiye'nin her yerine tiyatroyu götüren bir kurum olmuştur. Bu kurumdan yetişen yönetmenler tiyatronun yaygınlaşmasında ve Türk insanının tiyatroyu sevmesinde önemli görevler üstlenmişlerdir. Devlet Tiyatroları'nın ilk genel müdürü olan Muhsin Ertuğrul döneminde yetişen sanatçılar yaklaşık otuz yıl boyunca, 1980'lere kadar tiyatronun her alanında etkili olmuşlardır. Burada ünlü Alman yönetmeni Carl Ebert'i de anmalıyız. Ankara Devlet Konservatuvarı'nın ilk temsilcilerini yöneten ve Tatbikat Sahnesi'nin çoğu oyunlarında imzası bulunan Ebert, Devlet Tiyatroları'nın kuruluşunda anılması ve incelenmesi gereken bir yönetmendir. Bu çalışmada onun da sahnelediği oyunlara ve görev dağılımına yer verilmiştir. Görev dağılımlarını içeren program dergileri, broşürler ve yer aldığı yayınlar tiyatro tarihinin incelenmesi açısından çok önemli belgelerdir. Özellikle günlük süreli yayınlarda yer sıkıntısından dolayı, haberde olsun, eleştiri yazılarında olsun, bu görev dağılımları tam olarak verilmemekte ya da verilememektedir. Ancak konuyla ilgili dergilerin bu alanda daha işlevsel özellikler taşıdığını görüyoruz; broşürler de bu alandaki araştırmacılar için önemsiz gibi görünen çok önemli belgelerdir. O yüzden bu görev dağılımlarıyla birlikte, yönetmenlerin ve diğer görevlilerin oyun broşürlerinde, kitapçıklarda ve diğer yayınlardaki bakış açılarını aktarmaları bizim de işimizi kolaylaştıran önemli belgeler olmuşlardır. Bu belgelerin sadece Devlet Tiyatroları'nda değil, diğer kurum

ve özel tiyatrolarda da dijital ortama aktarılmasının gerçekleşmesi ve araştırılmasıyla uygulama tarihimiz zenginleşecektir. Bunun gelecek nesiller için de çok yararlı olacağı açıktır. Prof. Dr. Özdemir Nutku'nun Dünya Tiyatro Tarihi adlı önemli araştırmasının 2. Cildinin son cümlesinde belirttiği gibi; “Ancak tiyatro alanında yapılması gereken şeyler her gün biraz daha büyüyor ve atılması gereken adımlar biraz daha çoğalıyor. Asıl sorun bizim başkalarından iki misli hızla yürüyüp yürüyemeyeceğimizdir.”(Nutku, s: 422)

Cumhuriyet Döneminin başlarından itibaren önemli bir devlet politikası olarak kültür-sanata verilen önem, Atatürk'ün direktifleri ve yönlendirmeleriyle çok önemli aşamalar kaydetmiştir. Bu bilinçle yetişen kuşaklar, Nutku hocamızın belirttiği gibi “iki misli hızla” yürüyerek, çok çalışarak dünya ile aramızdaki farkı önemli ölçüde kapatmışlardır. Devlet Tiyatroları bu bilinçle yürümenin doruğu olmuştur. Diğer sanat kurumları ve özellikle 1960'lardaki özel tiyatroların da katkılarıyla Türk Tiyatrosu önemli gelişmeler göstermiş, dünya ile arasındaki uçurumu büyük oranda kapatmıştır. 1980'lere kadar çok yoğun bir tempoda Devlet Tiyatrolarının Ankara'nın dışındaki kentlerde de müdürlükleri açılmış, Bursa, İzmir, Adana ve İstanbul'da da yerleşik olarak hizmet vermeye başlayarak büyük gelişmelere imza atılmıştır. 1970'lerde aynı zamanda çok değerli bir yönetmen olan Ergin Orbey'in genel müdürlüğü döneminde ilk kez Brecht oyunları da sahnelenmiştir; çünkü Brecht tiyatrosu 20. Yüzyılın en önemli tiyatrosu olarak bütün bir tiyatro tarihine yön vermiştir. 1970'lerde Brecht'i özel toplulukların yanı sıra bir ödenekli tiyatronun sahnelemesi tiyatro tarihimiz açısından vurgulanması gereken önemli bir gelişme ve aşamadır.

Devlet Tiyatroları'nda 1980'e kadar yetişen ve oyunlar sahneleyen yönetmenler o günlerde günümüze kadar olan kuşağın da yetişmesinde önemli pay sahibidirler. Bu kişiler sadece genel müdürlük, bölge müdürlüğü, rejisörlük, başrejisörlük, oyunculuk, sahne tasarımı yapmakla kalmamış, özellikle 1990'lı yıllarda üniversitelerde “Sahne Sanatları Bölümü” adı altında yaygınlaşan tiyatro eğitimini gerçekleştiren “hocalar” da olmuşlardır.

Bu kişilerin hemen hepsi başlı başına birer çalışma konularını içerecek kadar zengin doneler taşımaktadırlar; durum böyle olunca bizim çalışmamız, bu yönetmenlerin ve sahneledikleri oyunların örneklerini verip bazılarının görev

dağılımlarını aktarıp değerlendirmek biçiminde gerçekleşmiştir. Türk Tiyatrosu Tarihi uygulama tarihi açısından oyun yazarlığı kadar değerlendirilmemiş bir alandır. Devlet Tiyatroları bu alanın en önemli parçalarından biri olarak beşbinin üstünde oyun sahnelemiştir. Bu beşbin oyun, beşbin reji demektir, ancak buradaki en önemli sorun, oyunların izlenmesidir. Beş bin rejinin de en az on kez sahnelendiğini düşünürsek bu elli bin gösteri demektir; kaldı ki yirmi, otuz, elli ve daha fazla gösteri yapan oyunları düşünürsek konunun genişliği, bu oyunların sergilendiği kentlerin özellikleri, seyirciyi oluşturmadaki işlevleri de çok iyi anlaşılabilir.

Araştırmacılar kendi dönemlerinin bile bu kurum bağlamında oyunlarını izlemek için büyük bir çaba sarfetmek ve zamanlarının çoğunu buna ayırmak durumundadırlar. Günümüzde Devlet Tiyatroları'nın onlarca sahnesi vardır ve yılda bu sahnelerde yüz dolayında oyun sahnelenmektedir. Tezimin bir amacı da bu bağlamda yapılacak çalışmalar için sadece varolan kaynakları değerlendirmek değil, araştırmacıların aynı zamanda kendi görüşlerini de aktarabilmeleri için bu oyunları izlemeleri gerekliliğini vurgulamaktır. Ben de bu sorunu bir parça aşabilmek için, Devlet Tiyatroları'nın son yıllardaki izlediğim, sahnelenişlerine tanık olduğum, çoğunu da tanıdığım sanatçıların oyunlarına ağırlık verdim. Böylece araştırmamın doğru bir temele oturduğunu düşünüyorum.

Araştırmacıların ve akademisyenlerin uygulama tarihini daha sağlıklı ve gerçekçi değerlendirebilmek için oyunları izleyip notlarını da tutmaları bir gerekliliktir. Günümüzdeki salgında ağırlık kazanan oyunların dijital ortama aktarılması bile, salonda sahne-seyirci ilişkisindeki hazzın, gerçek bir değerlendirmeyi yansıtmayacağını düşünüyorum. Elbette oyunların dijital ortama, artık daha profesyonel olarak çekilmesi bu alanda çalışacak olanlara önemli fikirler verecektir; tabii ki sahnelenen tüm oyunlar üç kamerayla kayda alınmalı, eskiden yapıldığı gibi, tek kamerayla amatör çekimler olmamalıdır. Günümüzün gelişen teknolojisine koşut olarak çekimlerde aynı gelişmişliği yansıtmalıdır. Bu salonda izlenen oyunla aynı hazzı vermeyecektir ancak araştırmacılara önemli fikir vermesi ve çalışmalarını gerçekleştirmeleri için önemli bir imkan sağlayacaktır.

Devlet Tiyatroları'nda başlangıcından günümüze kadar onlarca yönetmen yetişmiştir. Bu yönetmenler arasında en başlarda Devlet Tiyatroları'nın duayenlerinden ve en uzun süre genel müdürlük de yapmış olan Cüneyt Gökçer'i

görüyoruz. Gökçer yöneticiliğinin yanında, oyunculuk ve yönetmenlik de yaparak özverili çalışmalarıyla tiyatro tarihimizdeki yerini almıştır. Yine o dönemden başlayarak etkili olmuş diğer yönetmenler şunlardır: Mahir Canova, Şahap Akalın, Ertuğrul İlgin, Suat Taşer, Haldun Marlı, Ragıp Haykır, Asuman Korad, Tarık Levendoğlu, Ziya Demirel. Bu kuşağın hemen ardından gelenlerin içinde Çetin Köroğlu, Semih Sergen, Fikret Tartan, Oğuz Bora, Baykal Saran gibi isimleri de sayabiliriz.

Bu çalışmada ulaştığımız en önemli sonuç şudur: Gerek Devlet Tiyatroları, gerek üniversiteler ve gerek ilgili kurumlar, başta Kültür ve Turizm Bakanlığı olmak üzere araştırmacıları ve akademisyenleri bu alanda çalışmalar yapmak üzere teşvik etmelerinin gerekliliğidir. Çünkü ustalar sınıfında değerlendirebileceğimiz her yönetmen başlı başına bir araştırma konusudur. Yaşayan bu ustalar henüz hayattayken yapılacak çalışmalar çok verimli sonuçlar doğuracaktır. Bu ustalar arasında Devlet Tiyatroları'nda hala oyun yönetenlerden sayabileceğimiz kimi isimler şunlardır: Yücel Erten, Haldun Dormen, Işıl Kasapoğlu, Mehmet Birkiye, Can Gürzap, Kenan Işık, Tomris Çetinel, Tamer Levent, Şakir Gürzumar, Bozkurt Kuruç, Ahmet Levendoğlu, Semih Sergen, Müge Gürman, Ayşe Emel Meçsi, Ayşenil Şamlıoğlu, Faik Ertener, Murat Atak, Doğan Yağcı, Kazım Akşar, Mustafa Kurt. Tabii bunlara ustalık yolunda olanları ve genç yönetmenleri de eklemek gerekir: Hakan Çimenser, Metin Belgin, Mahmut Gökgöz, Metin Balay, Serap Eyüboğlu, Ali Atilla Şendil, Mutlu Güney, Saydam Yeniay, Coşkun Irmak, Bilge Emin, İskender Altın, Nurullah Tuncer, Özer Tunca, Okday Korunan, Ali Düşenkalkar, Murat Karasu, Galip Erdal, Tayfun Erarslan, Yunus Emre Bozdoğan, Nesrin Kazankaya, Taner Tunçay, Barış Erdenk, Kubilay Karşlıoğlu, Bengi Gürbüzer Doğru, Kemal Başar, Ezgi Yentürk, Elif Erdal, Zafer Kayaokay, Ahmet Somers, Murat Sarı, Laçın Ceylan ve daha niceleri. Tabii burada oyun yönetmiş kimi isimlere değinmememizin bir sebebi, bu kişilerin zaman zaman oyun yönetseler de çoğunlukla oyunculuga ya da yöneticiliğe ağırlık vermeleridir. Örneğin Lemi Bilgin, Beyazıt Gülercan, Yaşar Ürük, vb. Ayrıca gerek Şehir Tiyatrolarında, gerek üniversitelerde, gerekse özel tiyatrolardan da pek çok ismin değerlendirilmesi gerekir.

Türk Tiyatrosundaki çalışmalar uygulama tarihine de gerçek anlamıyla eğildiğinde hem şimdiye kadar yapılmış olan çalışmaları daha da derinleştirecek hem de gelecek kuşaklara nasıl bir yol izlemeleri konusunda ışık tutup yol gösterecektir.

Böyle bir kurum dünyada bile çok önemlidir, bu niceliksel durumun nitelik olarak da gerçekleştiği gün, gerçek bir Türk Tiyatrosundan söz edebileceğiz. Böylece yüzlerce tiyatro sanatçısının yaptığı çalışmalar, çektiği sıkıntılar boşa gitmiş olmayacaktır.

KAYNAKÇA

1.Kitaplar

AKTER, Turgut A. 1994. Tiyatroda Yaşam: Anılar Mahir Canova, Ankara, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

AND, Metin. 1983. Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

AND, Metin. 1973. 50 Yıllık Türk Tiyatrosu, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

AND, Metin. 1970. 100 Soruda Türk Tiyatrosu, İstanbul: Gerçek Yayınevi.

AND, Metin. 1994. Türk Tiyatro Tarihi, İstanbul: İletişim Yayınları.

AND, Metin. 1983. Türk Tiyatrosunun Evreleri., İstanbul: İnkılap Yayınları.

NUTKU, Özdemir. 1994. Dünya Tiyatrosu Tarihi 2, İstanbul: Mitos-Boyut Yayınları.

ŞENER, Sevda. 1998. “Cumhuriyet’in 75. Yılında Türk Tiyatrosu”, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

TARTAN, Fikret. 1997. Altmışında Bir Taze I (1936-1949), Ankara: Devlet Tiyatroları Vakfı Yayınları.

TARTAN, Fikret. 1997. Altmışında Bir Taze II (1950-1960) , Ankara: Devlet Tiyatroları Vakfı Yayınları.

TARTAN, Fikret. 1998. Altmışında Bir Taze III (1960-1970), Ankara: Devlet Tiyatroları Vakfı Yayınları.

TARTAN, Fikret. 1998. Altmışında Bir Taze IV (1970-1996) , Ankara: Devlet Tiyatroları Vakfı Yayınları.

TARTAN, Fikret. 2012. Devlet Özel Tiyatrosu, İzmir: Neşa Ofset AŞ.

TARTAN, Fikret. 1999. Devlet Tiyatrosu 50 Yaşında, İzmir: EGS Bank Kültür Yayınları.

TARTAN, Fikret. 2004. İzmir Devlet Tiyatrosu, İzmir: İzmir BB Kültür Yayınları.

TARTAN, Fikret. 2005. Perde Açılmadan, Ankara: TOBAV Yayınları.

TARTAN, Fikret. 2001, Şehre Tiyatro Geldi, İzmir: Betik Yayıncılık.

TAŞKAN, Deniz. 2000. Devlet Tiyatrosu'nun Kuruluş Sürecinde Ankara Devlet Tiyatrosu TATBİKAT SAHNESİ Tarihçesi ve Oyunları (1939-1949), Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Devlet Tiyatroları Yayınları.

2. Makaleler, Bildiriler, Diğer Basılı Yayınlar

ONBAŞIOĞLU, G., YÜCEL, A. (Hazırlayan) 1991. 1990-1991 Tiyatro Sezonu İstatistik Yıllığı, Ankara: DTGM Yayınları.

AYSAN, Eren (Editör), 2019. DT 70. Yıl, Ankara: DTGM Yayınları.

KOÇAK, Ayhan (Hazırlayan Sorumlu Yönetmen), 1987. DT 1982-1987 Repertuarı, Ankara: DTGM Yayınları.

ÇÖMLEKÇİ, M. Fatih, Aralık 2013. İstanbul: İstanbul DT 2012-2013 Program Broşürü.

Yerin Altında Oyun Broşürü, 2011-12 Sezonu, İzmir DT.

Antigone Oyun Broşürü, 1998-99 Sezonu, Trabzon DT.

"Türksoy 20. yıl madalyası". Cumhuriyet. 29 Kasım 2013.

3. Elektronik Kaynaklar

<http://cevadmemduhaltar.com/>

<https://www.biyografi.net.tr/cuneyt-gokcer-kimdir/>

[:https://www.biyografi.net/kisiyrinti.asp?kisiid=3005](https://www.biyografi.net/kisiyrinti.asp?kisiid=3005)

<https://www.bilgidea.com/turgut-ozakman-biyografisi/>

<https://www.biyografya.com/biyografi/10297>

<https://www.biyografya.com/biyografi/18542>

<https://tiyatrolar.com.tr/mehmet-ege>

<https://tiyatrolar.com.tr/lemi-bilgin>

<https://www.biyografya.com/biyografi/22775>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Faruk_G%C3%BCnu%C4%9Fur#:~:text=Faruk%20G%C3%BCnu%C4%9Fur%2016%20%C5%9Eubat%201948,Tiyatrosu%20sanat%C3%A7%C4%B1s%C4%B1%20olarak%20g%C3%B6rev%20yapmakta.&text=Ge%C3%A7ti%C4%9Fimiz%20senelerde%20Ankara%20Devlet%20Tiyatrosu'nda%20Canl%C4%B1%20Yay%C4%B1n%20isimli%20oyunu%20y%C3%B6netti.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Nejat_Birecik

EK : DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA KURT'LA SÖYLEŞİ

Atilla Özgen, Mayıs 2021

DT Genel Müdürü Sayın Mustafa Kurt,

Yaklaşık beş yıldır Devlet Tiyatroları genel müdürsünüz; daha önce Adana DT bölge müdürlüğü de yapmıştınız. Yöneticiliğinizin, oyunculuğunuzun yanı sıra rejisi de yapıyorsunuz. Sizinle bu konular etrafında Kocaeli Üniversitesi'nde hazırladığım Devlet Tiyatroları'nda Rejisörler ve İz Bırakan Rejiler başlıklı yüksek lisans tezimi için bilgi ve yorumlarınızı almak istiyorum.

1. Türkiye'nin dünya çapındaki bu en önemli kurumunun yöneticisi olarak geçmişten günümüze kadar gelinen noktada neler söylemek istersiniz?

Tiyatro, evrensel değerlere sahip bireylerin yetiştirilmesi için çalışan bir kültürdür. Devlet Tiyatroları, 1949 yılından bugüne kadar bu kültürü yaygınlaştırmak, toplumun kültürel ihtiyaçlarını karşılamak, Türk sanatını ve dilini geliştirmekte önemli bir görev üstlenmiştir. Kurulduğu günden bu güne Devlet Tiyatroları bu görevi başarılı bir şekilde gerçekleştirmiş ve gerçekleştirmeye devam etmektedir.

Geçmişten aldığımız güçle hızla ilerliyor, geliyoruz. Şu an yeni sahneler ile birlikte her sezon binlerce temsil vermekteyiz. 6 uluslararası 2 ulusal festival düzenlemekteyiz. Bu festivallerle farklı tiyatro görüşlerini, edebiyatlarını ve kültürlerini seyircilerimizle buluşturuyoruz. Yurt dışına turneler düzenleyip, Türk tiyatro sanatını ve edebiyatını uluslararası düzeyde tanınmasını sağlıyoruz.

Her geçen gün yenilenen, gelişen ve güçlenen bir tiyatroyuz. Kurumumuzda görev alan bin bir özveriyle çalışan arkadaşlarımız ve tiyatroyu seven, sevgisiyle bizi büyüten, şartlar ne olursa olsun bizi yalnız bırakmayan seyircilerimiz bu güce daha hızlı ulaşmamızı sağlamıştır.

2. Genel Müdürlüğünüzün başta Ankara olmak üzere bölge müdürlüklerinde faaliyet gösteren kaç sahnesi vardır? Yerleşik kadrosu olmayan ama sahne

açtığınız kentlerle birlikte bu sahnelerin sayısını ve bu konudaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Trabzon, Diyarbakır, Antalya, Sivas, Erzurum, Van ve Konya'da yerleşik kadrosu olan illerimiz. Gaziantep, Malatya, Elazığ, Samsun, Çorum, Aydın, Zonguldak, Kahramanmaraş, Rize, Denizli ve Ordu illerimizde ise turne düzeninde hizmeti vermekteydik.

Yakın zamanda, İzmir'de Bornova ve Karşıyaka Sahnesi, Adana'da Sabancı Oda Tiyatrosu, Ankara'da Muhsin Ertuğrul ve CerModern Sahnesi, İstanbul'da Mecidiyeköy Büyük Sahne, Mecidiyeköy Stüdyo Sahnesi ve Garibaldi Sahnesi, Diyarbakır'da Oda Tiyatrosu ve Kayapınar Kültür Merkezi Sahnesi ile Edirne'de ve Kayseri'de DT Sahnesi açılarak tiyatromuza yeni sahneler katıldı. 25 ilimizde 51 sahnemiz bulunmaktadır.

Ankara'dan bahsetmem gerekirse, Ankara 'da 11 sahnemiz vardı 2 sahne daha kazandırmış olduk. Ankara şu an her akşam 5000 seyircimizi ağırlayabilecek durumda. Gelişmeler memnun edici fakat bizim için yeterli değil. En büyük hayalimiz 81 ilimizde de seyircilerimizle buluşabilmek.

3. Sözü nü ettiğiniz bu sahnelerde yılda kaç oyun sahneleniyor? Bu oyunların seçiminde nelere dikkat ediyorsunuz? Repertuar anlayışınızı anlatır mısınız?

Yerleşik sahnelerimizde ve turne faaliyetlerimizle yılda yaklaşık 100- 150 temsil vermekteyiz.

Mesela 2018-2019 tiyatro sezonunda, 151 oyun sahneleyerek 6.165 temsil ile 1.781.735 seyirci sayısına ulaştık. Repertuarda 85 yerli, 66 çeviri toplam 151 oyun bulunmaktaydı.

En önemli görevlerimizden biri yerli eserler yazılmasına destek olmaktır. Bu yüzden repertuarlarımızda ilk defa oyunu oynanan yazarlarımızın oyunlarına daha fazla yer veriyoruz. Önceliğimiz Türk edebiyatının tanınması, yeni iyi yazarlar ortaya çıkarmak ama tabi dünya edebiyatından da kopmamak. Gençlerimizin dünya klasiklerini öğrenmesi de bizim görevimiz.

4. DT Genel Müdürlüğü'nde kaç tane kadrolu rejisörünüz vardır? Her yıl yaklaşık 100 oyun sahnelenen bu sahnelerdeki rejisörler yeterli midir? Başrejisörlükün durumu ve konumu hakkında neler söylemek istersiniz? Başlangıcından günümüze kadar başrejisör ve rejisörlerin listesini nasıl edinebiliriz?

Kurumumuzda 16 kadrolu rejisörümüz bulunmaktadır. Maalesef rejisör sayımız yeterli değildir. Yerli yazarlara olduğu kadar yeni rejisörlere de ihtiyaç duymaktayız.

Başrejisörlük, edebi Kurulca oynanmasına karar verilen oyunların, rejisörlerinin seçiminde, rol dağıtım listesinin hazırlanmasında yardımcı olan çok önemli ve değerli bir birimdir. Devlet Tiyatrolarının kurulmasından günümüze kadar olan başrejisör ve rejisör listesini personel birimimizden edinebilirsiniz.

5. Kurumunuzda çalışan kadrolu ve sözleşmeli sanatçı, teknik ve bürokratik personelin sayısı kaçtır? Bu konudaki resmi bilgiler nelerdir?

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünde, 893 sözleşmeli personel, 520 memur, 648 süreli sözleşmeli personel, 38 sanatsal yardımcı eleman, 601 sürekli işçi görev yapmaktadır.

6. Mustafa Kurt'u, reji anlayışını ve şimdiye kadar kurumunuzda yaptığınız rejileri sırasıyla anlatır mısınız? Nerede, ne zaman, kimlerle ve hangi anlayışla çalıştınız?

Devlet Tiyatroları'nda 20 den fazla oyunda rol aldım. Ankara Devlet Tiyatrosu, Adana Devlet Tiyatrosu, Bursa Devlet Tiyatrosu, Antalya Devlet Tiyatrosu, Diyarbakır Devlet Tiyatrosu, Trabzon Devlet Tiyatrosu'nda 20 den fazla oyun yönettim. Şehir Tiyatroları'nda oyunlar yönettim. Konservatuvar son sınıf öğrencileri ile mezuniyet oyunları çalıştım. Yaptığım rejileri, çalıştığım oyuncu arkadaşları tek tek yazmam zor olsa da kısaca çok yetenekli arkadaşlarla keyifli işler yaptık diyebilirim.

Oyun yönetmek aslında söyleyecek bir sözüm var demektir. Kendi sözünün yanında seyirciyi de düşünür, içinde bulunduğu zamanı, insanlığın o anki duygusal açıklığını. Farklı şeyler denemeyi de seviyorum alışılmış kalıpların dışına çıkmayı. Oyun çıktıktan sonrada tabi seyircilerin heyecanla yerini alıp, mutlu ve hoşnut ayrılmalarını isterim. Seyircilerimizin salonları doldurmasını, tiyatroyu ve Devlet Tiyatrosu'nu benimsemesini arzu ederim.

7. Bursa Devlet Tiyatrosu'nda sahnelediğiniz Sarıpınar 1914 oyunu çok olumlu değerlendirmeler almış bir rejiniz; bir yönetmen olarak çalışma yönteminin ve sahneleme anlayışınız hakkında bilgi verir misiniz?

Reşat Nuri Güntekin'in "Değirmen" adlı romanından Turgut Özakman'ın uyarladığı oyun, Osmanlı İmparatorluğu'nun küçük bir kasabasında geçmektedir. Unutulup, kaderine terk edilmiş nice kazalardan biri olan Sarıpınar'da aslında hiç yaşanmamış ama yaşanmış gibi yapılan bir "deprem" öyküsü anlatılır. Nasıl çıktığı bilinmeyen deprem söylentisi ile bütün yurt ve hatta dünya ilgilenir. Böylece geriye dönüş olmayan olaylar başlar.

Sarıpınar 1914 oyununda benim ilgimi çeken şey, komik sahnelerin altında duyduğum derin hüznün ve hüznü sahnelerin altındaki tuhaf ve güldürücü durumlar olmuştur. Aslında depreme ihtiyacı olmayan Anadolu köylüsünün trajikomik öyküsünü yansılamak istedim. Bence bir oyun toplumun temel sorunlarına yöneliyorsa, o oyun her zaman güncelliğini korur. Seçtiğiniz oyun da mutlaka bugüne bir şey söylemelidir.

Ortada bir başarı varsa bu, Bursa Devlet Tiyatrosu'nun çok yetenekli oyuncu kadrosunun, çok değerli tasarımcılarımızın kısaca tüm ekibimizin uyum içinde, tam verim ile çalışmasından kaynaklanmıştır.

8. Yine iki sene önce Ankara DT'de hem oynayıp hem sahnelediğiniz Cimri oyunu da çok başarılı bir çalışmaydı. Hatta bu oyunla ödüller de aldınız. Şimdiye kadar aldığınız ödüller hakkında bilgi verir misiniz? Ödüller hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Bir Genel Müdür olarak hem oyunda oynamak, hem yönetmek nasıl bir duygu? Biraz sözeder misiniz?

Işıl Kasapoğlu'nun 2002-2003 sezonunda Adana Devlet Tiyatrosu'nda, 2019 sezonunda Ankara Devlet Tiyatrosu'nda sahneye koyduğu Cimri oyununda, başkarakter Harpagon rolünü oynamak bana kismet oldu. Bu karakteri tanımlayan en güzel cümle şu olsa gerek, "Dünyadaki insanların en az insan olanı; yeryüzündeki canlıların en katı yürekli, pintilerin en pintisidir. Onun sevmesinden kuru, onun okşamasından kısır bir şey olamaz. Vermek öylesine zoruna gider ki, selam bile vermez kimseye, onu bile alır; yalnız alır..." Moliere'in yazdığı bu klasik eser, parayı bütün insani değerlerin üstünde tutan toplum ilişkilerini hicveder ve para yüzünden insanların düştüğü gülünç ve zavallı durumu gözler önüne serer.

Bu oyunda Sadri Alışık Anadolu Tiyatro Oyuncu Ödülü, İsmet Küntay Seçici Kurul Özel Ödülü, Yeni Tiyatro Dergisi Anadolu Emek ve Başarı Ödülü, Lions Tiyatro Ödülü ile onurlandırıldım.

Bunun dışında;

Tuncer Cücenoglu Özel Ödülü, Lions Tiyatro Ödülleri "Troya - Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu

XVIII. Direklerarası Seyirci Ödülleri "Boyacı" - Yönetmen, Yeni Tiyatro Dergisi 6. Emek ve Başarı Ödülü, Yeni Tiyatro Dergisi 6. Emek ve Başarı Ödülü "Boyacı", 24. Türkan Kahramankaptan Özel Ödülleri "Boyacı" - Yılın En Başarılı Yönetmeni, 4. Anadolu Tiyatro Ödülleri - Yılın Tiyatro Adamı Ödülü, XIII. Direklerarası Seyirci Ödülleri - Yönetmen (Müfettiş), XII. Direklerarası Seyirci Ödülleri - Yönetmen (Karı Koca Arasında Ufak Tefek Cinayetler), 7. Mizah Üretenler Ödülü - Yönetmen (Sarıpınar 1914), IX. Direklerarası Seyirci Ödülleri - Canlandırmada Bütünlük (Ensemble) (Misafir)

35. İsmet Küntay Jüri Özel Ödülü - Rejisör (Kamyon) ödülleri ile de onurlandırıldım. Sevdiğiniz işi yapıp ve karşılığında da bu saygın ödülleri almak tabii ki mutluluk verici.

Bir Genel Müdür olarak hem oyunda oynamak, hem yönetmek yorucu ama bir o kadarda güzel bir duygu. Çünkü benim asıl mesleğim oyunculuk, yönetmenlik.

Sadece idarecilik yapmak bence sanatçı tarafınızı körelten bir durum. Yeni projelerle sahne üzerinde olmalısınız ve durmadan üretmelisiniz.

9. Hem başarılı bir Genel Müdür hem çalışkan bir sanatçısınız. Geçen yıl Adana DT'de "Çökme Tehlikesi ve Petunyalar Olayı"nı sahnelediniz; bence ilginç ve farklı bir rejyidi, siz neler söylemek istersiniz?

Tennessee Williams büyük bir oyun yazarı hatta 20. yüzyılın en seçkin oyun yazarlarından biridir. Tennessee Williams'ın oyunlarında genelde çürümüş bir dünya vardır ve bu dünyada sıkışmış, kısıtılmış, kaçmayı deneyen karakterler. Yoğun bir iç çatışma halinde olan bu karakterler genelde bu durumdan kurtulamazlar.

"Çökme tehlikesi var" ve "Ezilmiş petunyalar olayı" oyunlarının dili, şiirsellik ve derin anlam katmanları olan imgelerle yüklüdür. Metinlerdeki felsefi derinlik, kalbe dokunan replikler bu iki kısa oyunu sahneleme konusunda karar vermeme yardımcı olmuştur.

İçerik zenginliği çok olan bu tarz metinleri klasik biçimde yönetmek bazen bana eksik geliyor. Biçim, yorum ve estetik açıdan farklı bakmak gerektiğini düşünüyorum. Sanırım oyunun farklı bir rejidi diye yorumlanmasının nedeni o.

10. Bir yıldır tüm Dünya gibi biz de pandemiyle boğuşuyoruz, bu sürecin tiyatromuza ve kurumunuza etkileri nasıl olmuştur?

Bu süreç tabii bizi seyircilerimizden biraz uzak kalmaya zorladı. Yoğun olarak verdiğimiz temsillerimizi, her gün heyecanla adım attığımız sahnelerimizi, biletlerimizi çıktığı anda tüketen, bizi hiç yalnız bırakmayan değerli seyircilerimizi çok özledik.

Ama tabii durup beklemedik seyircilerimizi tiyatrodan mahrum bırakmamak için birçok proje gerçekleştirdik. İlk kez gerçekleştirdiğimiz "Açık Hava Yaz Oyunları" projesiyle de 4 ilde açık havada yetişkinler için perdelerimizi açtık. 12 farklı oyunla 34 temsil vererek 7 bin 418 seyirciye ulaştık.

Geleceğimiz olan çocuklarımızı da unutmadık. Kamyon Tiyatrosu projesiyle 4 bin 910 kilometre yol yapılarak 62 temsil gerçekleştirdik. 5 çocuk oyunu

sahnelediği bu etkinlikte daha önce tiyatroya gitmemiş yaklaşık 12 bin çocuk ücretsiz tiyatro izleme imkânı buldu.

Devlet Tiyatroları, Devlet Opera ve Balesi ve Güzel Sanatlar Müdürlüğü'nün bir arada olduğu sanat cepte uygulaması ile Türkiye'nin her yerinde çalışan değerli kurum çalışanlarımız ile sanata dair, öğretici, keyifli, atölyeler düzenlendik. Kültür ve Turizm Bakanlığımızın youtube kanalında daha önce Devlet Tiyatroları'nda sahnelenmiş hatta sahnelenmeye devam eden oyunlarımızı seyircilerimizle buluşturduk.

11. Siz bu süreçte de kurumu başarıyla yönetiyorsunuz. Sorunlarınız nelerdir, neler yapmayı düşünüyorsunuz? Devlet Tiyatroları'nın gelecek tasarımları nelerdir? En azından önümüzdeki üç yılda neler yapmayı planlıyorsunuz?

Devlet Tiyatrosu'nda, nitelikli Türk eserleri ile evrensel değerdeki yabancı eserleri temsil etmek, Kültürel gelişimimize katkıda bulunmak, Yerli oyun yazarlarının yetişmesine yardımcı olmak, Dünya klasiklerini ve tiyatro sanatındaki yenilikleri tanıtmak, Tiyatro sanatını geliştirmek ve yaygınlaştırmak, Türk oyun yazarlarının eserlerinin yabancı ülkelerde tanıtılmasına çalışmak başlıca görevlerimiz olmuştur. Devlet Tiyatrosu Müzesini kurmak ile ilgili çalışmalarımız var mesela. Devlet Tiyatrosunu ileriye taşıyacak projeler ürettik ve üretmeye devam edeceğiz.

12. En son yaptığınız ve pandemi sürecinde gerçekleştirdiğiniz çalışmalar nelerdir? En son Ankara DT'de yönettiğiniz "Bizim Yunus" oyunu hakkında neler söylemek istersiniz?

Pandemi döneminde de daha önce bahsettiğim gibi seyircilerimize ulaşmak için "Açık hava yaz oyunları", "Kamyon Tiyatrosu" "Online Oyunlar ve Atölyeler" projelerin gerçekleştirdik. Bunun yanında "Sonsuzluk Kitabevi" ve "Bizim Yunus" oyunlarını yönettim.

"Sonsuzluk Kitabevi" usta şair, yazar, Sabahattin Kudret Aksal'ın güzel eserinden biridir. Her gün telaş ve koşuşturma içinde olduğumuz bir dünyada yaşıyoruz. Bu koşuşturma içinde üretmeye ve hayalimizin peşinden koşmaya vakit bulamıyoruz. Oyun kişisi hayatın çarkı içinde yok olup gitmek istemiyor, hiçliğe boyun eğmiyor

ve sonra ortaya tuhaf bir hikâye çıkıyor. Oyun boyunca, oyun kişinin sonsuzluğa ulaşmak isteği sorgulanıyor. Zorlu hayat bizi hayallerimizden ne kadar uzaklaştırdı? Hayallerimize ulaşmak için yeterli vaktimiz gerçekten var mı? Oyun bitince sorgulama sırası seyircide oluyor.

Biliyorsunuz ülkemizde 2021 yılı "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" olarak kutlanıyor. Çünkü Yunus Emre Türk dili ve kültürünün en önemli temel taşlarından biridir. "Bizim Yunus" oyununda da, sevgiyle nefretin, iyile kötünün, doğruyla yanlışın kolayca birbirine karıştığı bu günlerde Yunus Emre'nin sözlerinin bize rehberlik etmesini istedim. Yunus Emre yüzyıllar öncesinden bize sözleriyle, düşünceleriyle seslenen, sevgi dilinin ortak adı olmuştur. Maalesef çağımızda tanımadığımız insanlara karşı bile kalbimize kin ve nefret duygusu öyle kolay giriyor ki. Bu oyunda düşmanlarına bile sevgiyle yaklaşan Yunus Emre'nin yüce gönlünden faydalanıp, insanlara yeniden Anadolu insanının sevgi ve hoşgörüsünü hatırlatmak istedim. Bir de bu oyun prömiyeri online olarak gösterilen ilk oyun olmuştur.

13. Sizin üzerinizde DT'de iz bırakmış rejiler hangileridir? Anlatır mısınız?

Bu soruda aslında oldukça zor bir soru. Birkaç tane örnek vermem gerekirse "Gazap Üzümleri", "Kafesten Bir Kuş Uçtu (Guguk Kuşu)", "Çayhane", "Altın Göl", "Profesyonel" oyunları diyebilirim.

Bu söyleşi için çok teşekkür ederim. Saygılarımla.

ÖZGEÇMİŞ

Atilla Özgen

2001 yılında Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tiyatro Bölümü Oyunculuk ana sanat dalından mezun oldu. Birçok resmi ve özel kuruluşlarda oyunlar sahneye koydu. 2004 yılında misafir öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladığı Amasya Üniversitesinde 2009 yılında kadroya geçti. Özel eğitim kurumlarında drama derslerine girdi. Halk Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde Diksiyon dersleri verdi. Yetişkin oyunları ve çocuk oyunlarına ilave olarak Geleneksel Türk Tiyatrosuna büyük önem verdi, Karagöz ve Hacivat Gölge oyunu oynattı, orta oyunları sahneye koydu. 2017 yılında Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Yüksek Lisansa başladı. Halen Öğretim Görevlisi olarak Amasya Üniversitesinde çalışmaya devam etmektedir.

Ödüller: 2009 yılı İstikbal Gazetesi Yılın Sanatçısı ödülü, 2015 yılı Elazığ 3. Nejat UYGUR Tiyatro Festivalinde Kılıbık isimli oyunla en iyi yönetmen ve en iyi komedi erkek oyuncu ödülü, 2016 yılı Direkler Arası Seyirci Topluluğu Komedi Erkek Oyuncu Ödülü, 2017 Yılı Tiyatro Gazetesi 5. Anadolu Tiyatro ödülleri Başarı ve Emek ödülü.